

תכנית יער וממשק

פארק עצמאות ארצות הברית

שלמה אהרונסון אדריכלים
אדריכלות, אדריכלות נוף ותכנון ערים

גרסה 1.1 | מאי 2025

חברי וועדת ההיגוי

חנוך צורף - קק"ל

גידי בשן, מנהל אזור ההר - קק"ל

מאור אלרון, מהנדסת אזור ההר - קק"ל

שני גלייטמן, אקולוגית, אגף הייעור - קק"ל

נורית היבשר, מנהלת מחלקת יער מרחב מרכז-קק"ל

אדריכלית נוף עדי נוי – מנהלת מחלקת תכנון, מרחב מרכז – קק"ל

אדריכלית נוף בלה נודלמן, מחלקת התכנון, מרחב מרכז – קק"ל

מור אשכנזי, אחראי מניעת שריפות - קק"ל

עדי טנא, רכזת קליטת קהל אזור ההר - קק"ל

צוות התכנון

שלמה אהרונסון אדריכלים – ניהול פרויקט, תכנון, מיפוי וניתוח נתוני מ"ג וכתיבה

עוזי שמיר – אקולוגיה

תודות

יהודה ניסן – מ"ג מרחב מרכז

שירלי נזרי- מ"ג מרחב מרכז

תמונת שער

מבט לעבר פארק עצמאות ארה"ב משכונה ה1 בבית שמש

צילום: בלה נודלמן

תוכן עניינים

5	חלק א' - מבוא
5	מטרת התכנית
5	תחום התכנית
6	מתודולוגיה
8	מפות גבולות התכנית וגורם מנהל
10	חלק ב' - תכנית אב לפארק ארה"ב
10	חזון היער
10	עקרונות תכנון כלליים
11	עקרונות קליטת קהל
11	עקרונות ממשק צומח ומגוון ביולוגי
12	רמות התערבות
16	מפת יעודי שטח יערניים
31	חלק ג' - תכניות אב נושאיות
31	תכנית נושאית התגוננות מאש
32	רכיבי התכנית
33	מפה וטבלאות פירוט מרכיבי תכנית נושאית התגוננות מאש
38	תכנית נושאית נופש וטיילות
39	רכיבי התכנית
40	מפות וטבלאות פירוט מרכיבי תכנית נושאית נופש וטיילות
54	תכנית נושאית ערכי טבע ובתי גידול יחודיים
54	הנחיות ממשק כלליות
55	רכיבי התכנית
56	מפות וטבלאות פירוט מרכיבי תכנית נושאית ערכי טבע ובתי גידול יחודיים
65	תכנית נושאית לרעייה
65	מטרות הרעייה ביערות
66	עקרונות התכנית
66	רכיבי התכנית
67	מפות וטבלאות פירוט מרכיבי תכנית נושאית לרעייה
70	חלק ד' - תכנית ממשק רב שנתית
70	עקרונות תכנית צומח וממשק רב שנתית
70	שיטת יצירת יחידות הממשק
72	מרכיבי תכנית יחידות הממשק
72	קביעת סדרי עדיפויות לטיפול
90	רשימת מקורות

רשימת מפות, טבלאות ותרשימים

8	גבולות התכנית	1	
9	גורם מנהל/ יעודי קרקע	2	
14	רמות התערבות	3	
17	יעוד יערני ראשי	4	
33	תכנית נושאת התגוננות מאש	5	
40	תכנית נושאת נופש וטיילות	6	
41	תכנית נושאת לנופש וטיילות- הגדלה א' – שער כניסה מערבי	7	
42	תכנית נושאת לנופש וטיילות- הגדלה ב' – הר יעלה	8	
43	תכנית נושאת לנופש וטיילות- הגדלה ג' – בר בהר	9	מפות
44	תכנית נושאת לנופש וטיילות- הגדלה ד' – מכלול חנות	10	
45	תכנית נושאת לנופש וטיילות- הגדלה ה' – סובב בית שמש	11	
56	תכנית נושאת ערכי טבע ובתי גידול יחודיים	12	
57	תכנית נושאת ערכי טבע ובתי גידול – איומים ומפגעים	13	
68	תכנית נושאת לרעייה	14	
71	יחידות ממשק	15	
75	יחידות ממשק על רקע תצורות צומח קיימות	16	
76	יחידות ממשק על רקע תצורות צומח רצויות	17	
15	רמות התערבות	2.1	
18	יחידות יעודי שטח יערניים	2.2	
34	אזורי חייץ	3.1.1	
35	דרכי ניווד כוחות כיבוי והצלה	3.1.2	
35	שטחי כינוס	3.1.3	
36	כניסות לכוחות כיבוי והצלה	3.1.4	
36	בריכות כיבוי	3.1.5	
37	הידרנטים	3.1.6	
46	מכלולי נופש וקליטת קהל	3.2.1	
49	שבילים ודרכי קהל	3.2.2	
52	אתרי קהל מרכזיים	3.2.3	
53	מבואות כניסה ראשיות	3.2.4	טבלאות
58	מכלולי ערכי טבע ובתי גידול יחודיים	3.3.1	
61	בתי גידול לחים	3.3.2	
63	מערות	3.3.3	
64	צומח בסכנת הכחדה	3.3.4	
64	כתמי פריחה	3.3.5	
67	מפתח עדיפות עקרונית להכנסת עדרים בהתאם למטרת הרעייה	3.4.1	
69	יחידות מרעה בשטח התכנית	3.4.2	
72	מפתח עדיפות עקרונית לטיפול	4.1.1	
73	מפתח עדיפות לטיפול על פי מצב היער	4.1.2	
77	יחידות ממשק	4.2	
16	התפלגות שטח התכנית לפי יעוד יערני ראשי	1	
73	התפלגות שטח התכנית לפי עדיפות עקרונית לטיפול	2	
73	התפלגות שטח התכנית לפי עדיפות לטיפול על פי מצב היער	3	תרשימים
74	התפלגות שטח התכנית לפי תצורות צומח קיימות	4	
74	התפלגות שטח התכנית לפי תצורות צומח רצויות	5	

חלק א' - מבוא

מטרת התכנית

מטרת תכנית זו היא להתוות באופן ברור ומפורט את כיווני השימור, הטיפול והפיתוח, הרצויים ליערות פארק עצמאות ארצות הברית, מתוך ראייה ארוכת טווח של ניהול יער בר קיימא, על בסיס **עקרונות תורת ניהול היער בישראל** (אסם ואחרים, 2014). התוכנית מבוססת המידע התכנוני המפורט והעדכני ככל שהיה זמין לנו בזמן עריכתה.

התכנית נועדה בראש ובראשונה עבור מנהלי השטח הנדרשים למסמך מנחה לצורך עבודתם, והיא זמינה לעיון גם עבור גופים חיצוניים וכן עבור כלל הציבור באתר קק"ל. הפעולות המפורטות בתוכנית זו נדרשות על מנת להבטיח את בריאות היער והסביבה הטבעית, את אספקת שירותי המערכת האקולוגית, את צמצום סיכוני שריפה וכן את אספקתם של שירותי פנאי ונופש בחיק הטבע, המיועדים לרווחת הציבור.

תחום התכנית

שטח התכנון כולל בתוכו מספר יערות בניהול קק"ל הנתחמים מצפון על ידי שמורת טבע נחל שורק ממערב, ממזרח על ידי שמורת הטבע נחל סנסן, מדרום על ידי קו שביתת הנשק, וממערב על ידי כביש 3855 והעיר בית שמש.

שם התכנית לקוח מתכנית פארק עצמאות ארה"ב (ש. אהרונסון אדריכלים) הנקרא כך לרגל 200 שנה לעצמאות ארה"ב. גבולות התכנית המקורית הורחבו דרומה עד לקו שביתת הנשק והם מהווים את גבולות תכנית יער וממשק לפארק ארה"ב.

כאמור, מטרת תכנית זו היא להתוות כיווני תכנון, שימור ופיתוח לשטח באחריות ובניהול קק"ל בלבד. **תחום התכנון** של תוכנית זו הוגדר כשטח מקרקעי הייעור הנמצאים בתחום היער על פי תמ"א 22 ותכניות מפורטות, והוא משתרע על 35,000 דונם. לעומתו, **מרחב ההתייחסות** של התוכנית הינו תחום כלל יחידות הנוף הגיאוגרפיות אליהן משתייך היער, ושטחו הוא כ- 129,000 דונם. (ר' מפה 1 – גבולות התכנית). שטח זה משמש להתייחסות להקשרים מרחביים של היער – תנועת מטיילים, תנועת בע"ח וכיו"ב.

מתודולוגיה

תכנית זו מבוססת על עקרונות תורת ניהול היער בישראל (אסם ואחרים, 2014), על מתווה להכנת תכנית אב וממשק ליער ע"פ עקרונות תורת ניהול היער - יער הקדושים כמודל (פורת ואחרים, 2014).

לשטח התוכנית הוכנו בעבר מספר תוכניות אב, תוכניות נושאיות ותוכניות סטטוריות החל מתוכנית פארק ארה"ב המקורית של שלמה אהרונסון (ראו פרוט בסעיף ניתוח שטח מקדים). תחום התוכנית מצוי כולו בתוכניות סטטוריות מפורטות ליער, דבר שהקל על הגדרת מקרקעי היעור ועל הבנת המגבלות הסטטוריות לשטח.

העבודה על התוכנית כללה בחינת כלל תוכניות אלו העבר ויצירת תוכנית אב עדכנית כבסיס להכנת תוכנית יער וממשק זו.

א. ניתוח שטח מקדים:

בשלב ראשון נאספו חומרי הרקע הרלבנטיים.

התוכניות העיקריות עליהן הסתמכנו הן : תוכנית האב לפארק עצמאות ארה"ב (1976, ש. אהרונסון אדריכלים), על התוכנית הסטטורית לפארק ארה"ב ותוכנית פארק ארה"ב המורחב, על תוכנית דרכי עולי הרגל לירושלים, על התוכנית האסטרטגית ליער של קק"ל, על תוכנית אופניים ארצית, על תוכנית פיתוח חניונים באזור ההר.

הסתמכנו גם על המידע הרב המופיע בשני סקרי טבע ונוף שנערכו על ידי מכון דש"א- סקר טבע ונוף דרום מערב הרי ירושלים (יולי 2018) וסקר טבע ונוף אגני נחל דולב ונחל המערה (מרץ 2020). מסמכים אלו מכילים שפע של ניתוחי שטח בנושאים שונים כגון: קרקע, זואולוגיה, מורשת, בוטניקה ועוד. בנוסף על נתונים אלו, נאספו תצפיות מינים אדומים ונדירים מרשות הטבע והגנים ובוצעו מספר סיורים של צוות התכנון באזור. מידע זה, יחד עם ההיכרות המעמיקה והניסיון המצטבר של צוות ההיגוי, שימשו בסיס להמשך התכנון.

ב. הכנת תכנית האב:

השלמת ניתוח השטח המקדים אפשרה לגשת למלאכת התכנון עצמה. בתחילה הוגדר חזון היער וסכמה תכנונית כללית (סכמת רמות התערבות), ולאחר מכן הוגדרו עקרונות תכנון כלליים ומפורטים לכל שטח היער. הסכמה התכנונית ועקרונות התכנון שימשו להגדרת יחידות יעוד השטח היעירני, שהם ליבת תכנית האב. תוצר שלב זה הינו מפת יחידות יעוד שטח יעירני וטבלה נלווית המפרטת לכל יחידה את תיאורה, רמת ההתערבות הרצויה בתחום היחידה, עקרונות תכנון כלליים וקליטת קהל ועקרונות תכנון צומח. במהלך

העבודה נעשה מאמץ לצמצם את מספר יחידות יעודי השטח. לשם כך השתדלנו להגדיר יחידות יעוד גדולות ככל האפשר, ולמעט מקרים יוצאי דופן לא להגדיר יחידת יעוד קטנה משטח של 50 דונם. בסה"כ בתוכנית זו 58 יחידות יעוד שטח יערני.

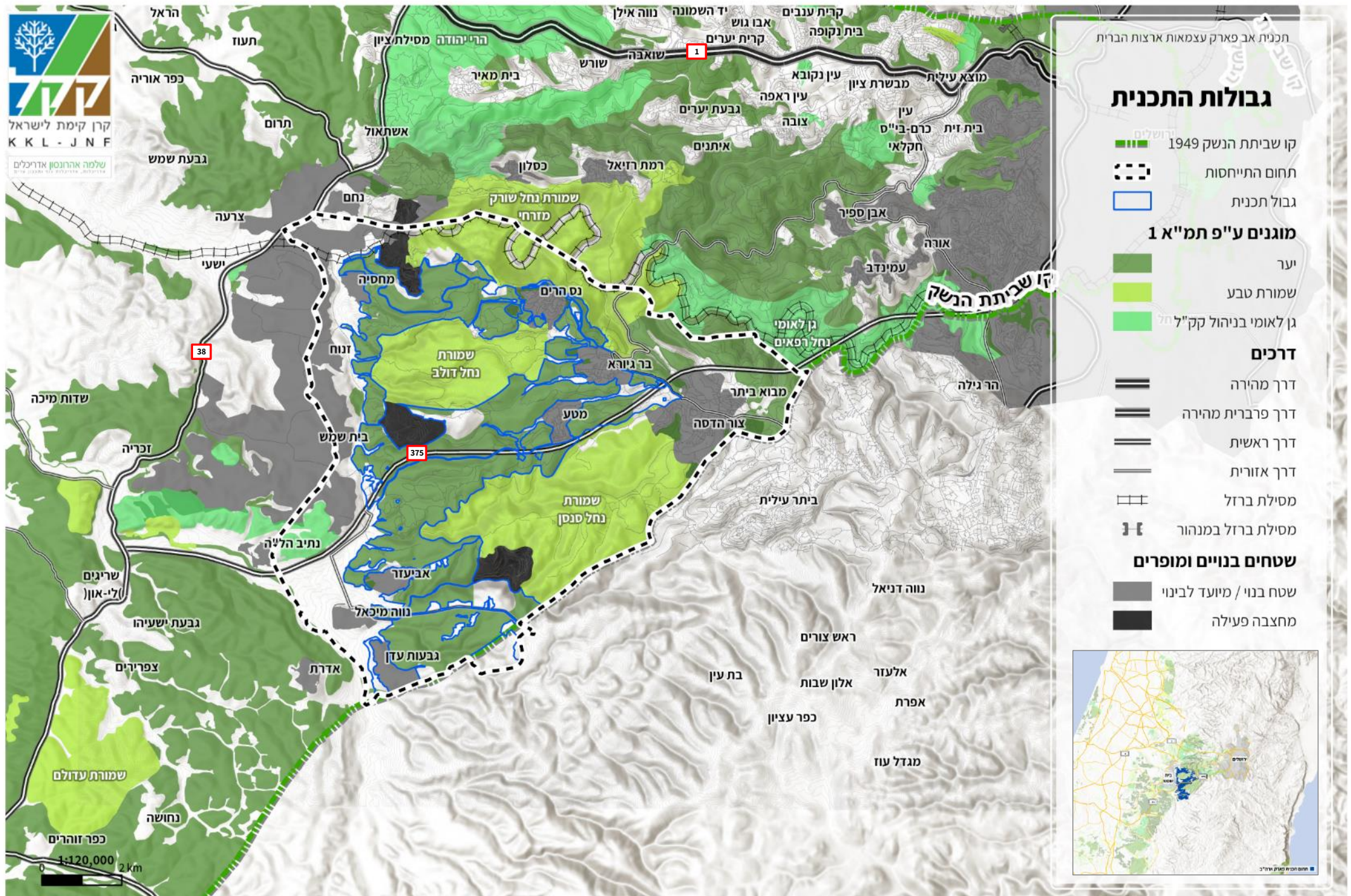
ג. תכניות נושאיות:

במקביל להכנת תוכנית האב ותוכנית הממשק, הוכנו שלוש תכניות נושאיות ליער - תכנית התגוננות מאש, תכנית נופש וטיילות ותוכנית לערכי טבע ובתי גידול ייחודיים. תכניות אלו התבססו על הנתונים והניתוחים של המצב הקיים משלבי העבודה הראשונים, בתוספת מידע ייחודי הרלוונטי לכל אחת מהתוכניות הנושאיות. למשל, בתכנית הנושאית לערכי טבע ובתי גידול, זוהו בתי גידול של בתה וצומח עשבוני כשטחים בעלי ייצוג חסר ברמה כלל-אזורית ואף ארצית, וסומנו כמכלולים של ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים. כל אחת מהתכניות הנושאיות כוללת מפה מפורטת וטבלאות המשלימות את המידע הקיים במפה.

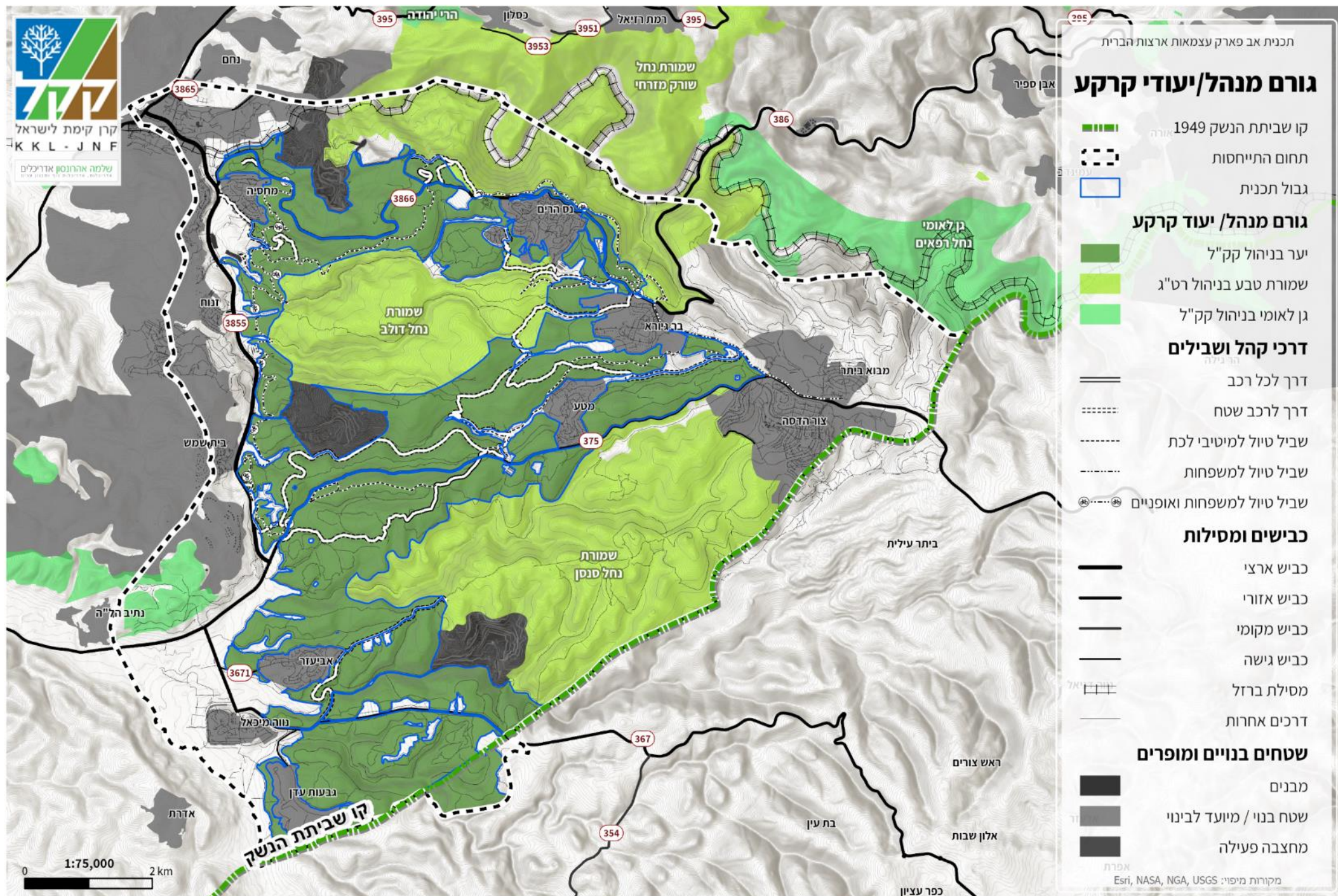
ד. הכנת תוכנית ממשק רב שנתית:

תוכנית ממשק רב שנתית מגדירה את יחידות הממשק בשטח התוכנית והפעולות העיקריות שיש לבצע בהן. לשם הגדרת יחידות הממשק, בוצע חיתוך ממ"גי של יחידות תצורות צומח קיים על גבי תכנית ייעוד השטח היערני. חיתוך זה הניב את יחידות הממשק, כלומר היחידה הקטנה ביותר בשטח התכנית בעלת אותו יעוד יערני ואותה תצורת צומח, אשר לגביה יופעלו אמצעים ופעולות ממשק אחידים. לכל יחידת ממשק הוגדרו תצורת צומח חזויה ורצויה, פעולות ממשק עיקריות, סדרי עדיפות לטיפול ועוד. תוצרי שלב זה הם מפת יחידות ממשק וטבלת פרוט פעולות הממשק ותצורות הצומח.

מפה מס' 1

מפה מס' 2

חלק ב'- תכנית אב לפארק ארה"ב

חזון היער

פארק עצמאות ארה"ב הינו חלק מרצף השטחים הפתוחים המקשרים בין מטרופולין ירושלים לשפלה ולעיר בית שמש, הן מבחינה אקולוגית והן מבחינת פעילות אדם. התכנית כוללת בשטחה שמורות טבע ויערות המהווים יחד חלק חשוב בליבה השמורה של הרי יהודה.

בראיה ארוכת טווח, התכנית מבקשת לראות בפארק ארה"ב עתודת שטחים פתוחים למדינת ישראל המצטופפת ועל כן מרבית שטחי היער והליבות השמורות ישארו שמורים למען הדורות הבאים, ופעילות טיילות ופנאי אינטנסיבית עבור תושבי הסביבה והמטרופולין במרחב זה, תרוכז באזורי מבואות היער ובשטחים צמודי הדופן המוגדרים תוך מתן מענה לביקושים הצפויים בעתיד.

עקרונות תכנון כלליים

1. טיפוח ושמירה על מגוון הנופים היחודיים בתחום התכנית כולל נופי מורשת חקלאית.
2. שמירה על רצף שטחים פתוחים כחלק ממכלול שמורות הטבע והיערות באזור ההר בראיה נופית ואקולוגית.
3. שמירת ליבת היער ברמת התערבות נקודתית בלבד, ללא פיתוח חדש, כאשר בשטחי היקף היער ובמכלולי הנופש צמודי הדופן המוצעים, רמת ההתערבות תוגדר כבינונית או גבוהה.
4. שמירת וטיפוח ערכי הנוף הקיימים- בתרונות הנוף ההררי ונחיתת קמר הרי יהודה מערבה.
5. שמירת וטיפוח ערכי המורשת הקיימים: אתרים ארכאולוגיים מרכזיים, מעינות, מערות, חורבות ועוד.
6. ריכוז, טיפוח ופיתוח שירותי היער ותשתיות נופש וטיילות ברמות שונות כאשר האינטנסיביות ירוכזו באזורי מכלולי הנופש המוגדרים לטובת צרכי הנופש הגדלים של תושבי המרחב.
7. פיתוח עתידי מכל סוג יהיה צמוד דופן בלבד.

עקרונות קליטת קהל

1. תשתיות קליטת הקהל האינטנסיביות ביער ירוכזו בשלושה מכלולים עיקריים בעלי אופי שונה וייחודי:
 - מכלול טיילות הרכס – אזור קליטת קהל בעצימות גבוהה באזור רכס בר גיורא, על בסיס מוקדי קליטת הקהל הקיימים בצפון מזרח היער.
 - ציר עולי הרגל הארצי לירושלים ומכלול הציר הרומי - אזור קליטת קהל בעצימות נמוכה יותר לאורך כביש 375 כאשר מוקדו המרכזי הינו חורבת חנות, על בסיס המופעים הקיימים של שרידי הדרך הרומית ההיסטורית וממצאים היסטוריים נוספים.
 - מכלול טיילות סובב בית שמש - יצירת תשתית נופש חדשה לתושבי בית שמש המתפתחת, המאפשרת פיתוח לפנאי אינטנסיבי, תוך יצירת קישוריות לשטחי היער הרגישים יותר ממזרח.
2. שימור וטיפול חניוני היום והלילה הקיימים בסביבת היער, תוך יצירת מנגנונים לויסות וניהול הקהל.
3. הטיילות בשטח היער תתבסס בעיקר על טיילות רגלית, למעט בדרכי רכב בהתאם למצב הקיים.
4. טיפוח התנאים לטיילות ארצית המחברת בין ההר לשפלה.

עקרונות ממשק צומח ומגוון ביולוגי

שטחי היער שבגבול התכנית, היו בעבר מחטניים באופן מובהק. בשנים האחרונות, בעקבות תהליכים טבעיים ועל ידי פעולות אדם, הופך היער להיות חורש ויער מעורב. כיום, היקף התפתחות החורש גדול ומשמעותי נופית ואקולוגית. ברכס הסנסן מצויים פרטים רבים של אלון תולע. רמת סיכון השרפות גבוהה עקב תצורות הצומח המעוצות והמורכבות, רמת הכיסוי והשיפועים. בדומה לכלל היערות באזור ההר, ישנם שטחים מצומצמים בלבד של תצורות צומח נמוכות.

עקרונות תכנון הצומח והמגוון הביולוגי:

1. עידוד המעבר מיער מחטני ליער מעורב או חורש, תהליך הקורה באופן טבעי בשטחי היער.
2. טיפוח תצורת צומח גבוהה ומצלה באזורי קליטת קהל.
3. שימור וטיפול תצורות הצומח הנמוכות הנמצאות בחסר באזור הרי יהודה.

4. טיפוח בתי הגידול והצומח הנדיר הייחודיים ליער: גדות נחלים, אלון תולע ברכס סנסון, ותצורות צומח נמוכות.
5. הגדלת היקף הרעייה ביחס לקיים באמצעות מרעה קבוע צמוד יישובים או מרעה נייד.
6. ביצוע פעולות להפחתת סכנת השריפות - דילול היער המחטני, יצירת אזורי חייץ ורעיה.
7. סילוק צומח פולש.

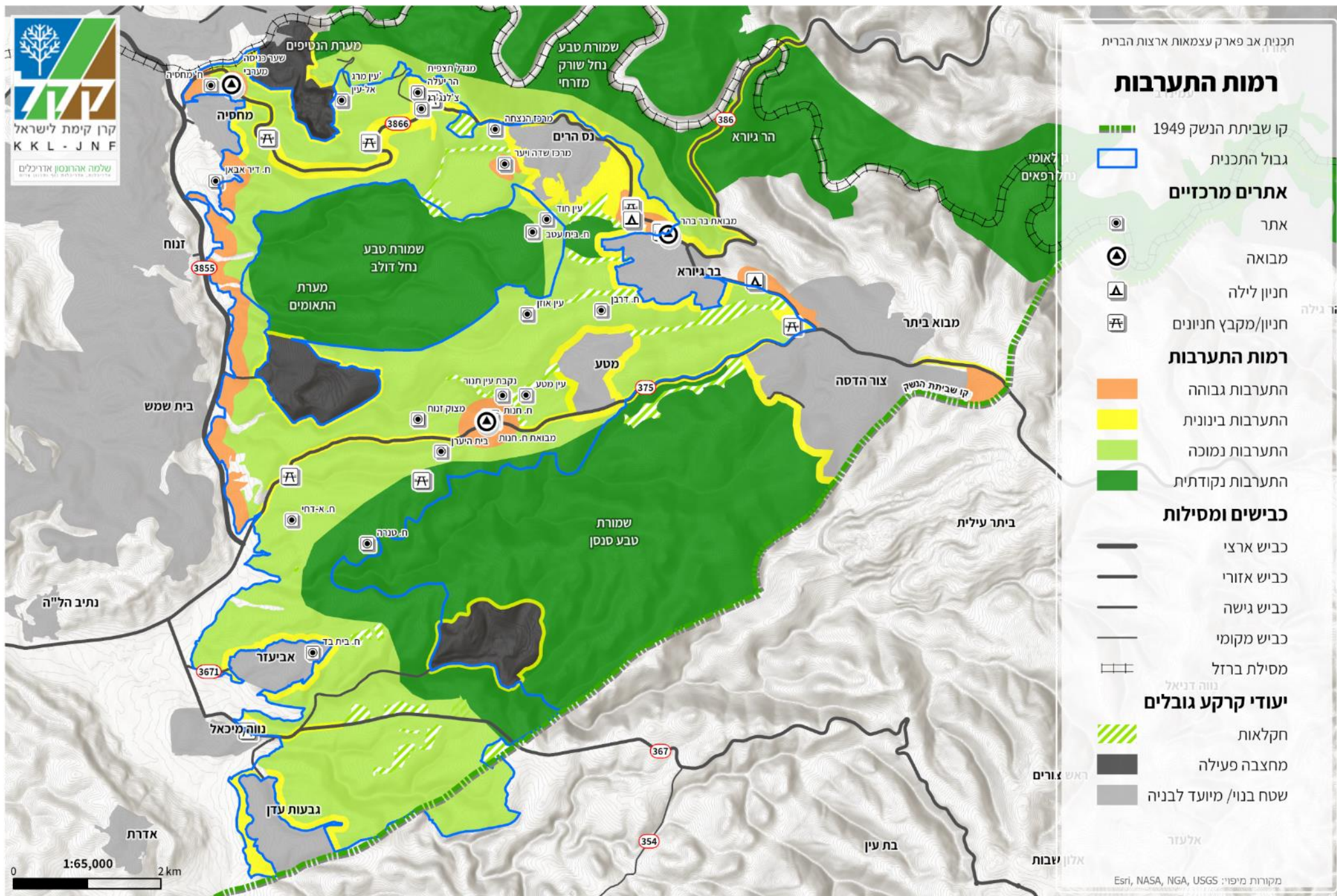
רמות התערבות

על בסיס ניתוח השטח המקדים ומסמכי הרקע, הוגדרו ארבע מגמות תכנון מרכזיות:

1. שמירת וחיזוק ליבת היער.
 2. שמירת וחיזוק הרצף האקולוגי והקישוריות של שטח היער עם שאר השטחים המוגנים בהרי יהודה בכלל ובתחום ההתייחסות בפרט.
 3. טיפוח וחיזוק שירותי פנאי ונופש בדגש על מבואות היער הקיימות והצירים המרכזיים העוברים בו-מבואת בר בהר ומבואת השער המערבי שהם חלק מציר הנסיעה על כביש 3866 ומבואת חנות כחלק מציר הנסיעה על כביש 375 הידוע גם כציר עולי הרגל לירושלים.
 4. נדרש לתת מענה לביקוש קיים ועתידי של תשתיות קהל בדופן המזרחית של היער, הגובלת בעיר בית שמש ההולכת וגדלה.
- העקרונות הנ"ל יחד עם הרצון לייצר ביטוי מרחבי לעקרונות התכנון וקליטת הקהל, הכתיבו את רמות ההתערבות הרצויות בשטח התכנית, כאשר התערבות גבוהה נדרשת באזורים קולטי קהל משמעותיים ואינטנסיביים, שהטיפול והתחזוקה בהם יהיו תכופים ומשמעותיים ועד להתערבות נקודתית הנדרשת באזורים שמורים וללא פיתוח או תשתיות קהל, שהטיפול בהם אם בכלל, יהיה בהתאם לצורך ספציפי העולה מהשטח.

מסכמת רמות השימור ניתן להבחין שרמות ההתערבות הגבוהות והבינוניות ממוקמות בשולי היער ובצמוד לכבישים משמעותיים, כאשר רמת ההתערבות הנמוכה מהווה מעין טבעת פנימית לאזור שמורות הטבע המוגדרות כרמת התערבות נקודתית.

מפה מס' 3

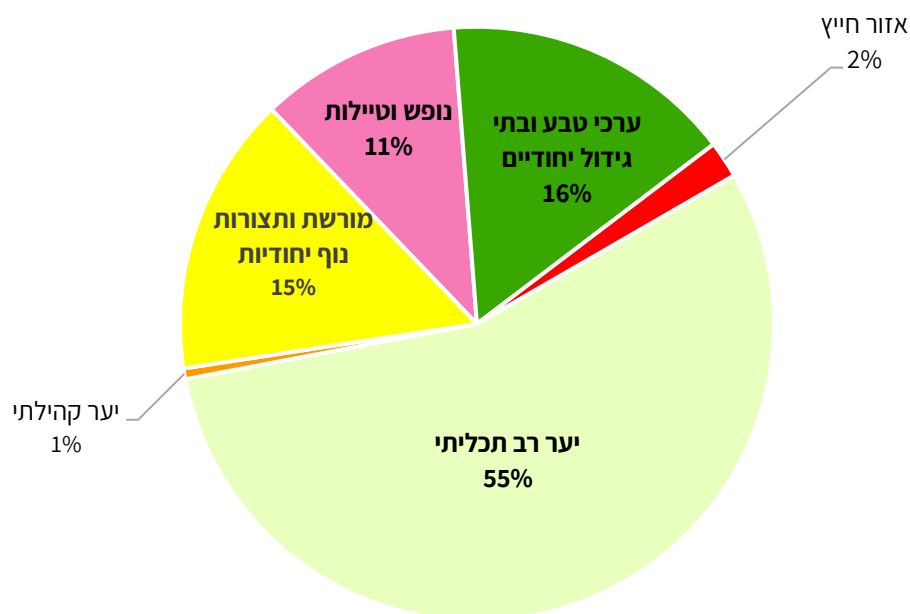
טבלה 2.1: רמות התערבות רצויות					
סיווג	צבע בתשריט	תיאור	עקרונות עיצוב צומח	תשתיות קהל	ממשק צומח
התערבות גבוהה		שטח עם פעילות נופש וטיילות ושהיית קהל אינטנסיבית, לרבות ריכוזי חניוני פיקניק וחניוני לילה. עדיפות לתצורת צומח גבוהה ומצלה.	טיפול צמחייה גבוהה ומצלה לשהיית קהל, אזורי הפחתת סיכון שריפות להגנת מכלולי נופש וטיילות.	פיתוח והכשרה של כל סוגי הטיילות בהתאם לתנאי השטח ולתפישת התכנונית כמו גם חניוני יום/ לילה, ומוקדי קהל נוספים בכפוף לתכנון מפורט.	התערבות גבוהה, כולל התערבות עונתית להגבהת צומח מעוצה ובטיחות, מניעת התפתחות של תת-היער ומניעת שרפות.
התערבות בינונית		שטח קולט קהל ברמת פיתוח אקסטנסיבית, הכולל בתוכו חניונים בודדים, שבילי הליכה ונקודות תצפית. יכול לכלול גם אתרי נוף ומורשת עם פעילות קהל.	תצורת צומח רצויה על פי יחידות הממשק, בדגש על נקודות צל ומניעת שרפות	דרכי קהל בעיקר בצמוד לפיתוח קיים, חניונים בודדים ותצפיות. יש להימנע מיצירת ריכוזי תשתיות קהל.	התערבות בינונית על פי צורך, בעיקר להגבהת צומח מעוצה, בטיחות ותחזוקת קווי חייץ.
התערבות נמוכה		שטח לשימור, שיש בו צורך בהתערבות מקומית לצרכי טיילות, הפחתת סיכונים שריפה, התערבות לצורך שימור ערכי טבע, נוף ומורשת ועל פי מצב היער.	באופן כללי, לפי מצב קיים, בעדיפות לדינמיקה טבעית. עיצוב צומח למטרה מסוימת ככל שנדרש, על פי תוכנית מפורטת.	יתאפשר תכנון שבילי הליכה בלבד.	התערבות נמוכה על פי הצורך ובהתאם לתכנית הממשק.
התערבות נקודתית		שטח המיועד לשימור מירבי של החי והצומח הקיים ולהתפתחותו על בסיס הדינמיקה הטבעית.	על פי מצב קיים תוך נקיטת פעולות מקומיות הכרחיות בלבד.	ככלל לא יפותחו תשתיות קהל בשטחים אלה, למעט קישורים הכרחיים שגם הם יהיו על ידי שבילי הליכה בלבד.	התערבות מינימלית לצורך טיפול נקודתי במפגעים בלבד.

מפת יעודי שטח יערניים

לאחר הגדרת רמות ההתערבות הרצויות, חולק שטח התכנון ליעודי שטח יערניים ראשיים ומשניים, כפי שהם מוגדרים ב"תורת ניהול היער בישראל" (אסם ואחרים, 2014). יעודי השטח היערניים מופיעים במפת יעוד יערני ראשי.

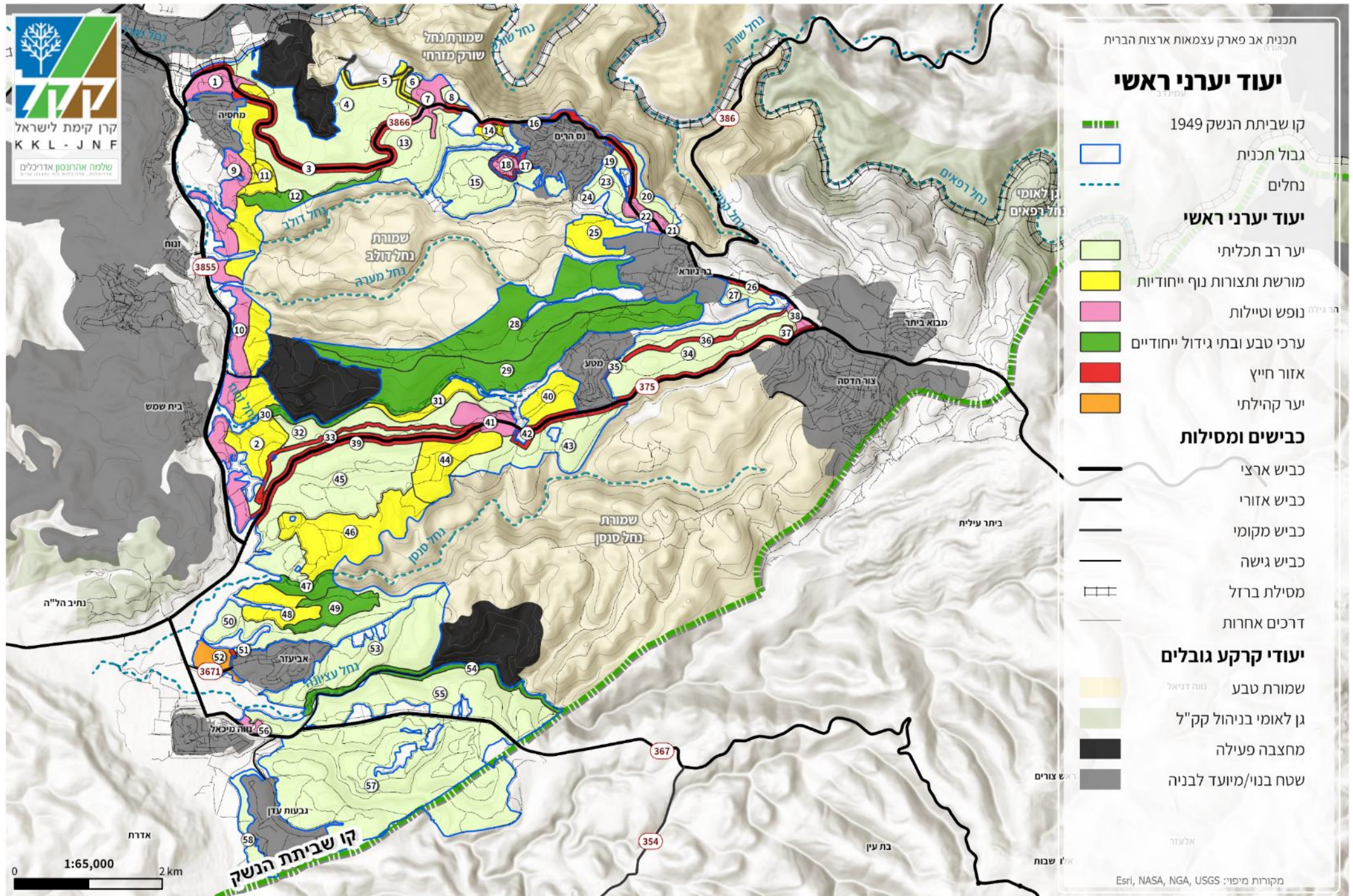
בתרשים הבא, ניתן לראות את התפלגות ייעודי השטח היערניים.

תרשים 1: התפלגות שטח התכנית לפי יעוד יערני ראשי

מן התרשים עולה שיותר ממחצית משטח היער נמצא ביעוד יער רב תכליתי. היעודים מורשת וטצורות ונוף יחודיות וערכי טבע ובתי גידול יחודיים מגיעים יחד למעל 30% משטח התכנית. אחוז זה נובע מהמבנה הטופוגרפי הדרמטי של שטח התכנית, בו הרי ירושלים הולכים ומשתפלים לכיוון מערב מחד והנחלים הרבים החוצים את שטח התכנית וחורצים את השטח ההררי מאידך, מייצרים פני שטח מרשימים ויחודיים ומאפשרים התפתחות של בתי גידול שונים ומגוונים. משמעות התפלגות זאת, היא שרוב השטח ינוהל תוך התבססות על תהליכי היער הטבעיים עד כמה שניתן ובהתערבות נמוכה או נקודתית.

מפה מס' 4

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים							
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
1	שער כניסה מערבית	שער, מרכז הוקרה ותצפית וחניון בינוני. אתר עתיקות בעל פוטנציאל רב. אין הסדרה לגישה נוחה.	בינונית\ גבוהה	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נופ יחודיות	טיפוח מבואה מערבית לפארק, הסדרת חיבור וקישוריות לעיר בית שמש ולעוטף בית שמש ומרכז יציאה לטיולים ופעילויות יום. פוטנציאל לפיתוח מערך חניונים נוסף, אתר אריכאולוגי, הסדרת גישה וחניה.	טיפוח נופ גבוה ומצל באזורי החניונים, טיפוח צומח הבוסתנים, יצירת חייץ חזותי מבית שמש. פתיחת מבטים לנוף והישענות על התהליכים הטבעיים ביער. שמירה על שטח נקי מצומח פולש למניעת התבססות.
2	נחיתת קמר הרי יהודה	בשוליים המערביים של תחום התכנון, בהם הרי יהודה הולכים ומשתפלים לכיוון העיר בית שמש ופתחי הוואדיות מייצרים נופך דרמטי. הצומח היה בעברו מחטני ברובו וכיום מצוי שילוב של יער מחטני, יער מעורב, חורש, מטעים ובוסתנים ומעט תצורות צומח נמוכות.	נמוכה	מורשת ותצורות נופ יחודיות	ערכי טבע ובתי גידול	שימור מראה השיפולים הייחודי, אזור חציצה בין רצועת הטיילות לשטח השמור יותר, ללא פיתוח נוסף.	שמירה על יחודיות יחידת הנוף והדגשתו, מניעת התפשטות צומח מחטני להדגשת פתחי הנחלים, שימור וטיפוח תצורות בוסתן מסורתיות ותצורות הצומח הנמוכות הקיימות.
3	כביש 3866	כביש מקומי נופי על קו הרכס המחובר בין בר גיורא לבית שמש ומהווה ממשק עיקרי עם תחומי היער	בינונית	אזור חייץ	נופש וטיילות	שימור האופי הנופי של הכביש והגדלת אפשרויות הקישוריות אל היער.	הקמת אזור מניעת שריפות לאורך הכביש הקמת פינות עצירה וצל במוקדים לאורך הכביש
4	מורדות הר חרוז	שטח תלול וסלעי בשילוב של יער מחטני וחורש ללא תשתיות קהל, בצמוד למחצבת הר טוב. בתחום היחידה מעט בוסתנים והמעין מרג' אל עין, אחד המעיינות המרשימים והפחות מטויילים במרחב.	נמוכה	יער רב תכליתי		שמירת גבול המחצבה הקיים, מניעת התפשטות השפעותיה השליליות על השטח הפתוח ושימור אופי השטח הקיים.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים							
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
5	דרך נוף מערת הנטיפים	כביש מקומי נופי המחבר בין כביש 3866 למערת הנטיפים, המספק מבט אל השפלה ואל נחל שורק. בצידי הכביש, כיסוי של יער מחטני ובוסתנים.	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות		שימור מבטים פתוחים לנוף, שימור אופי השטח הקיים, ללא הרחבת הכביש הקיים ושינוי אופיו.	שימור וטיפוח תצורות בוסתן מסורתיות ותצורות הצומח הנמוכות ומניעת צומח מחטני או פולשני
6	מורדות הר יעלה מערב	יער מחטני צפוף במורדות הר יעלה, בעל ריכוז גדול של טרסות עתיקות.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח, התבססות על תהליכי היער הטבעיים עד כמה שניתן, ושמירה על יער גבוה ומצל בקרבת החניונים הקיימים.
7	הר יעלה	התצפית הראשית בהר לכיוון מערב וצפון מערב. מערכת חניונים וערכי מורשת. מוקד יציאה לטיולים רגליים, אזור שהיה הנותן מענה לבאי מערת הנטיפים. אנדרטת הצ'לנג'ר.	גבוהה	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף יחודיות	עיבוי תשתיות קהל בעלות אופי יערני והנגשה. חניוני יום ופוטנציאל לקליטת קהל במגדל התצפית. חיזוק ערכי מורשת קיימים. בחינת החלפת מיקום אתר הצ'לנג'ר. הסדרת גישה בטוחה לאתר מהכביש.	טיפוח צומח הבוסתנים, פתיחת מבטים לנוף וטיפוח נוף גבוה ומצל באזורי החניונים. שמירה על שטח נקי מצומח פולש למניעת התבססות.
8	מורדות הר יעלה מזרח	יער מחטני צפוף במורדות הר יעלה, בעל ריכוז גדול של טרסות עתיקות. שביל עם חניוני קליטת קהל קטנים ובהם חניון הממוקם בתוך חורשת אלונים.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח, התבססות על תהליכי היער הטבעיים עד כמה שניתן, ושמירה על יער גבוה ומצל בקרבת החניונים הקיימים.
9	אזור חייץ מחסיה	בגבול המערבי של התכנון, מדרום למושב מחסיה ובצמוד לגן אירועים קיים.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	בהתאם להנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים							
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	ייעוד ראשי	ייעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
10	סובב בית שמש	שיפולי המצלעות הפונים אל העיר בית שמש. כיום ללא פיתוח כלל.	בינונית	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף יחודיות	פוטנציאל לשביל נופש וטיילות ראשי צפון-דרום ולאורכו מוקדי פיתוח נקודתיים וחיבורים מערבה אל העיר ומזרחה אל השטחים הפתוחים. גבול הפיתוח המזרחי של העיר.	טיפול נוף גבוה ומצל באזורי החניונים העתידיים, טיפוח צומח הבוסתנים, יצירת חייץ חזותי מבית שמש. פתיחת מבטים לנוף והישענות על התהליכים הטבעיים ביער. שמירה על שטח נקי מצומח פולש למניעת התבססות. נקיטת פעולות למניעת שריפות.
11	ח. דיר אבאן	שרידי כפר הרוס השוכן מעל אפיק נחל דולב מזרחית לבית שמש ודרומית למושב מחסיה. מבנים חרבים בהם בעלי קמרונות, גתות, בית קברות ומערות קבורה. כיסוי של יער מחטני, בוסתנים ומטעים ומעט חורש. על השלוחה הצפונית, בית קברות מוסלמי גדול.	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות		שימור וטיפוח מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפוח תצורות בוסתן מסורתיות ותצורות צומח נמוכות במקביל לטיפוח היער הותיק.
12	מורדות נחל דולב	כתם בתה משמעותי בכיסוי בינוני מצפון מערב לשמורת נחל דולב. שרידים ארכיאולוגיים כחלק מחורבות הכפר דיר אבאן.	נקודתית	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים	מורשת ותצורות נוף יחודיות	שמירת השביל הקיים, ללא פיתוח נוסף לקליטת קהל.	שימור וטיפוח תצורות צומח נמוכות קיימות ללא מחטניים ומניעת צומח פולשני
13	נחל דולב עליון מדרון צפוני	שטח טרשי, ברובו מחטני במשרעת רמות כיסוי. מכיל מספר חניונים ודרכי עפר.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים							
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
14	מרכז הוקרה פארק ארה"ב	מרכז הוקרה של קק"ל ממערב לנס הרים ומדרום לכביש 3866. במקום קירות זיכרון רבים, שירותים ושבילי הליכה. פיתוח האתר נעשה לאורך השנים בצורה אקראית.	בינונית	מורשת ותצורות נוף יחודיות	נופש וטיילות	נדרשת הכנת תכנית מתכללת לאתר.	טיפוח נוף גבוה ומצל בהתבסס על יער האורנים הקיים.
15	מורדות מחנה נוער נס הרים	יער העוטף את מרכז השדה של קק"ל ובו עושר של שרידים ומתקנים קדומים. יער מחטני ברובו, בשילוב משרעת תצורות צומח.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.
16	אזור חייץ נס הרים צפון	אזור חייץ בשולי הישוב נס הרים מצפון.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	בהתאם להוראות אזורי חייץ סביב ישוב
17	אזור חייץ מחנה נוער נס הרים	אזור חייץ על תוואי ציר תנועה הסובב את מתחם מחנה נוער נס הרים.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	בהתאם להוראות אזורי חייץ סביב אתר.
18	מחנה נוער נס הרים	אתר חינוכי סביבתי מגודר, המשמש ללינה במבנים ובשטח. מוקד יציאה לטיולים וסמינרים. לינת קבוצות ומשפחות. אתר הוקרה ראשי לפארק ארה"ב. כולל תשתיות ושירותים ברמה גבוהה.	גבוהה	נופש וטיילות		המשך פיתוח האתר כמוקד חינוכי סביבתי. ריכוז הפיתוח בתחום הקיים תוך מזעור השפעה סביבתית כגון: תאורה, תשתיות ועוד.	טיפוח נוף גבוה ומצל בהתבסס על החורש הטבעי תוך שימור האורנים הוותיקים. שמירה וטיפוח מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי. תכנון גינון בר קיימא. שמירה על שטח נקי מצומח פולש למניעת התבססות.
19	אזור חייץ נס הרים מזרח	אזור חייץ בשולי הישוב נס הרים ממזרח, על תוואי ציר תנועה ושטח מיוער.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	בהתאם להוראות אזורי חייץ סביב ישוב.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים						
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
20	רכס נס הרים מזרח	מכלול מיוער הנחצה על ידי תוואי כביש 3866 ומבואת הכניסה ליער בר בהר. קטע זה, מציע לנוסעי הכביש ולמטיילים ברגל חוויה נופית מרשימה כגון צומח עשיר ושטחים חשופים. ביחידה זאת עוברים חלק משבילי המטיילים המרכזיים באזור. בשטח מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי.	בינונית	יער רב תכליתי		משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. שמירה על מיני החורש היחודיים הקיימים.
21	אזור חייץ בר בהר	אזור חייץ בצמוד למוקד בר בהר ומשני צידי ציר המוביל ליציאה לטיולים.	גבוהה	אזור חייץ	שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים. יש לשקול פיתוח נוסף במידת הצורך בהתאם למגבלות.	בהתאם להוראות אזורי חייץ סביב אתר. יש לשקול בהתאם למגבלות אזורי נוף מצל.
22	חניוני נס הרים	מבואה ראשית ליערות, שמורות הטבע והפארקים שמדרום לנחל שורק. אתר קליטת קהל מרכזי, הדרכה ומידע. מוקד יציאה לטיולים, נקודות תצפית, שירותים הסעדה וחניה. שביל נגיש, מערכת חניוני יום ולילה. בשטח מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי.	גבוהה	נופש וטיילות	מכלול קליטת הקהל הראשי בפארק ומרכזי גם עבור הפארקים הסמוכים לו. פיתוח באופי יערני המשתלב עם סביבתו. אזור ספיגת קהל גדול כולל לינת לילה. פוטנציאל לפיתוח נוסף. פיתוח קישוריות ונגישות.	טיפוח נוף גבוה ומצל בהתבסס על החורש הטבעי ועל יער האורנים הוותיק. שימור מורשת יער האורנים הוותיק. פתיחת מבטים לנוף. שמירה וטיפוח מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי שמירה על שטח נקי מצומח פולש למניעת התבססות.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים						
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
23	רכס נס הרים מערב	מכלול מיוער הנחצה על ידי תוואי כביש 3866 ומבואת הכניסה ליער בר בהר. קטע זה, מציע לנוסעי הכביש ולמטיילים ברגל חוויה נופית מרשימה כגון צומח עשיר ושטחים חשופים. ביחידה זאת עוברים חלק משבילי המטיילים המרכזיים באזור. בשטח מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי.	בינונית	יער רב תכליתי		משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. שמירה על מיני החורש היחודיים הקיימים.
24	אזור חייץ לולים נס הרים	אזור חייץ מדרום מזרח לנס הרים בצמוד למבני לולים.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף. בהתאם להנחיות אזורי חייץ ביער.
25	מצוקי בית עיטאב	כיפה גבוהה בין שטחים חקלאיים של מושב בר גיורא, המשקיפה על חורבת בית עיטאב. השטח מכוסה ברובו ביער מעורב בכיסוי פתוח בצידו המזרחי ובכתם משמעותי של שיחייה בכיסוי פתוח בחלקו המערבי.	נקודתית	מורשת ותצורות נוף יחודיות		שימור תצורות הצומח הקיימות בדגש על עידוד רחבי עלים ותצורות צומח נמוכות.
26	כביש 386	כביש מקומי נופי על קו הרכס המחבר בין מבוא ביתר וצור הדסה לבר גיורא ומהווה ממשק עיקרי עם תחומי היער.	בינונית	אזור חייץ	נופש וטיילות	הקמת אזור מניעת שריפות לאורך הכביש הקמת פינות עצירה וצל במוקדים לאורך הכביש
27	רכס בר גיורא דרום	יער מפותח ממזרח לשוב בר גיורא ומדרום לכביש 386, בכיסוי יער מעורב.	נמוכה	יער רב תכליתי		משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים						
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל
עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי						
28	אגן נחל אוזן	אגן נחל אוזן הגובל בשמורת נחל דולב ומהווה חלק מליבת השטחים הפתוחים באזור. בשטח היחידה, אפיק נחל אוזן ומעיין עין אוזן. בכיסוי חורש טבעי ויער מעורב.	נמוכה	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.
29	אגן נחל זנוח	אגן נחל זנוח ואפיק הנחל. בשטח היחידה, חורבת דרבן ושרידי הכפר עלאר ובוסתניו וכיסוי משמעותי של בתה, מצוקים מרשימים מצפון לנחל זנוח שגובל במחצבת זנוח ממזרח ושביל הליכה ודרך עפר לרכבי שטח. בעתיד קו 400 מתוכנן לעבור בשטח זה.	נמוכה	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים	מורשת ותצורות נוף יחודיות	שמירת גבול המחצבה הקיים, מניעת התפשטות השפעותיה השליליות על השטח הפתוח ושימור אופי השטח הקיים. תחזוקת שביל הולכי רגל קיים ללא פיתוח נוסף. ביטול וחסמת דרך העפר העוברת בשטח אפיק הנחל.
30	אזור חייץ מקורות- עג'ור 8	אזור חייץ סביב מתקן תשתית.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.
31	מדרון דרומי נחל זנוח	מדרון תלול מדרום לערוץ הנחל. השטח מכוסה בחורש טבעי בכיסוי פתוח בעל ערכיות גבוהה. היחידה בעלת נצפות מוגבלת.	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות		שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח.
32	רכס חנות	שלוחה ארוכה ומיוערת בדלילות מדרום לנחל זנוח. חלק ממכלול נוף מורשת של הדרכים הקדומות והקיימות לירושלים.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.
						משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים							
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
33	אזור חייץ ביער- רכס חנות	אזור חייץ על דרך עפר החוצה את השטח המיוער ממערב לחורבת חנות ומצפון לכביש 375.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת הדרך ברמת העבירות הקיימת, ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ ביער.
34	רכס המזלג- מטע	רכס הנמשך מצפון מערב לצור הדסה ועד מזרח ליישוב מטע. מצפון לכביש 375. מכוסה בתצורת יער מחטני וביער מעורב.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. נקיטת פעולות למניעת שריפות.
35	אזור חייץ מושב מטע	אזור חייץ צמוד דופן למושב מטע מכיוון דרום מזרח, על דרך עפר.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת הדרך ברמת העבירות הקיימת, ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.
36	אזור חייץ ביער- דרך תוסיה כהן	אזור חייץ על דרך עפר החוצה את השטח המיוער ממערב לחניון תוסיה כהן ומצפון לכביש 375.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת הדרך ברמת העבירות הקיימת, ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ ביער.
37	אזור חייץ המכון הסיסמוגרפי	אזור חייץ המקיף את המכון הסיסמוגרפי ממערב לחניון תוסיה כהן ומצפון לכביש 375.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.
38	חניון תוסיה כהן	חניון נופש פעיל, צמוד דופן לצור הדסה.	בינונית/ גבוהה	נופש וטיילות		פוטנציאל לפיתוח נוסף ואפשרות כשימוש מבואה עתידית מכיוון מזרח. חיבור למערכת שבילים ונקודת יציאה לטיולים.	טיפול נוף גבוה ומצל לשהיית קהל

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים							
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
39	כביש 375	כביש מקומי נופי המחבר בין ההר לגבעות השפלה הגבוהה ומהווה ממשק עיקרי עם תחומי היער	בינונית	אזור חייץ	נופש וטיילות	שימור האופי הנופי של הכביש והגדלת אפשרויות הקישוריות אל היער.	הקמת אזור מניעת שריפות לאורך הכביש. הקמת פינות עצירה וצל במוקדים לאורך הכביש
40	כיפת מטע	רכס טרשי מרשים בין מושב מטע לחורבת חנות. כתם משמעותי של שיחייה בכיסוי פתוח. אחת הפסגות המעטות השומרות על "נוף ראשוני", כמעט ללא ייעור או פיתוח.	נקודתית	מורשת ותצורות נוף יחודיות	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים	שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח.	שימור מראה הנוף הפתוח והרכס החשוף, שימור וטיפוח תצורות הצומח הנמוכות קיימות ללא מחטניים ומניעת צומח פולשני, נקיטת פעולות למניעת שריפות.
41	מכלול חנות	מבואה ראשית ליערות, שמורות הטבע והפארקים שבאזור יער מטע. אתר קליטת קהל מרכזי, אתר ארכאולוגי, מוקד יציאה לטיולים, נקודות תצפית, מערכת חניוני יום ולילה.	גבוהה	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף יחודיות	פוטנציאל פיתוח מצפון ומדרום לכביש, פוטנציאל שטח קליטת הקהל במקום. חיבור למערכת שבילים צפונית ודרומית	טיפוח נוף גבוה ומצל לשהיית קהל
42	אזור חייץ לולים מטע	אזור חייץ המקיף מתחם לולים וצמוד למכלול חורבת חנות מצד דרום מזרח.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.
43	שלוחת מטע דרום	אזור הררי מדרום לכביש 375. מכוסה ברובו ביער מחטני ובכתמי תצורות צומח נמוכות.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפוח מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים

מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
44	הר יערן	חלק ממכלול נוף מורשת של הדרכים הקדומות והקיימות לירושלים. מבנה אבן גדול והרוס ברובו בפסגת ההר (בית היערן), מוקף גדר אבן. בצידי המבנה, כתמי פריחה של נורית המים. בתחום היחידה קיימים שרידים של מעברה משנות ה-50.	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות	ערכי טבע ובתי גידול	שימור ותחזוקת שבילי הולכי רגל קיימים ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפוח ערכי הטבע ובתי הגידול הייחודיים הקיימים, שימור וטיפוח הצומח הטבעי בדגש על עידוד רחבי עלים.
45	שלוחת יערן	יחידת שטח גדולה עם צניחה תלולה של הרי יהודה מערבה הממוקמות מדרום לכביש 375, מירב השטח מכוסה חורש פתוח ואזורי יער מחטני נטוע. בשטח היחידה עובר שביל הקיסר.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפוח מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.
46	מורדות נחל סנסן מפנה דרומי	נוף דרמטי ובפרט הצניחה לכיוון נחל סנסן, מופעי בתה ומספר חורבות עתיקות עם ריכוז ממצאים ארכיאולוגים ובהם בורות מים, מערות ובית בד. מרחב פראי ושמור למדי.	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות	ערכי טבע ובתי גידול	שימור אופי השטח הקיים. פיתוח שבילי טיילות למטיבי לכת.	שימור וטיפוח הצומח הטבעי הקיים והתבססות על תהליכי היער הטבעיים.
47	ערוץ נחל סנסן	ערוץ נחל תלול שהוא אחד מיובלי הגדולים של נחל האלה – יובל ראשי של נחל לכיש, ובין הנחלים השמורים ביותר בכל מרחב יהודה. בפרט מרשים מראה המדרון הדרומי של נחל סנסן, המכוסה בחורש צפוף יחסית הדומה לחורשי הכרמל והגליל המערבי.	נקודתית	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים	מורשת ותצורות נוף יחודיות	שימור ערוץ הנחל ללא פיתוח קליטת קהל.	הדגשת אפיק הנחל ע"י הסרת מחטניים, שימור תצורת החורש הצפוף הקיים בצורתו הטבעית.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים							
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	ייעוד ראשי	ייעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
48	שלוחת בית איכא	מדרונות מתונים יחסית המזכירים את נופי השפלה. מספר חורבות עתיקות ושרידים עתיקים בהם מערכת בורות מים, גיתות ועוד.	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפול תצורות צומח נמוכות ומניעת צומח פולשני.
49	שלוחה דרום מערבית סנסן	אזור מתון ופחות דרמטי בנוף ובו כתמים משמעותיים של בתה בכיסוי בינוני ועשבוני כחלק מרצף שטחים פתוחים מדרום לנחל סנסן, עם נוף פתוח לכיוון הנחל.	בינונית	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים	מורשת ותצורות נוף יחודיות	שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח.	שימור וטיפול תצורות צומח נמוכות קיימות ומניעת צומח פולשני
50	צפון אביעזר	מדרונות מתונים יחסית המזכירים את נופי השפלה מצפון ומצפון מזרח לשוב אביעזר. מספר חורבות עתיקות. השטח מכוסה בעיקר בחורש טבעי ומעט ביער מעורב.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. נקיטת פעולות למניעת שריפות.
51	אביעזר היקפי	אזור חייץ על דרך עפר המקיפה את מושב אביעזר מצפון.	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת הדרך ברמת העבירות הקיימת, ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.
52	יער קהילתי אביעזר	שטח מיוער צמוד דופן למושב אביעזר. בעל פוטנציאל להיות יער קהילתי בתחומי התכנית.	בינונית	יער קהילתי		פוטנציאל לפיתוח יער קהילתי בצמוד למושב אביעזר	טיפול יער גבוה ומצל.
53	מורדות סנסן	אזור מתון ופחות דרמטי בנוף מצפון לנחל עציונה. מספר שטחים מישוריים ששימשו בעבר לחקלאות. בשטח היחידה חורש טבעי, יער מחטני ויער מעורב. בחלקו המזרחי משמש כשטח אש.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. נקיטת פעולות למניעת שריפות.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים						
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
54	ערוץ נחל עציונה	ערוץ נחל שטפוני עם זרימת מים מרשימה בחורף ושלוליות חורף הנשפך לנחל סנסן. פעילותה המתמשכת של מחצבת עציונה משפיעה באופן שלילי מבחינה אקולוגית על ידי מפגעי אבק ורעש, וכן תשטיפים שזיהמו את אפיק הנחל, ומבחינת הפוטנציאל לקליטת קהל.	בינונית	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים		שימור ערוץ הנחל על ידי אחרים לאחר סיום עבודות תשתית וצימצום נזקים עתידיים בעקבותם ככל הניתן. החזרת הערוץ לתפקוד כאפיק פעיל בעל ערכיות טבעית.
55	מפנה צפוני נחל עציונה	מתלול דרמטי גבוה ומרשים עם הפרש גובה של כ- 100 מ'. מירב השטח מכוסה ביער מחטני ברמות כיסוי שונות	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.
56	אנדרטת יהדות צרפת	שטח מיוער נרחב הממוקם צפונית מזרחית לנווה מיכאל. שטח זה מקיף את בית העלמין של מושב אביעזר ומכיל את אנדרטת יהדות צרפת.	גבוהה	נופש וטיילות	אזור חייץ	שימור ותחזוקת האתר הקיים. יש לשקול פיתוח נוסף במידת הצורך בהתאם למגבלות באזור האנדרטה.
57	גבעות חפורית	יחידה זו שייכת לאזור המעבר בין הרי ירושלים, הר חברון והשפלה. היחידה מיוערת יחסית, ומכוסה ברובה ביער מחטני עם כתמי חורש טבעי וכתמים גדולים למדי של בתת סירה קוצנית. חלק ניכר משטח היחידה נשרף בעבר. בשטח היחידה חוות מרעה גדולה.	נקודתית	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.
						משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. נקיטת פעולות למניעת שריפות.

טבלה 2.2: יחידות יעודי שטח יערניים							
מס'	שם היחידה	תיאור מצב קיים	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות תכנון כללי וקליטת קהל	עקרונות עיצוב צומח וניהול מגוון ביולוגי
58	יער גבעות עדן	יחידת השטח שנותרה מהיער לאחר הקמת הישוב גבעות עדן, ושוכנת כעת ממערבה. השטח מכוסה ביער מחטני.	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. נקיטת פעולות למניעת שריפות.

חלק ג' - תכניות אב נושאיות

תכנית נושאית התגוננות מאש

המורדות הדרום-מערביים של הרי יהודה מאופיינים בתלילות רבה הכוללת ודיות עמוקים ורכסים נישאים, המשתפלים מערבה לכיוון שפלת החוף. בשטחי התוכנית התחוללו בעבר שריפות בהקפים קטנים יחסית לשטחי יערות אחרים באזור, דבר הנובע, ככל הנראה, בעיקר מהעובדה שחלק גדול מהשטח **אינו** מכוסה ביערות אורן צפופים. מההיסטוריה של השרפות אנו למדים גם שהסיכון לפרוץ שרפה גדולים במיוחד באזורים מיוערים הסמוכים ליישובים ולכבישים. אי-התרחשות שריפות ענק עד כה, אינה מבטלת את הצורך בתוכנית התגוננות יעילה ומקיפה, במיוחד על רקע העלייה הכוללת בסיכוני שריפות באזורי היער בישראל.

בתוכנית זו, הכנסנו לראשונה הגדרות לחמישה סוגי שטחים בהם יש לבצע פעולות למניעת שרפות, פעולות שיבוצו לא רק באזורי חייץ. הגדרות אלו נסמכות על מסמך מדיניות חדש "הנחיות למניעת שרפות ושיקום יער אחר שריפה". בתוכנית סומנו חמשת סוגי השטחים אשר נבדלים במטרת טיפול המניעה, בסדר העדיפויות לביצוע ובסל הפעולות המומלצות ועוצמתן. יודגש שכיבוד שטח סומנו רק אזורי החייץ, איתור סוגי השטחים האחרים נמצא רק כאן (התוכנית היעודית למניעת שרפות)

להלן הסבר על מטרות ופעולות מומלצות בכל סוג שטח:

- 1. אזורי חייץ לאש** - שטח בו מתוכננת עצירת האש על ידי כוחות הכיבוי. בשטח זה יטופל הצומח כך שקצב התקדמות חזית האש ועוצמתה יקטנו בצורה משמעותית, כדי לאפשר פעולה בטוחה ויעילה של כוחות הכיבוי. אזורי החייץ סביב יישובים נועדו ליצירת מרחב בטוח סביב היישוב, המפחית את הסיכון להתפשטות אש לתוכו. סוג פעולת ממשק זאת הינה בעדיפות טיפול גבוהה.
- 2. אזורים להקטנת איום על יישובים וכבישים** - שטחי יער שאינם אזורי חייץ שמטרתם לצמצם האיום מנזקים אפשריים על יישובים, תשתיות או ערכים אחרים ביער. הגדרת שטחים אלה ואופן הטיפול בהם אינו קשיח כבאזורי החייץ והוא מותאם לטופוגרפיה, לצמחייה, לייעוד השטח, לפעילות קהל בשטח ועוד. סוג פעולת ממשק זאת הינה בעדיפות טיפול בינונית.
- 3. אזורים להקטנת סכנה משריפות ענק** - שטחי יער שאינם כלולים בהגדרות הסעיפים הקודמים, אך על פי ניתוח השטח, קיימת בהם סכנה להיווצרות שריפות ענק. האזורים להקטנת סכנה משריפות ענק סומנו במטרה למנוע התפשטות נרחבת של אש, תוך התחשבות בתנאי השטח והצמחייה. אזורים אלה יטופלו במגוון דרכים לקיטוע רצף גדול ומסוכן של צמחייה צפופה ודליקה, יצירת כתמיות ושינוי הרכב מינים, במטרה להקטין את הסכנה להתפתחות שריפת ענק. סוג פעולת ממשק זאת הינה בעדיפות טיפול נמוכה.

4. **אזורים להגנה על אתרי קליטת קהל** - ההגנה על אתרי קליטת קהל מפני אש מתמקדת בשמירה על מקומות ריכוז קהל, כגון מסלולי טיול ואתרי פיקניק, כאשר הדגש הוא על פעולות מניעה יעילות ככל האפשר תוך שמירה מכסימלית של כיסוי העצים. בשטח התוכנית קיימים 5 מכלולי קליטת קהל מרכזיים אשר בהם תמוקד פעילות הממשק להגנה על אתרים אלה, מפני אש המגיעה מהיער לכיוון האתר וההפך, הפחתת הסכנה מאש אשר תוצת באתרים ועלולה להדליק את היער.
5. **אזורי חיץ סביב כבישים בשטח התוכנית** - אזורי החיץ סביב כבישים נועדו להבטיח תשתית בטוחה ונגישה, גם במקרי חירום, הנחיות הטיפול באזורי חיץ כביש זהים לאזור חיץ ביער

יש לציין כי חלק משטחי אזורי החיץ שבתוכנית, אינם נמצאים בשטחי הניהול של קק"ל, אך סומנו בתוכנית כדי ליצור תכנית כוללת למניעת שריפות. כל אזור חיץ המסומן בתוכנית מבוצע ע"פ תוכנית פרטנית לביצוע. לאזורי החיץ סביב יישובים וביער ישנם הבדלים בהנחיות ההקמה הנובעים מהמטרה השונה בכל אחד מהם, אך סומנו באותה צורה כדי להקל על הבנת המפה וליצור תכנון עקבי ומסודר. בנוסף לשטחים המסומנים על פי ההגדרות הנ"ל, בתכנית הנושאת מסומנים גם דרכי ניווד לכוחות הכיבוי, הידרנטים, בריכות כיבוי, שטחי כינוס וכניסות מכבישים ראשיים לדרכי הניווד.

כל פרט במפת תוכנית ההתגוננות מאש (אזור חיץ, דרכים וכן הלאה) ממוספר, כאשר התאור המפורט של פרטים אלו ניתן למצוא בטבלאות המצורפות על פי מיספרו

מידע נוסף והנחיות מפורטות על פעולות המניעה המוזכרות בתוכנית זו מפורט [במסמך מאגד הנחיות למניעת שריפות ולשיקום יער לאחר שריפות](#).

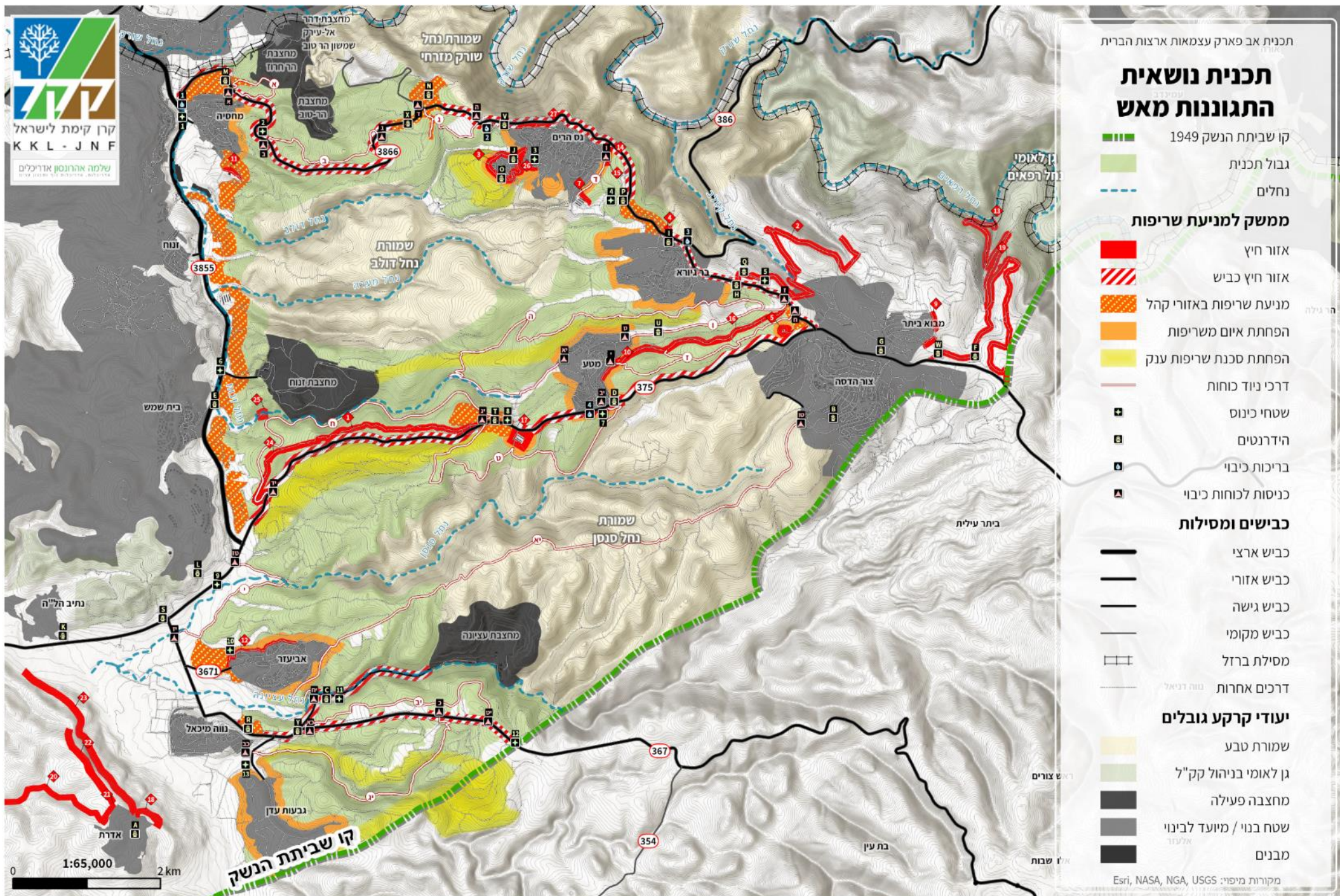
רכיבי התוכנית

מפות: מפה של כלל שטח התוכנית, המגדירה את שטחי הממשק למניעת שרפת, דרכי ניווד כוחות, הידרנטים, בריכות כיבוי וכניסות לכוחות כיבוי.

טבלאות נתונים: מצורפות שש טבלאות נתונים והנחיות לכל אחד מרכיבי התוכנית.

תכנית אב וממשק לפארק ארה"ב

מפה מס' 5

טבלה 3.1.1: אזורי חייץ				
מס' במפה	שם	סוג אזור החייץ	סטטוס	שנת הקמה
1	חרבת חנות-חיבור 375	אזור חייץ ביער	קיים	2015
2	חניון לילה בר גיורא - עין יואל	אזור חייץ ביער	קיים	2019
3	מחנה נוער נס הרים	אזור חייץ סביב אתר	קיים	2022
4	בר בהר	אזור חייץ סביב אתר	קיים	2015
5	צומת צור הדסה משמר הגבול	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2021
6	צומת האלה	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2014
7	נס הרים לולים	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2020
8	שריגים	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2014
9	מבוא ביתר - חיץ ישוב	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2020
10	מטע ישוב	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2021
11	מחסיה	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2019
12	אביעזר היקפי	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2020
13	כניסה לפארק בגין- גשר קובי	אזור חייץ ביער	קיים	2017
14	נס הרים כניסה צפון	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2021
15	נס הרים כניסה דרום	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2021
16	תוסיה הכהן- ישוב מטע	אזור חייץ ביער	קיים	2021
17	לולים מטע	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2019
18	הרחבת אדרת כיוון מזרח	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2021
19	מחסום ביתר-עין קובי	אזור חייץ ביער	קיים	2019
20	צומת האלה- אדרת	אזור חייץ ביער	קיים	2015
21	אדרת מערב	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2015
22	שער צפוני אדרת	אזור חייץ ביער	קיים	2015
23	עליה לאדרת	אזור חייץ ביער	קיים	2021
24	רמת בית שמש	אזור חייץ סביב מתקן	קיים	2022
25	עג'ור 8	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2022
26	כביש גישה למחנה נס הרים	אזור חייץ ביער	קיים	2022
27	נס הרים צפון	אזור חייץ סביב ישוב	קיים	2021

טבלה 3.1.2: דרכי ניווד כוחות כיבוי והצלה		
מס' במפה	שם	סוג הדרך
א	הר חרוז	דרך יער
ב	חברת חשמל פארק ארהב	דרך יער
ג	צומת צ'לנג'ר – מרכז הוקרה	דרך יער
ד	כביש היקפי נס הרים	דרך קהל
ה	תוסיה כהן-חורבת דרבן	דרך קהל
ו	תוסיה כהן- מטע	דרך קהל 4X4
ז	מטע – צור הדסה	דרך יער
ח	נחל זנוח	דרך קהל 4X4
ט	הר יערן מזרח- מטע	דרך יער
י	שטח חקלאי אביעזר	דרך יער
יא	רכס סנסן	דרך קהל 4X4
יב	יער עציונה	דרך יער
יג	יער חפורית	דרך יער

טבלה 3.1.3: שטחי כינוס	
מס' במפה	שם
1	מחסיה
2	כביש 3866
3	מחנה נוער נס הרים
4	נס הרים
5	תחנת כיבוי הרים
6	מחצבת זנוח
7	מטע
8	חורבת חנות
9	כביש 375-בית שמש
10	אביעזר
11	גישה למחצבת עציונה
12	מעבר הל"ה
13	גבעות עדן

טבלה 3.1.4: כניסות לכוחות כיבוי והצלה		
מס' במפה	שם	סטטוס
א	שער כניסה מערבי	קיימת
ב	כביש 3866/דרך חברת החשמל	קיימת
ג	חניון ברימן	קיימת
ד	צומת הצ'לנג'ר	קיימת
ה	כביש 3866/מרכז הוקרה קק"ל	קיימת
ו	נס הרים מזרח	קיימת
ז	כביש 386/תוסיה כהן	קיימת
ח	כביש 386/שביל ישראל	קיימת
ט	מטע- יציאה צפון מזרחית	קיימת
י	מטע- יציאה מזרחית	קיימת
יא	מטע- יציאה מערבית	קיימת
יב	כביש 375/מטע	קיימת
יג	חורבת חנות	קיימת
יד	כביש 375/שלוחת מטע מערב	קיימת
טו	צור הדסה - יציאה מערבית	קיימת
טז	כביש 375/נחל סנסן	קיימת
יז	כביש 367/כניסה לאביעזר	קיימת
יח	כביש גישה מחצבת עציונה	קיימת
יט	כביש 367/חורבת אל חמאם	קיימת
כ	כביש 367/יער חפורית	קיימת
כא	כביש 367/כביש גישה למחצבת עציונה	קיימת
כב	כביש גישה לגבעות עדן	קיימת

טבלה 3.1.5: בריכות כיבוי	
מס' במפה	שם
1	בריכת מחסיה
2	בריכת נס הרים
3	בריכת בר גיורא
4	בריכת מטע

טבלה 3.1.6: הידרנטים		
מס' במפה	שם	סטטוס
A	אדרת	קיים
B	צור הדסה	קיים
C	כביש גישה למחצבת עציונה	קיים
D	מטע	קיים
E	כביש 3855	קיים
F	דרך לפארק בגין	קיים
G	תחנת דלק במבוא ביתר	קיים
H	תחנת כיבוי הרים	קיים
I	מוקד מידע בר בהר	קיים
J	נס הרים	קיים
K	נתיב הל"ה	קיים
L	יער הל"ה	קיים
M	שער מערבי	מוצע
N	הר יעלה	מוצע
O	מחנה נוער נס הרים	מוצע
P	נס הרים	מוצע
Q	חניון בר גיורא	מוצע
R	אנדרטת יהדות צרפת	מוצע
S	צומת עציונה	מוצע
T	חורבת חנות	מוצע
U	שטח חקלאי מטע	מוצע
V	מרכז הוקרה נס הרים	מוצע
W	מבואה פארק בגין	מוצע
X	בית היערן (הדס)	מוצע
Y	צומת 367 עם כביש גישה למחצבת עציונה	מוצע
Z	חניון תל שכה (גבעת התורמוסים)	קיים

תכנית נושאת נופש וטיילות

פארק עצמאות ארה"ב הינו חלק מרצף השטחים הפתוחים המקשרים בין מטרופולין ירושלים לשפלה ולעיר בית שמש, הן מבחינה אקולוגית והן מבחינת פעילות אדם. תחום התכנית כולל בשטחו שמורות טבע ויערות המהווים יחד חלק חשוב בליבה השמורה של הרי יהודה. בשטח זה, מסלולי טיול ואתרי מורשת ונוף מושכי קהל מרכזיים. היער גובל מצד מערב בעיר בית שמש וקרוב לעיר ירושלים, המטרופולין השני בגודלו בארץ מצד מזרח ומספק שרותי פנאי ונופש לאוכלוסיית האזור ההולכת וגדלה. גידול זה משפיע על כמות המבקרים ביער, על אופי הפעילות בו ועל סך השטח והתשתיות הנדרשות על מנת לתת מענה איכותי לצרכי הקהל.

עקרונות הנופש והטיילות בשטחים הפתוחים באזור נקבעו בסדרה של תוכניות אב, מסמכי מדיניות ומסמכים סטטוטוריים החל משנות ה-70 של המאה הקודמת, כפי שמפורט במסמך הרקע והמבוא.

עקרונות התכנון המוצעים בתכנית זו מבוססים על ומעדכנים מסמכים אלו ומותאמים לתפישת השטח ולתיפקודו הנוכחיים:

1. ריכוז ועיבוי פעילויות הפנאי והנופש בעיקר במוקדים הקיימים - מוקדי קליטת הקהל ביער

ארה"ב מהווים מוקד משיכה משמעותי עבור מבקרים רבים מהאזור ובכלל. בכדי לתת מענה לביקוש ההולך וגובר מחד, ועל מנת לשמור על ערכי היער היחודיים ועל עתודות השטחים הטבעיים מאידך, צוות התכנון מציע לרכז את פעילות הקהל האינטנסיבית על בסיס מכלולי הנופש הקיימים ולפתח בשטח מענה נוסף לנופש וטיילות בהתאם לצורך ובכפוף לתכניות מפורטות.

2. ביסוס טבעת נופש וטיילות בשולי היער - על סמך מכלולי קליטת הקהל והנופש הקיימים, צוות

התכנון מעוניין לשמר את פעילות הקהל האינטנסיבית בשטחים החיצוניים של היער, כאשר ליבת היער תישאר שמורה עד כמה שניתן וללא פיתוח משמעותי בהיבטי הפנאי והנופש.

3. פיתוח מבואה ומכלול נופש וטיילות סובב בית שמש - נדרש לתת מענה לביקוש קיים ועתידי של

תשתיות קהל בדופן המזרחית של היער, הגובלות בעיר בית שמש ההולכת וגדלה. על מנת לאפשר מענה לצרכים העולים מהשטח ובהתאם לתכנית האסטרטגית של קק"ל, יש לפתח מכלול חדש בדופן היער המזרחית בכפוף לתכניות מפורטות.

4. מניעת פיתוח וצמצום התערבות באזור הסנסן - ככלל, האזור הדרומי של יער ארה"ב הינו שמור

יותר, תשתיות הקהל בו מצומצמות ואין בו מכלולי נופש וטיילות קיימים. צוות התכנון מציע לשמור על אזור זה כיער לנופש אקסטנסיבי המבוסס בעיקר על טיילות רגלית ואפשרות ליער קהילתי מקומי

באזור המושב אביעזר. כך ישמר אופיו הטבעי של היער ויאפשר התפתחות של משרעת תצורות צומח והסתמכות על תהליכי היער הטבעיים.

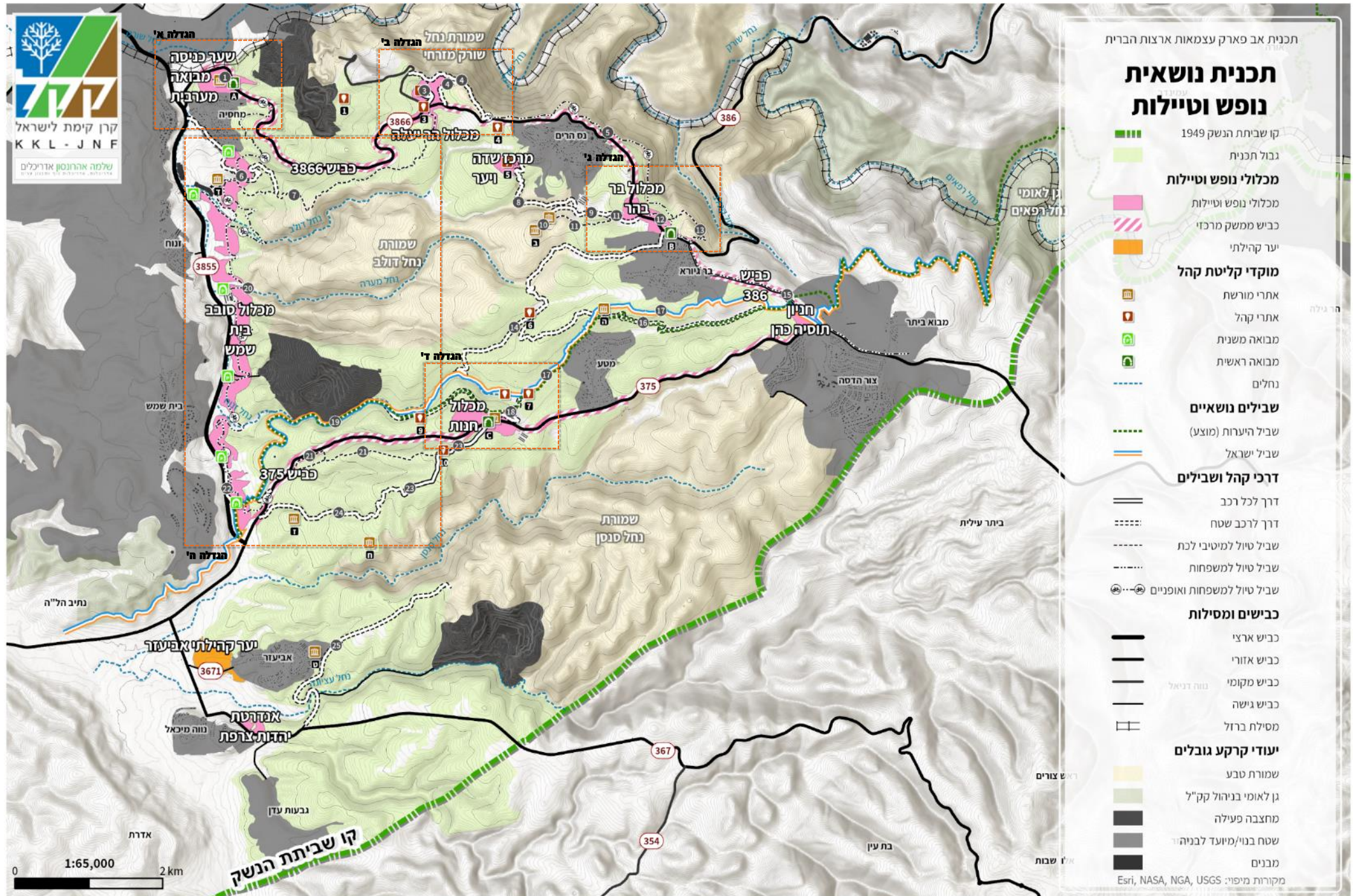
5. **קישוריות לקהל בין מטרופולין ירושלים ושפלת יהודה** – תחום התוכנית, יחד עם תוכנית אגן רפאים ושטחים נוספים, מהווים ציר חיבור חשוב ונרחב בין מטרופולין ירושלים ושפלת יהודה, זאת כחלק מתפישת תוכנית דרכי עולי הרגל לירושלים. השטח רווי ערכי מורשת ונוף, שיש מקום שישמש הן כעורף ירוק לירושלים והן בסיס לטיילות מהשפלה להר. חשוב לשמר ולטפח מערך קליטת הקהל המאפשר קישוריות זו, ולוודא שפיתוח תשתיות הקהל בשטח התוכנית, יתייחס גם לקישוריות מערבה ומזרחה מתחום התוכנית. חניוני הלילה הקיימים בחורבת חנות ובחניון נס הרים יחד עם שביל היערות המתוכנן, הם הביטוי התכנוני הברור לתפישה זו
6. **שימור הכבישים המרכזיים ככבישים נופיים** - הכבישים המרכזיים המחברים את ישובי האזור, כבישים 386, 3866 ו-375 מהווים ממשק עיקרי עם תחומי היער. צוות התכנון מעוניין לשמר את האופי הנופי הקיים של הכבישים עד כמה שביכולתו, על אף תנועת הרכבים הגוברת, ולאפשר את המשך השימוש בכבישים אלה כצירים מרכזיים גם לרוכבי אופני כביש באזור. בנוסף, פיתוח נקודתי נוסף יעשה בכפוף לתכניות מפורטות ובהתאם לצורך בכדי להגדיל את הקישוריות אל היער באופן בטיחותי.

רכיבי התוכנית

מפות: מפה של כלל שטח התוכנית, המגדירה את שטחי מכלולי קליטת הקהל, אתרי מורשת עיקריים, תשתיות קהל כמו מבואות, שבילים ודרכי טיול ברמות שונות. הגדלות של חמשת מכלולי הקהל, כל אחד במפה משלו, הגדלות אלו אפשרו לנו להשלים ולפרט מעבר למה שניתן במפה של כלל שטח התוכנית. הגדלות אלו מהוות גם בסיס לתכנון מפורט לביצוע ככל שידרש

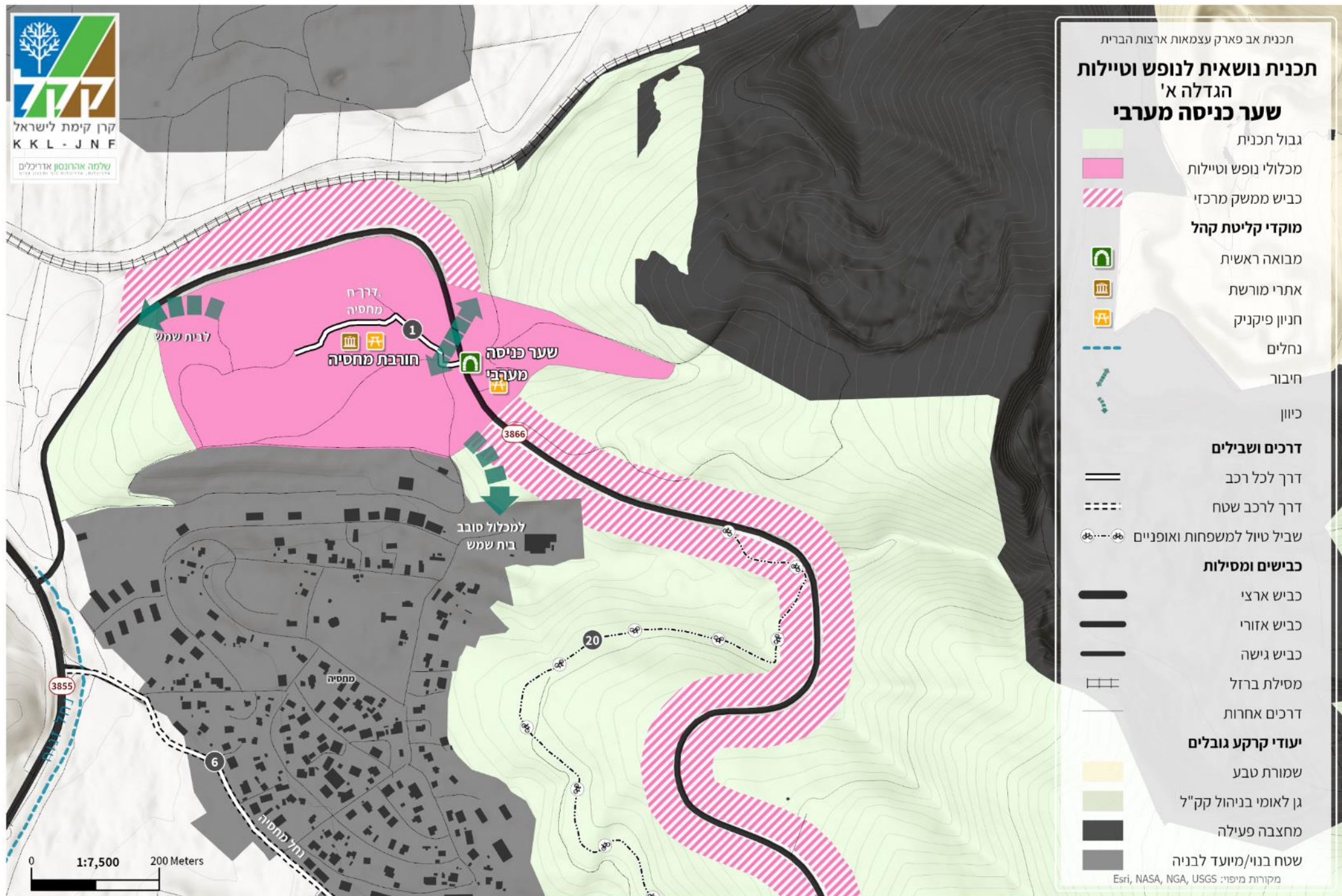
טבלאות נתונים: מצורפות ארבע טבלאות נתונים והנחיות לכל אחד מרכיבי התוכנית (מכלולי קהל, שבילים ודרכים, אתרי קהל עיקריים, מבואות וכניסות ראשיות). הטבלאות מפרטות לכל רכיב, את מצבו (קיים או מתוכנן), מה קיים היום ומה כוונות הפיתוח לעתיד ככל שיש.

מפה מס' 6

תכנית אב וממשק לפארק ארה"ב

מפה מס' 7

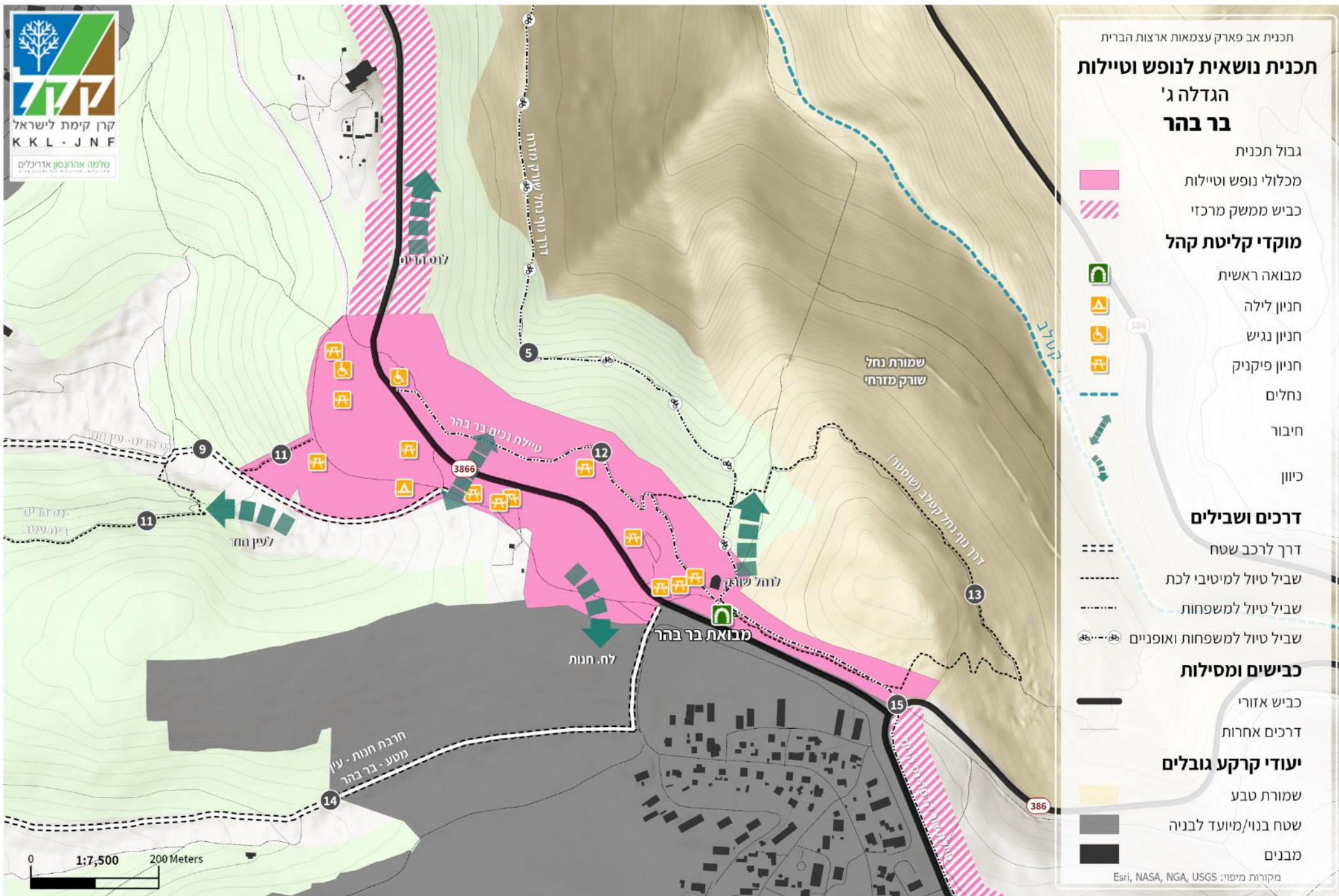

מפה מס' 8

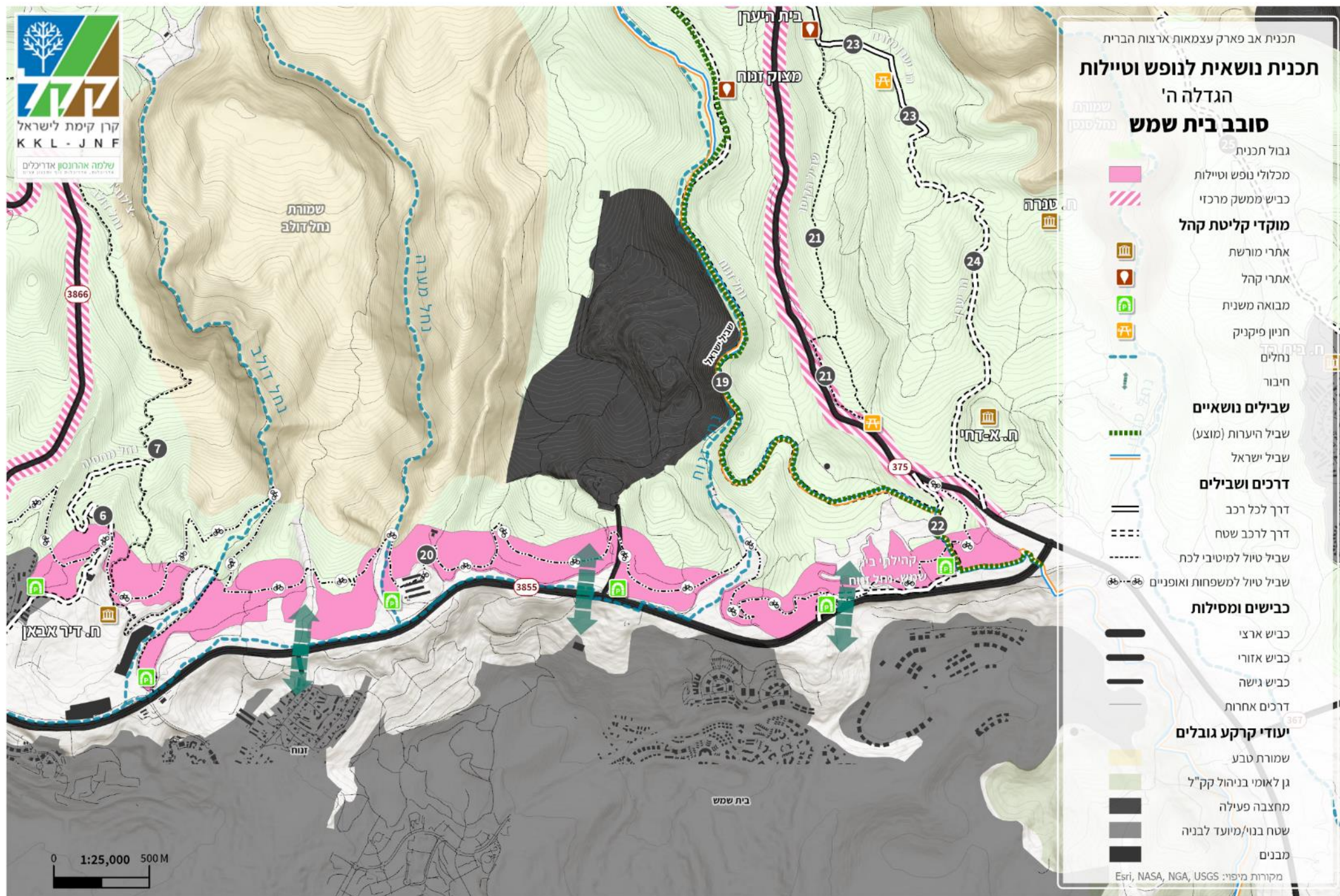

תכנית אב וממשק לפארק ארה"ב

מפה מס' 9

מפה מס' 11

טבלה 3.2.1: מכלולי נופש וקליטת קהל					
מס'	שם מכלול הנופש	תיאור מצב קיים	פרוגרמה רצויה	מרכיבי פיתוח	סטטוס
1	כביש 3866	כביש מקומי נופי על קו הרכס המחבר בין בר גיורא לבית שמש ומהווה ממשק עיקרי עם תחומי היער.	פיתוח נקודתי בצמוד לפיתוח קיים. בחינת פוטנציאל לפיתוח נוסף בעתיד בהתאם לצורך.	חניוני יום, שילוט ויציאה לשבילי טיילות	קיים. בחינת פיתוח נוסף בעתיד בהתאם לצורך.
2	שער כניסה מערבי מבואה מערבית	שער כניסה ליער, מרכז הוקרה ותצפית וחניון בינוני. אתר עתיקות בעל פוטנציאל רב. אין הסדרה לגישה נוחה.	מבואת כניסה ראשית ליער. בהיותו שער הכניסה ליער, יש לשאוף לפיתוח תוך שמירה על האופי היערני הקיים. פיתוח אתר העתיקות עבור קהל והסדרת מעבר בטוח וגישה נוחה אל המכלול משני צידי הכביש.	חניית רכבים, מערך שילוט והסברה, מרכז הוקרה לתורמים, חניוני יום, אתר מורשת.	קיים. נדרש פיתוח נוסף באזור העתיקות והסדרת גישה נוחה ובטיחותית על פי תכנון מפורט.
3	הר יעלה	התצפית הראשית בהר לכיוון מערב וצפון מערב. מערכת חניונים וערכי מורשת. מוקד יציאה לטיולים רגליים, אזור שהיה הנותן מענה לבאי מערת הנטיפים. אנדרת הצ'לנג'ר.	הסדרת גישה נוחה ובטוחה מהכביש, פיתוח מגדל תצפית תיירותי, פיתוח אזור בית היערן, עיבוי שלושת החניונים הקיימים באזור שביל צ'לנג'ר - נחל דולב, הנגשת אנדרטת הצ'לנג'ר.	מערך שילוט והסברה, חניית רכבים באזור הצ'לנג'ר, חניוני יום, חניון נגיש, שבילי הליכה, מוקדי תצפית.	קיימים חניוני יום, שבילי הליכה וחניון נגיש. פוטנציאל לפיתוח נוסף באזור בית היערן, ועיבוי חניוני יום קיימים. נדרשת הסדרת גישה נוחה ובטוחה מהכביש והסדרה באנדרת הצ'לנג'ר, על פי תכנון מפורט.
4	סובב בית שמש	שיפולי המצלעות הפונים אל העיר בית שמש. כיום ללא פיתוח כלל.	מכלול כניסה חדש ליער המחבר את העיר בית שמש ליער על ידי מבואות משניות. הסדרת גישה נוחה ובטוחה מהכביש ומהעיר בית שמש, פיתוח שבילי הליכה ואופניים ופיתוח חניוני יום, תוך שמירה על האופי היערני הקיים.	חניות רכבים בצמוד למבואות הכניסה המשניות, מערך שילוט והסברה, חניוני יום, שבילי הליכה ואופניים, מוקדי תצפית וצל.	מוצע. נדרש תכנון מפורט בתיאום עם רט"ג ועם עיריית בית שמש.

טבלה 3.2.1: מכלולי נופש וקליטת קהל					
מס'	שם מכלול הנופש	תיאור מצב קיים	פרוגרמה רצויה	מרכיבי פיתוח	סטטוס
5	מחנה נוער נס הרים	אתר חינוכי סביבתי מגודר, המשמש ללינה במבנים ובשטח. מוקד יציאה לטיולים וסמינרים. לינת משפחות. אתר הוקרה ראשי לפארק ארה"ב. כולל תשתיות ושירותים ברמה גבוהה.	מחוץ לגבול התכנון.	מחוץ לגבול התכנון.	קיים.
6	בר בהר מבואה מזרחית	מבואה ראשית ליערות, שמורות הטבע והפארקים שמדרום לנחל שורק. אתר קליטת קהל מרכזי, הדרכה ומידע. מוקד יציאה לטיולים, נקודות תצפית, שירותים הסעדה וחניה. שביל נגיש, מערכת חניוני יום וחניון הלילה הגדול באזור.	מבואת כניסה ראשית ליער. טיפוח מרכיבי הפיתוח הקיימים והסדרת מעבר בטוח וגישה נוחה אל המכלול משני צידי הכביש.	חניית רכבים, חניית נכים, מערך שילוט והסברה, שבילי הליכה, שביל הליכה נגיש, חניוני יום ולילה, חניון נגיש, מוקדי תצפית, מוקד מידע, שירותים והסעדה.	קיים. ללא צורך בפיתוח נוסף.
7	מכלול חנות מבואה דרומית	מבואה ראשית ליערות, שמורות הטבע והפארקים שבאזור יער מטע. אתר קליטת קהל מרכזי, אתר ארכיאולוגי, מוקד יציאה לטיולים, נקודות תצפית, מערכת חניוני יום ולילה.	מבואת כניסה ראשית ליער. הפרדת אתר העתיקות מכלל הפיתוח העתידי. הסדרת גישה נוחה ובטוחה משני עברי הכביש יש לבחון הגדלת חניון הלילה. מדרום לכביש 375 ובחלק המערבי מצפון לכביש, פוטנציאל לפיתוח חניוני יום.	חניית רכבים, מערך שילוט והסברה, חניוני יום ולילה, אתר עתיקות, מוקדי תצפית.	קיים. פוטנציאל לפיתוח נוסף על פי תכנון מפורט.

טבלה 3.2.1: מכלולי נופש וקליטת קהל					
מס'	שם מכלול הנופש	תיאור מצב קיים	פרוגרמה רצויה	מרכיבי פיתוח	סטטוס
8	חניון תוסיה כהן	חניון נופש פעיל עם ביקוש רב, צמוד דופן לצור הדסה. מהווה נקודת יציאה לטיולים ומקום בעל פוטנציאל לפיתוח עתידי ולשימוש כמבואה עתידית ליער מכיוון מזרח.	טיפול מרכיבי הפיתוח הקיימים. בחינת פיתוח עתידי כמבואה כניס חדשה ליער.	חניית רכבים, מערך שילוט והסברה, חניוני יום ולילה ומוקד מידע.	קיים באופן חלקי. פוטנציאל לפיתוח נוסף על פי תכנון מפורט.
9	כביש 375	כביש מקומי נופי המחבר בין ההר לגבעות השפלה הגבוהה ומהווה ממשק עיקרי עם תחומי היער.	פיתוח נקודתי בצמוד לפיתוח קיים. בחינת פוטנציאל לפיתוח נוסף בעתיד בהתאם לצורך.	חניוני יום, שילוט ויציאה לשבילי טיילות	קיים. בחינת פיתוח נוסף בעתיד בהתאם לצורך.

טבלה 3.2.2: שבילים ודרכי קהל				
מס'	שם הדרך/שביל	סוג	תיאור	סטטוס
1	דרך ח. מחסיה	דרך לכל רכב	שביל עתידי מוצע המאפשר גישה לחורבת מחסיה שאינה מפותחת היום, כחלק ממכלול שער הכניסה המערבי ליער.	מוצע
2	שביל מגדל הר יעלה	שביל מטיבי לכת	מסלול הליכה המחבר בין מגדל תצפית האש בהר יעלה לדרך סמואלס - דרך נוף שורק מערב.	קיים
3	טבעת הר יעלה	דרך לכל רכב	דרך המחברת בין הכביש באזור אנדרטת הצ'לנג'ר, למגדל תצפית אש הר יעלה ולחניון נגיש.	קיים
4	סמואלס-דרך נוף שורק מערב	דרך לרכב שטח	דרך המחברת מצפון לאזור מרכז ההוקרה לתורמי קק"ל ועד לכביש נופי מערת הנטיפים. על תוואי הדרך חניונים שונים.	קיים
5	דרך נוף נחל שורק מזרח	שביל משפחות ואופניים	שביל נופי המשקיף אל נחל שורק. השביל יוצא ממבואת בר בהר לכיוון צפון מערב עד לאזור מרכז ההוקרה לתורמי קק"ל. השביל סלול ולצידו פינות ישיבה.	קיים
6	נחל מחסיה	דרך לרכב שטח	דרך היוצאת מכביש 3855 מדרום למושב מחסיה עד לשביל צ'לנג'ר - נחל דולב. בדרך מערות ומחצבה נטושה.	קיים
7	צ'לנג'ר - נחל דולב	שביל מטיבי לכת	מסלול הליכה החוצה את שטח היער מאזור מכלול הר יעלה באנדרטת הצ'לנג'ר דרך אזור חורבת דיר אבאן ועד לכביש 3855. בדרך, חניונים, תצפיות נוף ובורות מים.	קיים
8	שביל משי- עין חוד	דרך לרכב שטח	דרך היוצאת מאזור מחנה נוער נס הרים לכיוון דרום מערב ומגיעה עד לדרך נס הרים- עין חוד.	קיים
9	נס הרים- עין חוד	דרך לרכב שטח	דרך היוצאת ממבואת בר בהר ממזרח למערב עד מעיין עין חוד.	קיים
10	עין חוד- בית עטב	שביל מטיבי לכת	מסלול הליכה קצר המחבר בין מעיין עין חוד לחורבת בית עטב. באזור, קולומבריום ושרידים ארכיאולוגיים של הכפר בית עטב.	קיים
11	נס הרים- בית עטב	שביל מטיבי לכת	מסלול הליכה היוצא ממבואת בר בהר ממזרח למערב עד בית עטב. בדרך מערות ושרידים ארכיאולוגיים של הכפר בית עטב.	קיים
12	טיילת נכים בר בהר	שביל משפחות	שביל טיול קצר ונגיש המקביל לדרך נוף נחל שורק מזרח. השביל יוצא ממבואת בר בהר ועובר לצד מספר חניונים.	קיים

טבלה 3.2.2: שבילים ודרכי קהל				
מס'	שם הדרך/שביל	סוג	תיאור	סטטוס
13	דרך נוף נחל קטלב (שוסטר)	שביל מטיבי לכת	מסלול הליכה מעגלי קצר העובר בחורש סבוך ומפותח ומשקיף על נופי נחל קטלב. המסלול יוצא ממבואת בר בהר.	קיים
14	חרבת חנות - עין מטע - בר בהר	דרך לרכב שטח	דרך המחברת בין שתי מבואות מרכזיות ביער. מחורבת חנות דרך עין מטע, עין אוזן ועד מבואת בר בהר. בחלק מהתוואי הדרומי, הדרך מתמזגת עם שביל ישראל או שביל היערות המוצע.	קיים
15	טיילת צור הדסה-נס הרים	שביל משפחות	שביל עתידי מוצע המחבר בין הישוב מבוא ביתר לנס הרים ומשיק לגבולות היער.	מוצע
16	תוסיה כהן-עין אוזן	דרך לרכב שטח	דרך היוצאת מחניון תוסיה כהן ממזרח למערב עד מעין עין אוזן. תוואי הדרך מתמזג בחלקו המזרחי עם שביל היערות המוצע.	קיים
17	תוסיה כהן - ח' דרבן - מטע	שביל מטיבי לכת	מסלול הליכה היוצא מחניון תוסיה כהן, עובר דרך חורבת דרבן ומגיע למעיין עין מטע. תוואי השביל מתמזג עם שביל ישראל.	קיים
18	עין מטע - ח' חנות	שביל מטיבי לכת	מסלול הליכה היוצא ממבואת חורבת חנות ומגיע למעיין עין מטע. בדרך ניתן לראות שרידי בוסתנים עתיקים.	קיים
19	נחל זנוח	דרך לרכב שטח	דרך היוצאת ממבואת חורבת חנות וברובה מתמזגת עם שביל היערות המוצע המתוכנן. התוואי עובר בנחל זנוח ומשיק בחלקו למחצבת זנוח.	קיים
20	שביל סובב בית שמש	שביל משפחות ואופניים	שביל עתידי מוצע לאורך הדופן המערבית של פארק ארצות הברית מצפון לדרום, לשימוש תושבי האזור והעיר בית שמש בפרט.	מוצע
21	שביל הקיסר	שביל למטיבי לכת	מסלול הליכה היורד מראש הר יערן אל חניון בית הבד על משטחי סלע בנוף של יער מחטני מעורב בחורש טבעי. השביל מגיע למדרגות שנחצבו בתקופה הרומית ועובר ליד ריכוז של אבני מיל מאותה תקופה.	קיים
22	קהילתי בית שמש- נחל זנוח	דרך לרכב שטח	דרך המחברת בין כביש 3855 לשביל נחל זנוח ומתמזג בחלקו עם שביל ישראל ועם שביל היערות המוצע.	קיים

טבלה 3.2.2: שבילים ודרכי קהל				
מס'	שם הדרך/שביל	סוג	תיאור	סטטוס
23	הר יערן מזרח	דרך לכל רכב	דרך היוצאת ממבואת חורבת חנות, עוברת דרך שרידי בית היערן ודרך חניון קיים ומגיעה עד לדרך הר יערן לרכבי שטח.	קיים
24	הר יערן	דרך לרכב שטח	דרך אתגרית לרכבי שטח, החוצה את הר יערן ממזרח למערב עד לכביש 375.	קיים
25	רכס סנסן	דרך לרכב שטח	דרך המחברת בין כביש 367 לשמורת סנסן. הדרך עוברת בקרבת חורבת בית בד בפאתי מושב אביעזר.	קיים
26	שביל היערות/ עולי הרגל	שביל מטיבי לכת	שביל אזורי המחבר בין ירושלים ושפלת יהודה הדרומית, בחלקו על דרכים, חופף בכל אורכו לשבילים מקומיים בסימון שבילים אחר	מוצע

טבלה 3.2.3: אתרי קהל מרכזיים			
מס'	שם האתר	תיאור	מצב והמלצות פיתוח
1	עין מרג' אל עיון	מעיין בערוץ מתחת לעץ תאנה. הבריכה בקוטר של כחמישה מטרים והמים נמצאים בתוך בור שעומקו כארבעה מטרים.	קיים. אתר בעל פוטנציאל לפיתוח נוסף, בכפוף לתכנית מפורטת.
2	מגדל תצפית הר יעלה	מגדל תצפית אש לא מאויש על פסגת הר יעלה. פסגת ההר בכלל ומגדל התצפית בפרט מהווים נקודת תצפית רחבה לארבע רוחות השמים. באזור המגדל חניון נגיש.	קיים. פוטנציאל לקליטת קהל במגדל התצפית.
3	אנדרטת הצ'לנג'ר	אנדרטה לזכר ששת האסטרונאוטים והמורה שנספו במעבורת הצ'לנג'ר שהתפוצצה בעת השיגור העשירי שלה ב־28 בינואר 1986. האנדרטה תוכננה על ידי אלי רן והוצבה במקום בשנת 1987.	קיים. בחינת החלפת מיקום האתר או הסדרת גישה בטוחה מהכביש בכפוף לתכנית מפורטת.
4	מרכז הוקרה לתורמי קק"ל	מרכז הוקרה של קק"ל לתורמים. משתרע על שטח של כעשרה דונמים. במקום קירות זיכרון רבים, שירותים ושבילי הליכה. נחנך בסוף שנת 1979. יכול להוות אתר קליטת קהל משמעותי לאורך כביש 3866	נדרשת תכנית מתכללת לאתר זה. פיתוח נוסף הן לנושא ההוקרה והן לקליטת קהל יחד עם תחזוקת פיתוח קיים, בכפוף לתכנית מפורטת.
5	מרכז שדה ויער נס הרים	מחנה נוער נס הרים הינו אתר חינוכי סביבתי מגודר, המשמש ללינה במבנים ובשטח. מוקד יציאה לטיולים וסמינרים.	נמצא מחוץ לגבולות היער בניהול קק"ל.
6	עין אוזן	מעיין בצמוד למושב בר גיורא. המעיין החפור לעומק של כ-1.5 מטרים הוא למעשה שוכה אנכית שמובילה לכוך אופקי גדול והמים נובעים ברצפתו. בתוך המערה נמצא חלל כניסה וחדר נוסף שמגיעים אליו באמצעות צלילה.	נמצא מחוץ לגבולות היער בניהול קק"ל.
7	עין מטע	מעיין גדול בערוץ נחל זנוח, בצל חורשת אקליפטוסים.	נמצא מחוץ לגבולות היער בניהול קק"ל.
8	נקבת עין תנור	נקבה עתיקה המתוארכת לתקופת בית ראשון בסמוך לעין מטע. נקבה באורך של כ-12 מטרים, עם כמות מים דלה, בסוף הנקבה משמאל קיים מעין חדרון קטן.	נמצא מחוץ לגבולות היער בניהול קק"ל.

טבלה 3.2.3: אתרי קהל מרכזיים			
מס'	שם האתר	תיאור	מצב והמלצות פיתוח
9	מצוק זנוח	חלקו המזרחי של מצוק זנוח. אתר גלישה וטיפוס המושך מטיילים ומטפסים רבים.	קיים. יש לשמור על אופי האתר הקיימים, ללא פיתוח נוסף.
10	בית היערן	מבנה אבן גדול והרוס ברובו בפסגת הר יערן, מוקף גדר אבן. באזור זה, כתמי פריחה של נוריות המים.	קיים. יש לשמור על אופי האתר הקיימים, ללא פיתוח נוסף.

טבלה 3.2.4: מבואות כניסה ראשיות			
מס'	שם האתר	תיאור	סטטוס
A	שער כניסה מערבי	כניסה אל היער מאזור בית שמש ומושב מחסיה דרך כביש 3866.	קיים
B	בר בהר	כניסה ראשית ליערות, לשמורות הטבע ולפארקים שמדרום לנחל שורק. מתפקד כאתר קליטת קהל משמעותי עם חניונים, בית קפה ותחנת מידע של קק"ל.	קיים
C	חורבת חנות	כניסה ראשית ליערות, שמורות הטבע והפארקים שבאזור יער מטע. מתפקד כאתר קליטת קהל משמעותי עם חניונים ואתר ארכיאולוגי מרכזי.	קיים

תכנית נושאת ערכי טבע ובתי גידול יחודיים

תוכנית נושאת זו מבוססת על המרכיבים הבאים:

מאגרי מידע קיימים – תצפיות רשות הטבע והגנים, BIOGIS, סקרי השטחים הפתוחים שבוצעו על ידי מכון דש"א – אגני נחל דולב ונחל המערה פארק עצמאות ארה"ב מרץ 2020, דרום מערב הרי ירושלים יולי 2018, היכרות מעמיקה של השטח באמצעות נציגי קק"ל, ניתוח ושילוב שלל מקורות המידע מביא לידי ביטוי עושר אקולוגי גבוה, מגוון רחב של מינים צומח ובעלי חיים, חלקם מינים ברמות איום שונות וניתוח האקולוגיה של המרחב הבא לידי ביטוי במפה נושאת המתארת את ערכי הטבע ובתי הגידול הייחודיים וכן בהגדרתם של מספר מכלולים שזהו ייעודם העיקרי.

בין המרכיבים העיקריים במפה הנושאת ניתן למצוא תצורת צומח נמוכות הנדירות באופן יחסי במרחב, בריכות ומעיינות מרכזיים כבתי גידול לחים, מערות מרכזיות, כתמי פריחה ידועים ומיני צומח בסכנת הכחדה.

הנחיות ממשק כלליות

עקרונות הממשק המפורטים להלן מכוונים לשמירה של הכתמיות והמורכבות הנופית, שמירה על מגוון בתי הגידול ותצורות הצומח הנדירות במרחב, לשמירה ויצירת קישוריות עם המערכות האקולוגיות הקיימות במרחב התכנית ולמניעת השפעות שוליים שונות.

1. דגש על שימור תאי השטח המתאפיינים בתצורות צומח נמוכות נדירות באופן יחסי למרחב, בדגש על כתמי, הבתות, השיחיות והעשבונים. מומלץ להימנע מנטיעות בתאי שטח אלו, מפעולות פיתוח וממשק העלולות לפגוע בהן, לווסת ממשק קליטת קהל, לטפל בזריעים המרחיבים תפוצתם וכן לתת דגש על מיני צומח פולשים וסילוקם אם קיימים.
2. במרחב התוכנית קיימת דינאמיקת התפתחות טבעית של חורש ומעבר הדרגתי מיערות מחטניים וחורשיים ליערות מעורבים ומורכבים. כתלות ביעוד השטח היעירני, מומלץ לעודד התפתחות זו ולטפחה.
3. דגש על שימור בתי הגידול הלחים, בעיקר בריכות ומעיינות. יש לייצר אזור חיץ מגן סביב בתי גידול אלו, טיפול במינים פולשים, מניעת כניסת רעיה בסמוך לבית הגידול הלח והקפדה יתרה על סילוק מפגעים ופסולת. בנוסף, אתרים אלו הינם ממקורות המים הקריטיים עבור חיות הבר, יש לווסת קליטת קהל כך שבשעות החשיכה תתאפשר לאלו גישה.
4. ערוצי הנחלים המרכזיים מהווים מסדרונות אקולוגיים מקומיים החוצים את המרחב. בנוסף, מחשופי הסלע והמצוקים יכולים לשמש כבתי גידול ייחודיים למיני עופות זוחלים ויונקים. נדרש לשמר ערוצי נחלים אלו במופעם הטבעי, להימנע מגידור ומפעולות פיתוח העלולות לפגוע בהם, להקפיד על סילוק פסולת ומפגעים ולאפשר זרימה שטפונית תקינה.

5. מומלץ לשמור ולטפח את אזורי היער בהם ניתן למצוא נוכחות גדולה של אלון תולע טבעי בעיקר ברכס הסנסן וכן במקומות בהם מתקיימים כתמי פריחה יחודיים, כמו כתמי הפריחה הידועים של חלמוניות, צבעוניים ונוריות המים.
6. באופן כללי וביתר שאת בתאי השטח שהוגדרו כמכלולי ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים, יש להקפיד על סילוק ריכוזי פסולת. כך גם בהתייחס למכלולי נופש סמוכים באמצעות פחים בעלי מכסים המונעים פתיחתם על ידי חיות בר וכן פינוי פסולת תדיר.
7. כלל המרחב בו מתקיימת תוכנית זו הינו חלק ממסדרון אקולוגי ארצי. את מרחב זה חוצים שני כבישים רוחביים, 375 ו- 3866, המהווים הפרה/חסם קווי משמעותי ברצף השטחים הפתוחים. בנוסף, במרחב התוכנית קיימים מספר ישובים וכן מחצבות פעילות להם השפעות שוליים משמעותיות על השטחים הפתוחים הסובבים אותם (זיהום אור ורעש, פעילות בני אדם בעוצמה גבוהה, ריכוז מפגעים ופסולת אפשריים). בהינתן הדברים, יש לשים דגש על רציפות שטחים פתוחים נטולי הפרעות בתוך מרחב התוכנית, אלו ישמשו במסדרונות אקולוגיים מקומיים שיאפשרו תפקודו של המסדרון האקולוגי הארצי ויקיימו קישוריות אקולוגית רציפה עם המרחבים הסמוכים –
 - ציר צפון דרום – תא השטח המרכזי, ממערב לנס הרים, דרומה דרך שמורת נחל דולב המערה, בין מחצבת זנוח ממערב ובין מטע במזרח, דרומה אל עבר שמורת הסנסן.
 - ציר מזרח מערב – על גבי ערוצי הנחלים המרכזיים כגון דולב, המערה, אוזן, זנוח, סנסן ועצמונה.
8. צווארי בקבוק אקולוגיים- על בסיס הניתוח המפורט בסעיף 7 לעיל, הוגדרו צווארי בקבוק אקולוגיים, שטחים שבהם יש לתת דגש על שמירה ככל הניתן של הקישוריות האקולוגית, הן תכנונית והן ממשקית. החשוב בצווארי בקבוק אלו הוא אזור נווה מיכל, גבעות עדן, שטח המהווה היום את הקישור היחיד הקיים בציר מזרח מערב, בין הרי ירושלים ושפלת יהודה מדרום לנחל שורק.

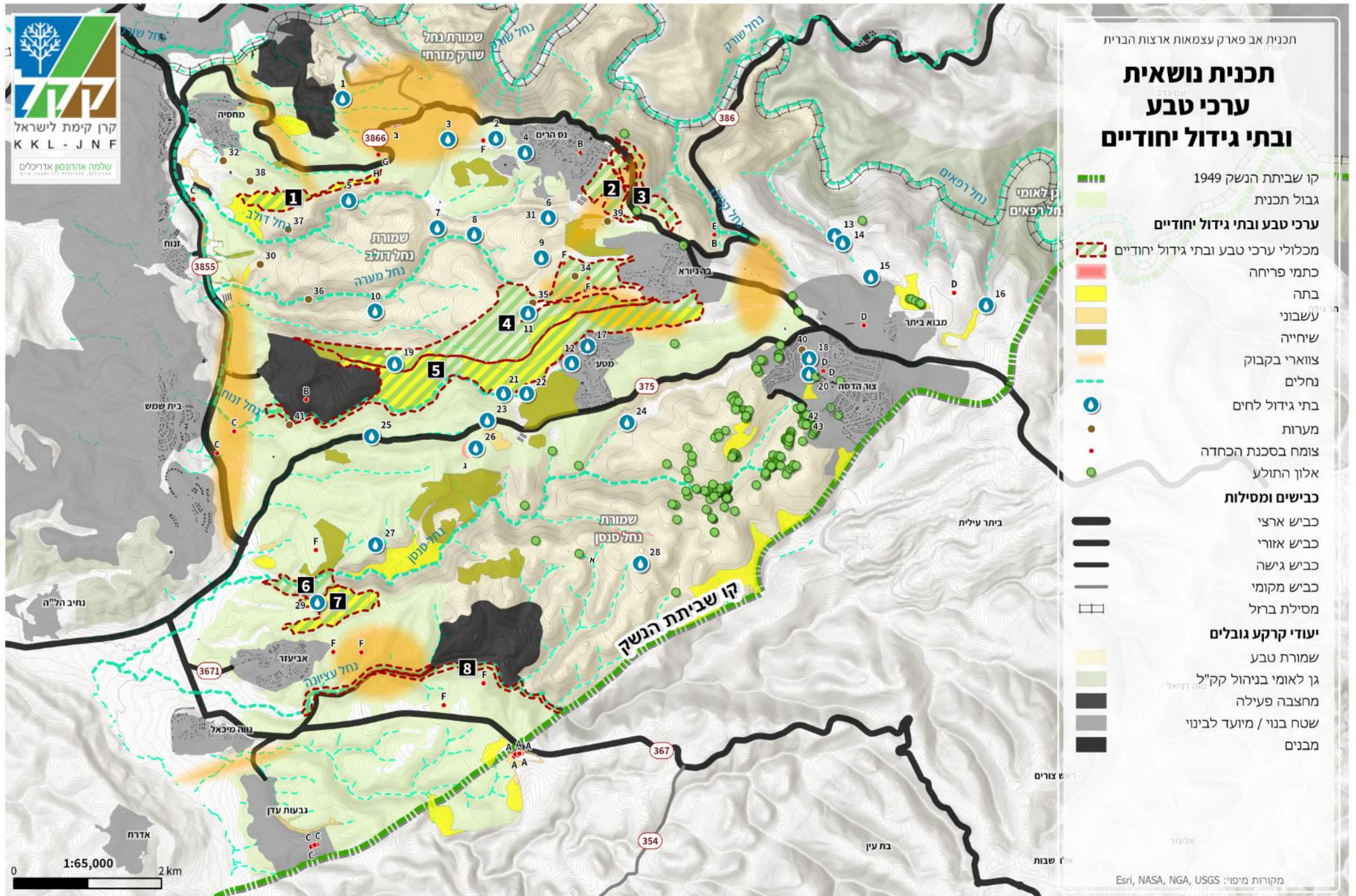
רכיבי התוכנית

מפות: מפה ראשית "ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים", מפה המפרטת רכיבים אלו, מיקומם ופרטים עליהם. מפת איומים ומפגעים הכוללת מידע על איומי פיתוח ובינוי יחד עם פריסת צומח פולש בשטח התוכנית.

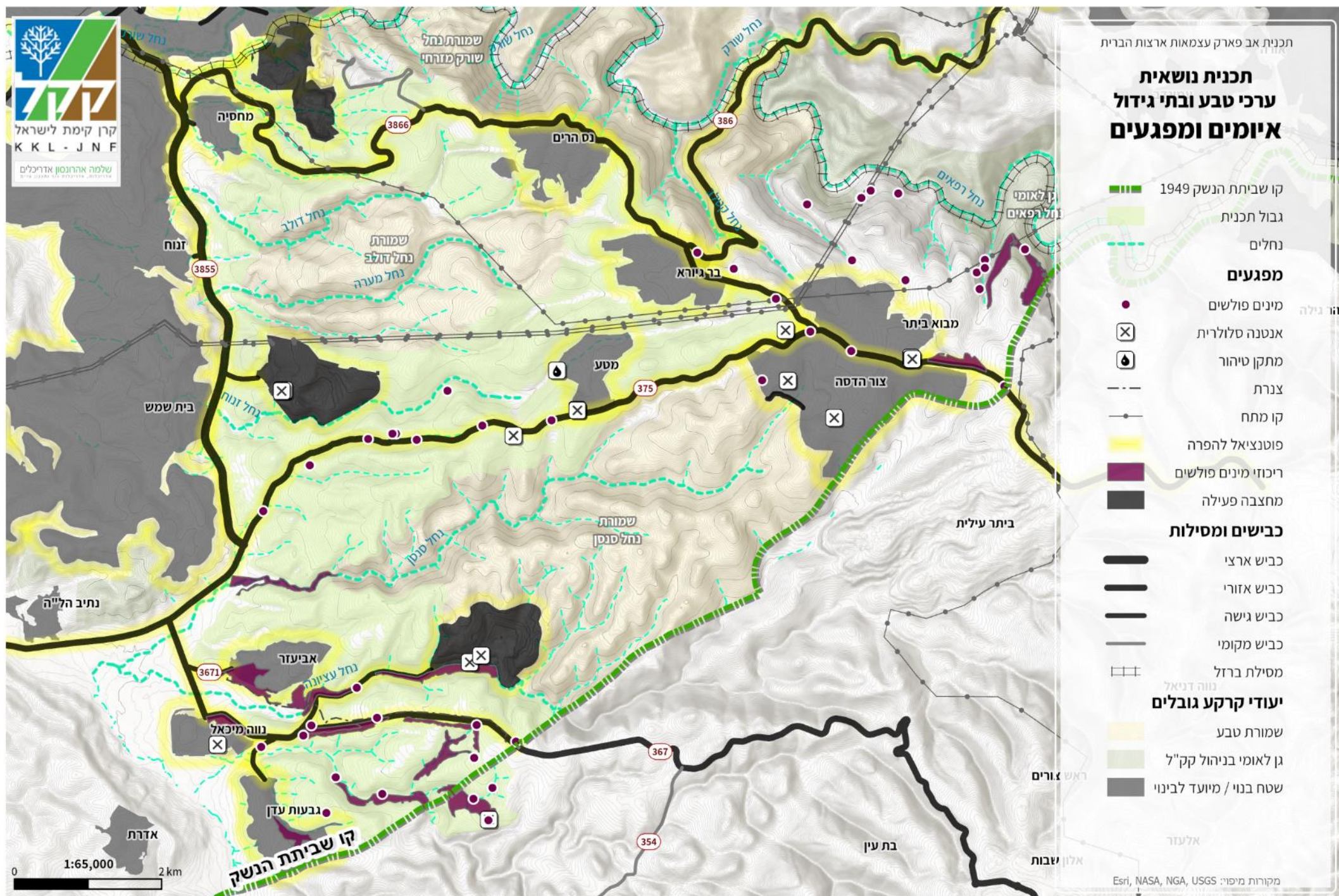
טבלאות נתונים והנחיות: טבלאות המפרטות כל אחד מרכיבי התוכנית, מצבו והמלצות פעולה ככל שקיימות

תכנית אב וממשק לפארק ארה"ב

מפה מס' 12

מפה מס' 13

טבלה 3.3.1: מכלולי ערכי טבע ובתי גידול יחודיים					
מס'	שם המכלול	תיאור וחשיבות אקולוגית	בתי גידול יחודיים	מינים עיקריים/ חשובים	עקרונות תכנון/ שימור עבור מנהלי השטח
1	מורדות נחל דולב	כתם בתה משמעותי בכיסוי בינוני מצפון מערב לשמורת נחל דולב. שרידים ארכיאולוגיים כחלק מחורבות הכפר דיר אבאן.	כתם בתה משמעותי	צבי ארץ ישראלי, סלעית איברית	שימור וטיפוח הבתה
2	רכס נס הרים מערב	מכלול מיוער הנחצה על ידי תוואי כביש 3866 ומבואת הכניסה ליער בר בהר. קטע זה, מציע לנוסעי הכביש ולמטיילים ברגל חוויה נופית מרשימה כגון צומח עשיר ושטחים חשופים. ביחידה זאת עוברים חלק משבילי המטיילים המרכזיים באזור. בשטח מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי.	מיני חורש יחודיים	יחמור פרסי. מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי	שמירה וטיפוח מיני החורש היחודיים הקיימים
3	רכס נס הרים מזרח	מכלול מיוער הנחצה על ידי תוואי כביש 3866 ומבואת הכניסה ליער בר בהר. קטע זה, מציע לנוסעי הכביש ולמטיילים ברגל חוויה נופית מרשימה כגון צומח עשיר ושטחים חשופים. ביחידה זאת עוברים חלק משבילי המטיילים המרכזיים באזור. בשטח מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי.	מיני חורש יחודיים	יחמור פרסי, צבוע מפוספס. מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי	שמירה וטיפוח מיני החורש היחודיים הקיימים

טבלה 3.3.1: מכלולי ערכי טבע ובתי גידול יחודיים					
מס'	שם מכלול הנופש	תיאור וחשיבות אקולוגית	בתי גידול יחודיים	מינים עיקריים/ חשובים	עקרונות תכנון/שימור עבור מנהלי השטח
4	אגן נחל אוזן	אגן נחל אוזן הגובל בשמורת נחל דולב ומהווה חלק מליבת השטחים הפתוחים באזור. בשטח היחידה, אפיק נחל אוזן ומעיין עין אוזן. בכיסוי חורש טבעי ויער מעורב.	בית גידול אופייני באפיק הנחל, אזורי בתה ואזורי שיחייה.	צבי ארץ ישראלי, צב יבשה מצוי, צבוע מפוספס, קרפדה ירוקה, סלעית איברית, שליו נודד, בז אדום	שימור וטיפוח בית הגידול באפיק הנחל, שמירה על תצורות צומח נמוכות קיימות.
5	אגן נחל זנוח	אגן נחל זנוח ואפיק הנחל. בשטח היחידה, חורבת דרבן ושרידי הכפר עילאר ובוסתניו וכיסוי משמעותי של בתה, מצוקים מרשימים מצפון לנחל זנוח שגובל במחצבת זנוח ממזרח ושביל הליכה ודרך עפר לרכבי שטח. בעתיד קו 400 מתוכנן לעבור בשטח זה.	בית גידול אופייני באפיק הנחל, מצוקים ואזורי בתה נרחבים.	צבי ארץ ישראלי, צב יבשה מצוי	שמירת גבול המחצבה הקיים, מניעת התפשטות השפעותיה השליליות על השטח הפתוח. ביטול וחסימת דרך העפר העוברת בשטח אפיק הנחל. שימור וטיפוח הצומח הטבעי באזור גדות הנחלים, שימור וטיפוח אזורי הבתה.
6	ערוץ נחל סנסן	ערוץ נחל תלול שהוא אחד מיובליו הגדולים של נחל האלה – יובל ראשי של נחל לכיש, ובין הנחלים השמורים ביותר בכל מרחב יהודה. בפרט מרשימים מראה המדרון הדרומי של נחל סנסן, המכוסה בחורש צפוף יחסית הדומה לחורשי הכרמל והגליל המערבי.	בית גידול אופייני באפיק הנחל, אזורי בתה ואזורי שיחייה.		שימור וטיפוח בית הגידול באפיק הנחל, שמירה על תצורות צומח נמוכות קיימות.

טבלה 3.3.1: מכלולי ערכי טבע ובתי גידול יחודיים					
מס'	שם מכלול הנופש	תיאור וחשיבות אקולוגית	בתי גידול יחודיים	מינים עיקריים/ חשובים	עקרונות תכנון/ שימור עבור מנהלי השטח
7	שלוחה דרום מערבית סנסן	אזור מתון ופחות דרמטי בנוף ובו כתמים משמעותיים של בתה בכיסוי בינוני ועשבוני כחלק מרצף שטחים פתוחים מדרום לנחל סנסן, עם נוף פתוח לכיוון הנחל.	אזורי בתה נרחבים ואזורי עשבוני.		שמירה על תצורות צומח נמוכות קיימות.
8	ערוץ נחל עציונה	ערוץ נחל שטפוני עם זרימת מים מרשימה בחורף ושלוליות חורף הנשפך לנחל סנסן. פעילותה המתמשכת של מחצבת עציונה משפיעה באופן שלילי מבחינה אקולוגית על ידי מפגעי אבק ורעש, וכן תשטיפים שזיהמו את אפיק הנחל, ומבחינת הפוטנציאל לקליטת קהל.	בית גידול אופייני באפיק הנחל	צבוע מפוספס, צב יבשה מצוי	שמירת גבול המחצבה הקיים, מניעת התפשטות השפעותיה השליליות על השטח הפתוח. שימור וטיפוח הצומח הטבעי באזור גדות הנחלים.

טבלה 3.3.2: בתי גידול לחים		
מס' במפה	שם	תיאור
1	עין מרג' אל-עין	באר פתוחה בקוטר ובעומק 5 מ' וסולם יורד אליה. לצידה שולחנות פיקניק, אגן אבן, וחרוב.
2	עין פירים	בשיפולי משטח סלע גדול, מערה תת-קרקעית גדולה ולה שלושה פתחי כניסה.
3	בריכת חורף דולב	
4	מערת מקווה	בריכה עתיקה (מקווה?). מדרגות המובילות לבור מים בתוך מערה מדופנת.
5	עין דולב	בור בנוי בעומק 2.5 מ' בתוך שיח אלת המסטיק. מדרגות צרות, מעט מים בקרקעית.
6	עין חוד	בית מעיין ולמרגלותיו בריכה עכורה בצורת רבע עיגול ושלוש שקתות. פתח מסורג בתקרה.
7	גבים	משטח סלע גדול ובו מקבץ גבים, הגדול שבהם בשטח כ-10 מ"ר.
8	עין סיפלה	מעיין הנובע בתוך מערה עם פתח כניסה צר מאד ומוסתר ע"י בולדרים גדולים. בחזית המערה "חצר" ובה שתי שקתות אבן ומדוכה.
9	עין בירכה	מערה נמוכה בתחתית מצוק בגובה 5 מ'. מים במערה. תאנה, שערות-שולמית מצויות. למרגלות המעיין ריכוז גדילן
10	מקווה ובורות	שני בורות פעמון ומקווה בעל שני פתחים, מטויח. גובהו 2.5 מ'. פרסף גדול בודד באתר.
11	עין אזן	מעיין הנובע מתוך בור הנמוך במספר מטרים ממפלס השטח. במעיין יש מעבר תת-קרקעי מוצף לחדר פנימי. סביב המעיין אלות המסטיק ושוקת חצובה בסלע.
12	עין מטע עליון	מעיין ניקבה הנובע בין בולדרים גדולים (הניקבה קרסה) ומזין בריכה באורך 5 מ' וברוחב 3 מ'. למרגלותיה עצי ערבה ותאנה.
13	עין יואל	בריכה רבועה הנשענת על המצוק, ניקבה וצינור. סבך פטל מקשה על הגישה למקום. מעט ממערב, מבנה לבנים נטוש, בקיר החיצוני מצבת זיכרון ליואל בן-יהודה.
14	נביעה דרומית - עין יואל	ניקבה חצובה שעומקה לפחות 5 מ'. סימני לחות ופטריות כובע קטנות בקרקעית. גדר אבן עם 2 נדבכים בקדמת המערה, ומוחוץ למערה כעין שוקת מלבנית חצובה בסלע
15	עין מסלע	מקבץ של תשע נקודות נביעה בבוסתן חבושים. המקום עבר "שיפוץ מעיינות" והוקמו שלוש בריכות, שתיים מהן נהרסו ואחת פעילה גם כיום.
16	עין קובי	פיר כניסה, חדר איגום תת-קרקעי, ניקבה ובריכה חיצונית, מנהרה באורך 50 מ' בעומק 3 מ'.
17	מעיין מושב מטע	בריכה מלבנית 5 מ' על 5 מ', עומקה 1.5 מ'. למרגלות הנביעה בוסתן מודרני
18	בריכת צור הדסה עליונה	בריכת חורף באזור פתוח בתחום צור הדסה.
19	בריכת אגירה	בריכה לאגירת מים, בעלת צורה בלתי רגילה. מבנה דמוי אליפסה שקוטרו 7 מ' והוא מקורה בשתי קשתות מאבני גוויל שטוחות. אל הבריכה מובילה אמת מים.
20	בריכת צור הדסה תחתונה	בריכת חורף באזור פתוח בתחום צור הדסה.
21	עין תנור	מעיין ניקבה בתוך סבך תאנים מרשים. אורך הניקבה כ-16 מ', מדופנת באבני גזית מסותתות ומקורה בקימרון מחודד. שרידי בריכת איגום הרוס

טבלה 3.3.2: בתי גידול לחים		
מס' במפה	שם	תיאור
22	עין מטע	מעין גדול בערוץ נחל זנוח, בצל חורשת אקליפטוסים
23	בריכה חצובה וגל אבנים	בריכה חצובה (לא אוגרת מים) ולצידה גל אבנים גדול - "קבר גולית".
24	עין גרס תחתית	שתי בריכות - מוצלת סגלגלה וחשופה רבועה. עצי אלה א"י ותאנה.
25	מאגורה	בור מים חצוב עם עמוד תמיכה לצד כביש 375. בחציבת הבור הושאר במרכזו עמוד לתמך תקרתו הקמורה.
26	בריכת חורף בהר חנות	בריכות חורף בסלע, אתר פריחת נורית המים.
27	בורות מים	שני בורות מים - אחד עם אבן חוליה שלמה ולשני חצי חוליה. מתחת לשפת הבור הגדול יש כוכי קולומבריום.
28	בור מים	בור מים פעיל בשימוש רועים, עומק 6-7 מ'.
29	ח'רבת אום א-רוס	מאגר מים בעומק 5 מ' ובאורך 10 מ'. הכניסה אליו מצד צפון, ועם פתח בתקרה לצד דרך העפר בשטח.

טבלה 3.3.3: מערות		
מס' במפה	שם	תיאור
30	חורבת ג'ראש מערב	בנקודה זו מערה - פתח 2×0.5 מטר. רוחב 2.5 מ', גובה 1 מ' ואורך 10 מטר.
31	מערה	מערה עם פתח חצוב (מערת קבורה?) ובתוכה מחילה/מאורה.
32	מערות	שתי מערות, צפונית דמויית פעמון (גובה 3.5 מ' ועומק 5 מ') ועץ תאנה. הדרומית היא למעשה מחסה סלע עמוק ובחזיתו צברים.
33	קולומבריום ומערכת מילוט	קולומבריום חסר גג, ממנו נמשכת לבטן ההר מחילה אופקית באורך 80 מ'.
34	מערה	מערת רועים שחזיתה קרסה. אורך המערה 10 מ', עומקה 5 מ' וגובהה 1.2 מ'.
35	מערות	צמד מערות, התחתונה נמוכה. למערה העליונה פתח מקומר, חלל רבוע בגובה 2 מ', אורך ורוחב 10 מ'. קן סנונית בתקרה.
36	מערת התאומים	מערת התאומים - מערה קרסטית גדולה, אוכלוסיית עטלפי חרקים ועטלפי פירות, מערת מפלט בתקופת מרד בר-כוכבא.
37	מערת אום לוואט	מערה בעומק כ-20 מ' ובגובה 3 מ' הנמצאת בשימוש פעיל ע"י רועים, וכל הקרקעית מבוצצת. במצוק בולט בגדת הנחל.
38	מערה	מערה עם שני תאים. בתא המזרחי שלוש גומחות חצובות בקיר. אורך המערה 10 מ', עומקה 5 מ' וגובהה 2 מ'. מעל למערה במצוק 5-6 כוכים חצובים לנרות.
39	מצוק ומערות	מצוק יפה באורך 110 מ' ובו שתי מערות גדולות ומחסות סלע. טפטוף מהקירות, יש מעבר זחילה בין שתי המערות.
40	מערת צור הדסה	מערת נטיפים הממוקמת כיום מתחת לבניין פרטי. המערה נשמרה אך אין אליה גישה ללא אישור בעלי הבית.
41	מערה	מערה טבעית.
42	מערה	מערה בגודל 5 מ' על 2 מ', שני פתחים.
43	מערה	מערת זחילה בגודל 3 על 1 מ', ובה שולחן אכילה של יערון.

טבלה 3.3.4: צומח בסכנת הכחדה	
שם	מס' במפה
דרדר אשקלון	A
ורבורגינת פקטורובסקי	B
זמזומית ורבורג	C
עלקת ארץ- ישראלית	D
רומוליאה זעירה	E
שבולת שועל שונת גלומות	F
אספסת החילזון	G
גביעול מאוגד	H

טבלה 3.3.5: כתמי פריחה	
שם	מס' במפה
חלמונית	א
צבעוני	ב
נורית המים	ג

תכנית נושאית לרעייה

רעייה הינה כלי ממשקי מרכזי בתחזוקה שוטפת, מניעת שרפות ועיצוב הנוף ביערות ובשטחים הפתוחים במדינת ישראל. לאור זאת בחרנו להוסיף תוכנית רעייה כתכנית נושאית במסגרת תכנית יער וממשק של פארק ארה"ב. התוכנית הנוכחית מהווה גם אב טיפוס, שיש להמשיך ולפתח של תכניות רעייה ארוכות טווח.

מרכיב חשוב של תשתיות נדרשות לביצוע הרעייה (כמו גידור, קווי מים) ובמיוחד מיקום מכלאות ומוקדי רעייה לא הוצגו בפירוט בתוכנית זו בעיקר מאחר ולא גובשה עד היום עמדה מקצועית ברורה בנושא בקק"ל. עם זאת נוספה הערה ברורה בנושא זה בפרק העקרונות להלן.

למיטב ידיעתנו זהו אזכור ראשון של ניהול נושא הרעייה כחלק מתכנית יער וממשק. הכוונה היא לתכנן את שטחי הרעייה והפעלתה תוך התייחסות למטרות ולמאפייני השטח מתוך הסתכלות אזורית לטווח ארוך, וללא תלות במצב וזמינות הרעייה הקיימת היום בפועל בשטח.

במצב השורר כיום של רעייה מוגבלת בזמינותה ובהיקפה, הגדרת מטרות הרעייה תאפשר לנו לתעדף את המקומות אליהם נרצה להכניס את הרעייה, את סוג הבהמה ולחץ הרעייה הנדרש (לעניין זה ראו טבלה 1).

פארק ארה"ב מאופיין בצומח מעוצה ובטופוגרפיה תלולה. שני המאפיינים הללו הופכים את רעיית הצאן לצורת הרעייה הנפוצה והמועדפת.

התכנית מתמקדת בשטחי קק"ל שבתחום תכנית פארק ארה"ב, ולעיתים גולשת אל שטחים סמוכים כאמירה עקרונית הנוגעת למטרת הרעייה במקום.

מטרות הרעייה ביערות

א. הגנה מאש - על ידי צמצום הביומסה הצמחית והרמת נוף הצומח המעוצה. הגנה מאש מתחלקת לשטחי אזורי חייץ בעדיפות ראשונה והקטנת סכנה ואיום בעדיפות שניה.

ב. מגוון המינים – שמירה או הגדלת מגוון מינים, לדוגמא על ידי פתיחת חורש סבוכ, או הקטנת רמת כיסוי של צומח מעוצה.

ג. עיצוב נוף צומח – לדוגמא עידוד תצורות צומח נמוכות ועצירת כיסוי עצי, או הקטנת התנחלות אורנים בשטחים המיועדים לצומח אחר.

ד. חינוכי-תיירותי כלכלי – פעילות חינוכית כלכלית במוקדי מרעה ובכלל שטחי המרעה.

עקרונות התכנית

- א. שטחים בעדיפות ראשונה לרעייה: אזורים שמיועדים להגנה מאש (ישובים, כבישים, אתרי קהל, ביער). פירוט בנושא סדרי עדיפויות לרעייה ראו טבלה 1.
- ב. מאחר ורעייה לצורך מניעת שריפות נחוצה ברמות עדיפות שונות בכל שטח, בחלק מהשטחים מניעת השריפות תהווה מטרה עיקרית, ובחלקם מטרת משנה.
- ג. עדיפות לרעיית עזים ו/או עדרים מעורבים של כבשים ועזים על פני רעיית בקר.
- ד. שטחים חסרי מטרת רעייה מוגדרת יהיו בעדיפות נמוכה להכנסת עדר. במפת תוכנית שטחים אלו נשארו ללא סימון עדיפות רעייה. עם זאת, אין משמעות הדבר שרעייה אינה נחוצה בהם כלל ו/או שלא ניתן לתעדף להם רעייה לאור השתנות המצב או מסיבות ניהוליות כמו תמיכה בעדר שרוצים להשאיר בשטח.
- ה. גידור- העדפה לרעייה שאינה דורשת גידור קבע.
- ו. מוקדי רעייה ומכלאות ימוקמו ככל הניתן בקרבת ישובים/כבישים בשל זמינות תשתיות עבור הרועה וצמצום תשתיות בשטח הפתוח. ענין זה נבדק ביסודיות לגבי שטח התוכנית בעבודתה של לירון אמדור לגבי דפוסי רעייה בשטחי יערות קק"ל. מסקנת העבודה היא שניתן לקבל כיסוי לחלק ניכר משטחי היערות על בסיס מכלאות ומוקדי רעייה צמודי ישובים. נושא זה מצריך פעולה מתמשכת של היערן מול גופי הישוב והאוכלוסיה שחיה בו בגלל דעות קדומות, רגשות ואי הבנת תרומת העדר לנושא.

רכיבי התכנית

התוכנית כוללת את המרכיבים הבאים:

1. טבלה 1 המבהירה את סדרי העדיפויות העקרוניים לרעייה על פי מטרת הרעייה.
 2. מפה המחלקת השטח ליחידות רעייה שלכל אחת מוגדרת מטרה ועדיפות על פי מפתח צבעים (ראו מפה 1).
 3. טבלה 2 מפרטת לכל יחידת רעייה את שם היחידה, מטרת רעייה ראשית ומשנית, עדיפות רעייה, דגשים לגבי אופי הרעייה (לחץ רעייה נחוץ, או תקופת רעייה רצויה) וסוג בהמה רצוי.
- כל הנתונים לעיל מאפשרים למנהל השטח להכין תוכנית ארוכת טווח של הכנסת עדרים, עונות רעייה למען מטרות מוגדרות.

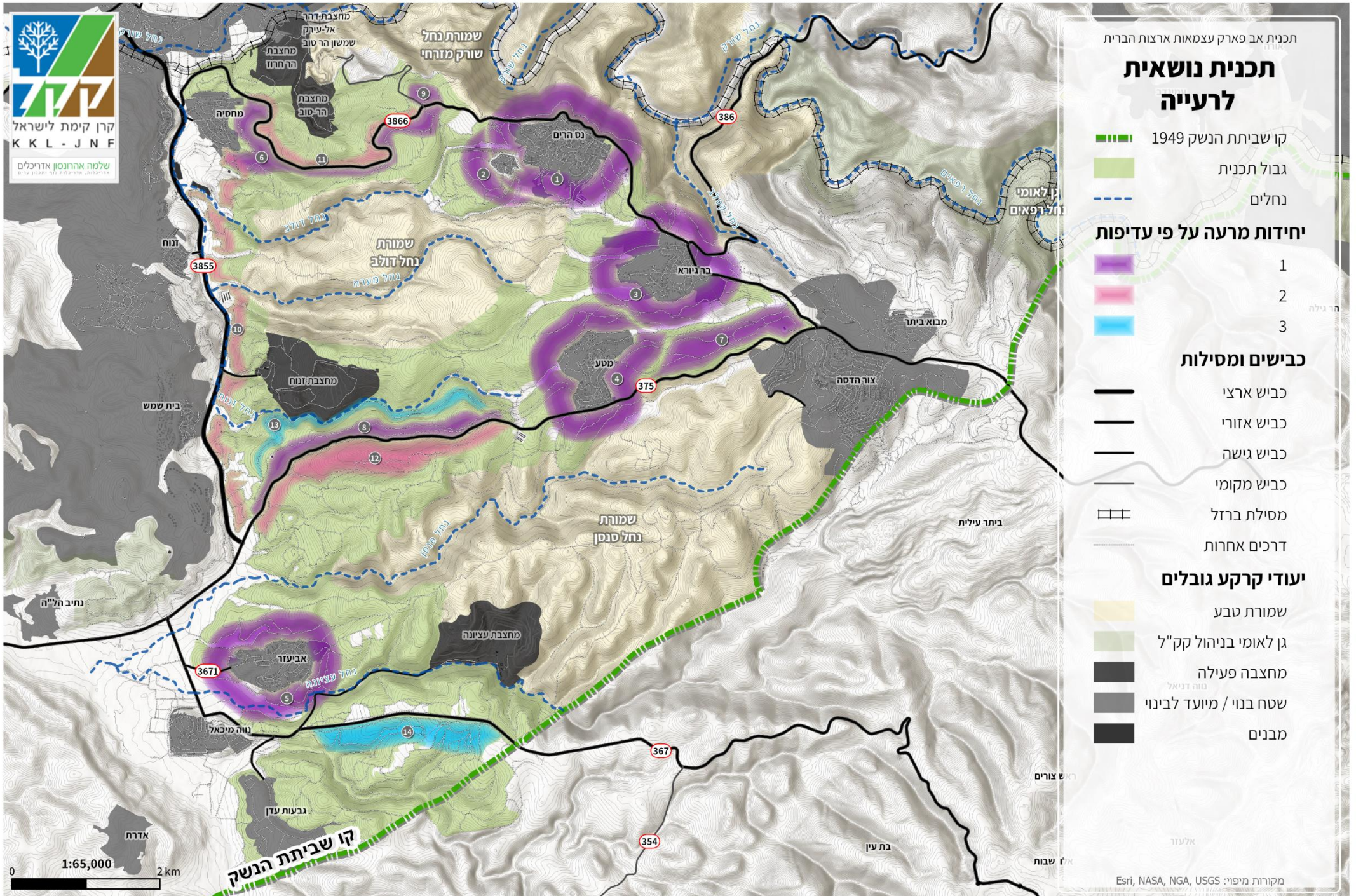
חשוב עם זאת לזכור שיחידות הרעייה להן חולקה התוכנית מבטאות את הצרכים מנקודת המבט של הגוף מנהל השטח. בבואנו לתכנן את הקצאת השטחים בפועל עלינו להתחשב במספר אילוצים שישנו את גודל ומיקום יחידות הרעייה לעיתים מידי שנה.

אילוצים אלו כוללים בין היתר, מגבלות מינהליות כמו היתרי רשות מרעה ורמ"י, עדרי קבע בישובים ששטחי הרעייה שלהם מותנים במיקום המכלאה, גודל ורציפות שטח הרעייה כתלות בעדרים זמינים, מידת הניידות של העדרים העונתיים, מצב צומח כמות וסוג מרעית ועוד.

טבלה 3.4.1: מפתח עדיפות עקרונית להכנסת עדרים בהתאם למטרת הרעייה		
עדיפות לטיפול	מטרה	פירוט
1	הגנה מאש – אזורי חיץ	אזורי חיץ סביב ישובים, ביער, כבישים, אתרי קליטת קהל.
2	הגנה מאש – הקטנת איום וסכנה	שטחי איום על ישובים והקטנת סכנת שריפות ביער.
3	מגוון מינים	שמירה או הגדלת מגוון מינים.
	חינוכי \ תיירותי \ כלכלי	רעייה ומוקד רעייה.
	עיצוב נוף צומח	שימור חורבות, חשיפת מסלע, פתיחת נוף, עיצוב עצים על גזע אחד.
4	ללא מטרה מוגדרת	

תכנית אב וממשק לפארק ארה"ב

מפה מס' 14

טבלה 3.4.2: יחידות מרעה בשטח התכנית

מס'	שם היחידה	מטרה ראשית	מטרה משנית	עדיפות	פירוט	סוג הבהמה	גודל יחידה בדונם
1	נס הרים מושב	הגנה מאש - חיץ ישוב		1	לחץ גבוה סביב הישוב	צאן	1827
2	נס הרים מרכז חינוכי	הגנה מאש - חיץ ישוב	חינוכי- כלכלי	1	לחץ גבוה סביב המרכז החינוכי	צאן	438
3	בר גיורא	הגנה מאש - חיץ ישוב		1	לחץ גבוה סביב הישוב	צאן	1880
4	מטע	הגנה מאש - חיץ ישוב		1	לחץ גבוה סביב הישוב	צאן	1802
5	אביעזר	הגנה מאש - חיץ ישוב	מגוון מינים ועיצוב צומח	1	לחץ גבוה סביב הישוב. שמירת נוף חורבות פתוח.	צאן	1724
6	כביש 3866 מחסיה-יעלה	הגנה מאש - חיץ ישוב		2	לחץ גבוה סביב מחסיה, לאורך הכביש וסביב החניונים.	צאן	885
7	שלוחת תוסיה כהן	הגנה מאש - חיץ ביער	הגנה מאש- כביש	2	לחץ גבוה בחיץ על הרכס, בקרבת הכביש ובקרבת הישוב.	צאן	826
8	רכס חנות	הגנה מאש - חיץ ביער	הגנה מאש- אתר קהל	2	לחץ חזק בחיץ רכס חנות וסביב כביש 375. לחץ בינוני בחורבת חנות.	צאן	803
9	הר יעלה	עיצוב נוף וצומח	הגנה מאש- אתר קהל	2	מקבץ חניונים, שמירת תצפית פתוחה ועיצוב חורש. לחץ גבוה בכל השטח כולל ליד הכביש.	צאן	125
10	סובב בית שמש	הגנה מאש - אתר קהל		2	אתר קליטת קהל לפיתוח עתידי, לחץ גבוה בכל השטח כולל ליד הכביש.	צאן	1178
11	כביש 3866 הר חרוז	הגנה מאש - כביש		3	לחץ גבוה לאורך הכביש. לחץ נמוך בשאר השטח.	צאן	480
12	מורדות הר יערן	עיצוב נוף וצומח	הקטנת סכנת שרפות	3	לחץ גבוה ליד הכביש. לחץ בינוני בשאר השטח לשמירת נוף חורבות.	צאן	1299
13	נחל זנוח	מגוון מינים ועיצוב צומח		3	מניעת כניסת מחטניים.	צאן	597
14	חפורית	מגוון מינים ועיצוב צומח	הגנה מאש - הקטנת איום או סכנה	3	יער רב תכליתי סמוך לגדר המערכת. לחץ רעיה בינוני-נמוך. דגש לאורך הדרכים.	בקר	968

חלק ד' - תכנית ממשק רב שנתית

עקרונות תכנית צומח וממשק רב שנתית

חלק ניכר השטחים הפתוחים של פארק ארצות הברית היו בעבר יערות מחט נטע אדם. בשנים האחרונות, בעקבות תהליכים טבעיים המתפתחים בשטח ועל ידי פעולות אדם, הולך והופך היער הנטוע לחורש ויער מעורב. כיום, היקף התפתחות החורש גדול ומשמעותי נופית ואקולוגית, מתרכז בעיקר בתחומי שמורות הטבע ומהווה את תצורות הצומח הגדולה ביותר בשטח ההתייחסות. בדומה ליערות נוספים באזור ההר, ובעיקר בשל צפיפות היעור, ישנו מעט כיסוי של תצורות צומח נמוכות. גם בגבולות תחום התכנית ניתן לראות את השינוי העובר על היער ביתר שאת, כאשר תצורת הצומח הראשית השלטת הינה יער מעורב.

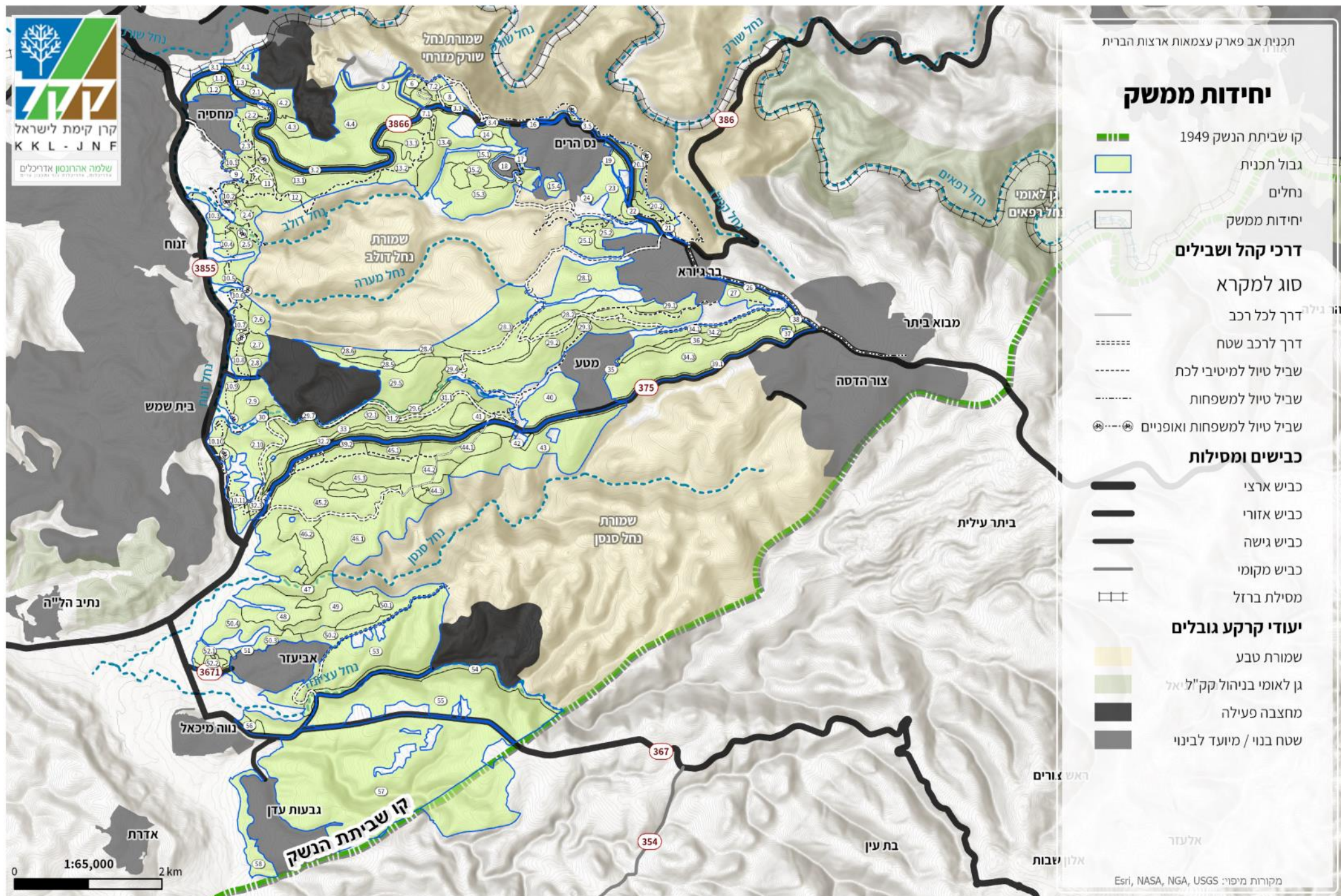
אל התהליכים העוברים על הצומח מצטרפים גם שיקולים של תכנון מרחב היער כמשאב נצרך ומשמעותי לנופש וטיילות עבור תושבי הסביבה. בעקבות כך הוגדרו בתכנית האב יעודי שטח יערניים, בהם נבחנה מידת הפיתוח וההתערבות לעומת שימור הטבע במצבו הקיים בכל שטח היער.

מתוך הבנת שני מימדים אלה, נבנתה על ידי צוות התכנון תכנית ממשק שמטרתה לממש את חזון היער הן מבחינה תכנונית והן מבחינת עיצוב הצומח באופן הרצוי - המשך פתיחה וגיוון של היער והסתמכות במידת האפשר על תהליכים טבעיים שיובילו להתפתחות יער מעורב ומגוון עוד יותר.

שיטת יצירת יחידות הממשק

יחידות הממשק הן תוצאה של חיתוך בין יחידות יעוד השטח היערני הראשי עם תצורת הצומח הקיימת על פי סקרי מצב יער של קק"ל וסקרי דש"א. בכל יחידת יעוד שטח אוחדו עומדי צומח קיים בעלי אותה תצורת צומח ליחידת ממשק אחת. כמו כן אוחדו ברוב המקרים עומדים ששטחם קטן מ - 50 דונם. מספור יחידות הממשק נעשה על בסיס מספר יחידת ייעוד השטח, כאשר כל יחידת ממשק קיבלה מספר נוסף (כך לדוגמה יחידת יעוד שטח מספר 1 נחלקה ל-3 יחידות ממשק שונות בהתאם לתצורות הצומח הקיימות, 1.1, 1.2, 1.3). לכל יחידת ממשק נקבעה תצורת צומח חזויה, תצורת צומח רצויה ועדיפות לטיפול כפי שיפורט בהמשך.

מפה מס' 15

מרכיבי תכנית הממשק

תוכנית הממשק כוללת שתי מפות של יחידות הממשק האחת על רקע תצורת צומח קיימת והשנייה על גבי תצורת צומח רצויה ומטבלה המתארת כל יחידת ממשק, את פעולות הממשק המתוכננות בה ואת עדיפות הטיפול. מידע זה מאפשר למנהלי היער לבצע את ממשק היער על פי מטרות וסדרי עדיפויות ברורות המבוססות על מסקנות תוכנית היער.

קביעת סדרי עדיפויות לטיפול

עד היום סדר עדיפות הטיפול נקבע על בסיס יעוד השטח של יחידת הממשק ורמת נגישותו. בתוכנית זו הכנסנו בנוסף סדר עדיפות טיפול על פי מצב היער. ניתוח זה נותן כלי נוסף לקבלת החלטות על עדיפות טיפול, שהיה חסר עד היום.

קביעת עדיפות עקרונית לטיפול - מדרג העדיפות העקרוני לטיפול ביחידות ממשק הוגדר כשילוב בין ייעוד השטח ונגישות יחידת הממשק ומושפע מאזורים בהם זוהה צורך בנקיטת פעולות ממשק למניעת שריפות, כמפורט בטבלה הבאה:

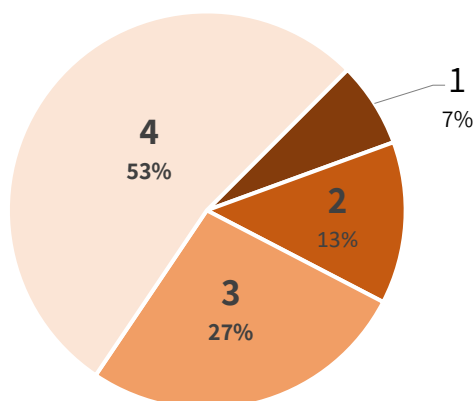
טבלה 4.1.1: מפתח עדיפות עקרונית לטיפול			
עדיפות לטיפול	יעוד שטח יערני	רמת נגישות	ממשק למניעת שריפות
1	נופש וטיילות (ראשי), אזורי חייץ	נגיש	במקרה ששטח יחידת הממשק מוגדר כשטח
2	נופש וטיילות (משני)	נגיש	להפחתת איום משריפות, עדיפות הטיפול תעלה
3	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים, מורשת ותצורות נוף יחודיות	-	רמה אחת למעלה.
4	רב תכליתי	נגיש	
5	רב תכליתי	לא נגיש	

קביעת עדיפות טיפול על פי מצב

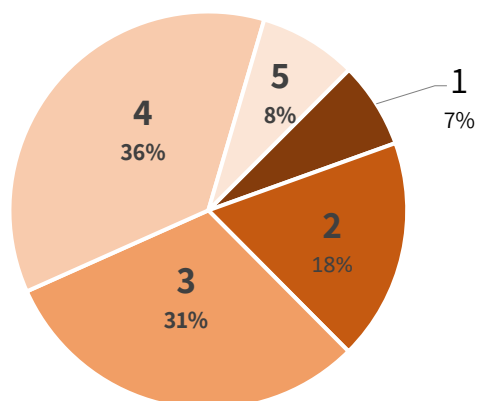
לכל יחידת ממשק נקבעה גם עדיפות לטיפול על פי מצב היער. מצב היער מתייחס בין לצורך בתחזוקה אינטנסיבית בשטחי קליטת קהל ומניעת שרפות, האם השטח טופל בשנים האחרונות ועוד. הטבלה הבאה מפרטת העקרונות לפיהם נקבע מצב היער וקביעת סדרי העדיפות לטיפול.

טבלה 4.1.2: מפתח עדיפות לטיפול על פי מצב היער	
מרב היער	עדיפות לטיפול
אזור לאחר שריפה, אזור עם מפגעי בטיחות, אזור קליטת קהל לא מטופל, אזור המוגדר כשטח למניעת שריפות שאינו מטופל.	1
אזור המוגדר כשטח למניעת שריפות מטופל, או אזור לקליטת קהל מטופל.	2
מצבי יער אחרים שיש צורך לטפל בהם (ויסות צפיפות/חידוש יער)	3
אין צורך בטיפול בעתיד הקרוב.	4

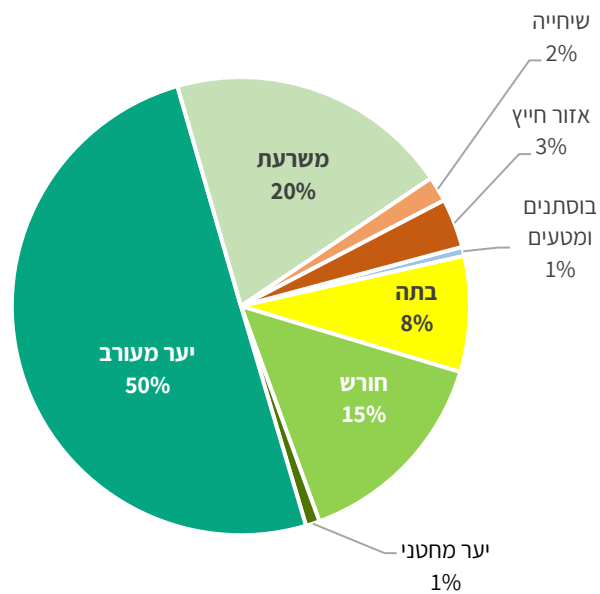
תרשים 3: התפלגות שטח התכנית לפי עדיפות לטיפול ע"פ מצב היער

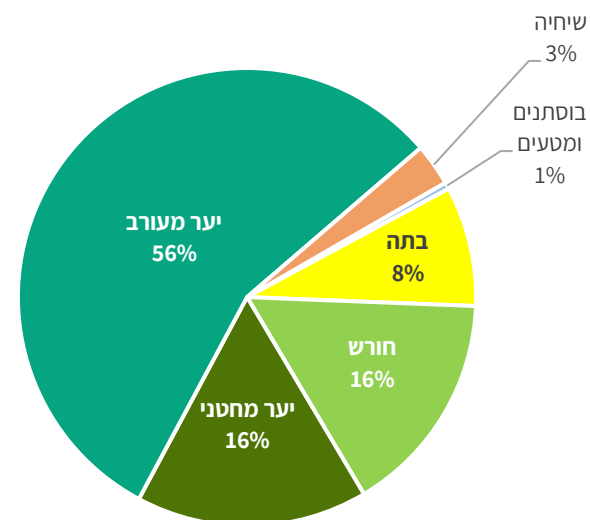
תרשים 2: התפלגות שטח התכנית לפי עדיפות עקרונית לטיפול

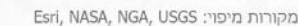

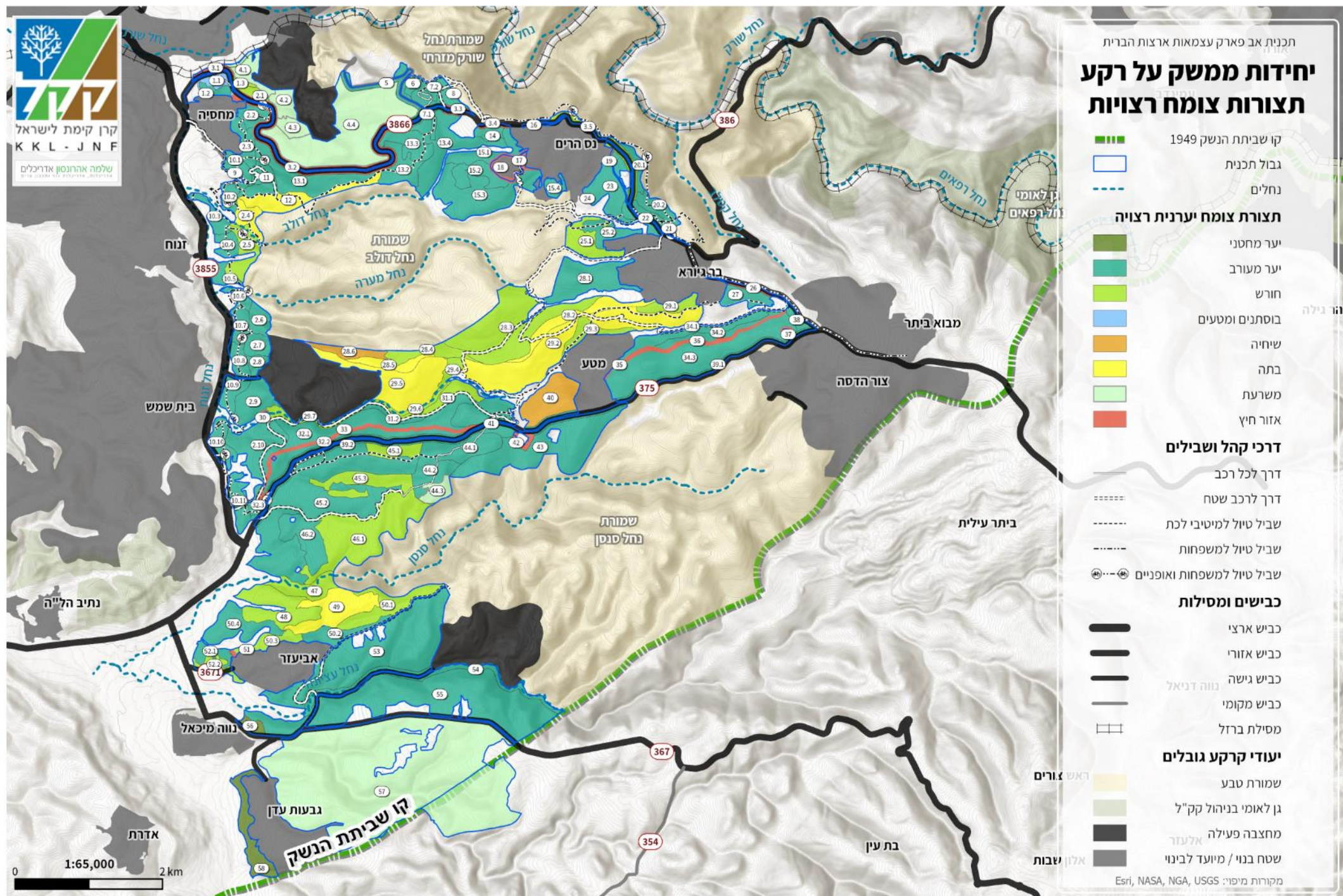
תרשים 5: התפלגות שטח התכנית לפי תצורות צומח רצויות

תרשים 4: התפלגות שטח התכנית לפי תצורות צומח קיימות

טבלה 4.2: יחידות הממשק														
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונות לטיפול	עדיפות לטיפול ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם
1	1.1	שער כניסה מערבית	ביונית\ גבוהה	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף יחודיות	טיפוח מבואה מערבית לפארק, הסדרת חיבור וקישוריות לעיר בית שמש ולעוטף בית שמש ומרכז יציאה לטיולים ופעילויות יום. פוטנציאל לפיתוח מערך חניונים נוסף, אתר ארכיאולוגי, הסדרת גישה וחניה.	טיפוח נוף גבוה ומצל באזורי החניונים, טיפוח צומח הבוסתנים, יצירת חייץ חזותי מבית שמש. פתיחת מבטים לנוף והישענות על התהליכים הטבעיים ביער. שמירה על שטח נקי מצומח פולש למניעת התבססות.	בוסתנים	בוסתנים ומטעים פזור-פתוח	בוסתנים ומטעים פזור-פתוח	1	1	שמירת תצורת הצומח הקיימת. בוסתן-קהל	79
	1.2							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב גבוה	1	1	שמירת תצורת הצומח הקיימת. דילול חזק לפתיחת היער עם עדיפות למיני חורש. נקיטת פעולות למניעת שריפות.	53	
	1.3							חורש פזור-פתוח	חורש בינוני	חורש פזור-פתוח	1	3	שמירת החורש הפתוח, בטיחות קהל ונקיטת פעולות למניעת שריפות.	30
2	2.1	נחיתת קמר הרי יהודה	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות	ערכי טבע ובתי גידול	שימור מראה השיפולים הייחודי, אזור חציצה בין רצועת הטיילות לשטח השמור יותר, ללא פיתוח נוסף.	שמירה על יחודיות יחידת הנוף והדגשתו, מניעת התפשטות צומח מחטני להדגשת פתחי הנחלים, שימור וטיפוח תצורות בוסתן מסורתיות ותצורות הצומח הנמוכות הקיימות	חורש פזור-פתוח	חורש בינוני	חורש פזור-פתוח	2	3	שמירת החורש הפתוח, פתיחת החורש להפחתת איום שריפות.	43.
	2.2							יער מעורב בינוני	יער מעורב גבוה	2	3	שמירת החורש הפתוח, פתיחת החורש להפחתת איום שריפות.	9	
	2.3							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	2	3	שמירת החורש הפתוח, פתיחת החורש להפחתת איום שריפות.	148.6	
	2.4							תצורות צומח נמוכות	חורש פתוח	3	3	שמירת תצורות הצומח הנמוכות ומניעת התפתחות עצים.	108.8	
	2.5							חורש פזור-פתוח	חורש בינוני	3	4	מניעת התפתחות צומח מחטני, שמירת החורש במשרעת רמות כיוסי.	195.7	
	2.6							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	3	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	101.3	
	2.7							חורש פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	3	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	96.8	
	2.8							יער מחטני פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	3	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	59.3	
	2.9							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	3	3	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	232.4	
	2.10							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	3	3	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	377.4	

טבלה 4.2: יחידות הממשק														
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונות לטיפול	עדיפות לטיפול ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם
3	3.1	כביש 3866	בינונית	נופש וטיילות	אזור חיץ	שימור האופי הנופי של הכביש והגדלת אפשרויות הקישוריות אל היער.	הקמת אזור מניעת שריפות לאורך הכביש הקמת פינות עצירה וצל במוקדים לאורך הכביש	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני עם מינים פולשים	אזור חיץ	1	2	מבנה קו חיץ. טיפול במינים פולשים	39.8
	3.2							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חיץ	1	2	מבנה קו חיץ.	395.6
	3.3							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חיץ	1	2	מבנה קו חיץ.	32.3
	3.4							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חיץ	1	2	מבנה קו חיץ.	23.9
	3.5							חורש גבוה	חורש גבוה	חורש גבוה	1	1	מבנה קו חיץ.	159.9
4	4.1	מורדות הר חרוז	נמוכה	יער רב תכליתי		שמירת גבול המחצבה הקיים, מניעת התפשטות השפעותיה השליליות על השטח הפתוח ושימור אופי השטח הקיים.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.	חורש פזור-פתוח	משרעת בין בתה ליער מעורב	משרעת בין בתה ליער מעורב	4	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	137.6
	4.2							יער מעורב פזור-פתוח	משרעת בין בתה ליער מעורב	משרעת בין בתה ליער מעורב	4	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	109.5
	4.3							בתה פזור-פתוח	משרעת בין בתה ליער מעורב	משרעת בין בתה ליער מעורב	4	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	89.5
	4.4							יער מעורב פזור-פתוח	משרעת בין בתה ליער מעורב	משרעת בין בתה ליער מעורב	5	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער. שטח שריפה משמעותי בחלקה הדרומי של היחידה. דרוש מעקב.	1096.5
5	5	דרך נוף מערת הנטיפים	נמוכה	מורשת ותצורות נוף ייחודיות		שימור מבטים פתוחים לנוף, שימור אופי השטח הקיים, ללא הרחבת הכביש הקיים ושינוי אופיו.	שימור וטיפול תצורות בוסתן מסורתיות ותצורות הצומח הנמוכות ומניעת צומח מחטני או פולשני	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני עם מינים פולשים	יער מעורב פתוח	1	2	גיזום בשולי הדרך למניעת שריפות, דילול ומניעת התפשטות צומח מחטני למעט נקודות צל, גיזום חורש ומניעת מינים פולשים.	133.5
6	6	מורדות הר יעלה מערב	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח, התבססות על תהליכי היער הטבעיים עד כמה שניתן, ושמירה על יער גבוה ומצל בקרבת החניונים הקיימים.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב גבוה	משרעת יער מעורב	4	3	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	40.7

טבלה 4.2: יחידות הממשק													
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות לטיפול עדיפות	עדיפות לטיפול ע"פ מצב היער	שטח בדונם
7	7.1	הר יעלה	גבוהה	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נופך יחודיות	עיבוי תשתיות קהל בעלות אופי יערני והנגשה. חניוני יום ופוטנציאל לקליטת קהל במגדל התצפית. חיזוק ערכי מורשת קיימים. בחינת החלפת מיקום אתר הצ'לנג'ר. הסדרת גישה בטוחה לאתר מהכביש.	טיפוח צומח הבוסתנים, פתיחת מבטים לנוף וטיפוח נוף גבוה ומצל באזורי החניונים. שמירה על שטח נקי מצומח פולש למניעת התבססות.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	יער מעורב פזור-פתוח ובוסתנים	1	2	147.2
	7.2							יער מחטני בינוני	יער מחטני גבוה	משרעת יער מעורב	1	2	91.6
8	8	מורדות הר יעלה מזרח	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח, התבססות על תהליכי היער הטבעיים עד כמה שניתן, ושמירה על יער גבוה ומצל בקרבת החניונים הקיימים.	יער מחטני בינוני	יער מחטני גבוה	משרעת יער מעורב	4	3	53.4
9	9	אזור חייץ מחסיה	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	בהתאם להנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מחטני בינוני	אזור חייץ	1	2	7.4
10	10.1	סובב בית שמש	בינונית	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נופך יחודיות	פוטנציאל לשביל נופש וטיילות ראשי צפון-דרום ולאורכו מוקדי פיתוח נקודתיים וחיבורים מערבה אל העיר ומזרחה אל השטחים הפתוחים. גבול הפיתוח המזרחי של העיר.	טיפוח נוף גבוה ומצל באזורי החניונים העתידיים, טיפוח צומח הבוסתנים, יצירת חייץ חזותי מבית שמש. פתיחת מבטים לנוף והישענות על התהליכים הטבעיים ביער. שמירה על שטח נקי מצומח פולש למניעת התבססות. נקיטת פעולות למניעת שריפות.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	2	3	113.1
	10.2							יער מחטני בינוני	יער מחטני גבוה	משרעת יער מעורב	2	3	78.7
	10.3							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	2	3	103.2
	10.4							חורש פזור-פתוח	חורש בינוני	משרעת יער מעורב	2	3	87.5

טבלה 4.2: יחידות הממשק														
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונות לטיפול	עדיפות לטיפול ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם
	10.5							חורש פזור-פתוח	חורש בינוני	משרעת יער מעורב	2	3	הפחתת איום משריפות באזור קליטת קהל , טיפוח צומח גבוה בנקודות צל לקליטת קהל. כניסה לטיפול ביחידה זאת מותנה בישום התחלת פיתוח השטח.	90.2
	10.6							חורש פזור-פתוח	חורש בינוני	משרעת יער מעורב	2	3	הפחתת איום משריפות באזור קליטת קהל , טיפוח צומח גבוה בנקודות צל לקליטת קהל. כניסה לטיפול ביחידה זאת מותנה בישום התחלת פיתוח השטח.	65.3
	10.7							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	2	3	הפחתת איום משריפות באזור קליטת קהל , טיפוח צומח גבוה בנקודות צל לקליטת קהל. כניסה לטיפול ביחידה זאת מותנה בישום התחלת פיתוח השטח.	202.1
	10.8							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	2	3	הפחתת איום משריפות באזור קליטת קהל , טיפוח צומח גבוה בנקודות צל לקליטת קהל. כניסה לטיפול ביחידה זאת מותנה בישום התחלת פיתוח השטח.	125.4
	10.9							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	2	3	הפחתת איום משריפות באזור קליטת קהל , טיפוח צומח גבוה בנקודות צל לקליטת קהל. כניסה לטיפול ביחידה זאת מותנה בישום התחלת פיתוח השטח.	150.5
	10.10							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	2	3	הפחתת איום משריפות באזור קליטת קהל , טיפוח צומח גבוה בנקודות צל לקליטת קהל. כניסה לטיפול ביחידה זאת מותנה בישום התחלת פיתוח השטח.	
	10.11							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	2	3	הפחתת איום משריפות באזור קליטת קהל , טיפוח צומח גבוה בנקודות צל לקליטת קהל. כניסה לטיפול ביחידה זאת מותנה בישום התחלת פיתוח השטח.	161.2
11	11	ח. דיר אבאן	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות		שימור וטיפוח מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפוח תצורות בוסתן מסורתיות ותצורות צומח נמוכות במקביל לטיפוח היער הותיק.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני ובוסתנים	יער מעורב פזור-פתוח ובוסתנים	3	3	טיפוח תצורת הבוסתן, שימור תצורות הצומח הנמוכות, טיפוח צומח גבוה באזורי החניונים, מניעת סגירת החורש באזור החורבות.	138.5

טבלה 4.2: יחידות הממשק														
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונית לטיפול	עדיפות לטיפול ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם
12	12	מורדות נחל דולב	נקודתית	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים	מורשת ותצורות נוף יחודיות	שמירת השביל הקיים, ללא פיתוח נוסף לקליטת קהל.	שימור וטיפוח תצורות צומח נמוכות קיימות ללא מחסניים ומניעת צומח פולשני	תצורות צומח נמוכות	יער מעורב פזור-פתוח	תצורות צומח נמוכות	3	3	שימור תצורות הצומח הנמוכות ומניעת התפתחות עצים.	248.2
13	13.1	נחל דולב עליון מדרון צפוני	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני עם מינים פולשים	משרעת יער מעורב	5	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	357.1
	13.2							חורש בינוני	חורש גבוה עם מינים פולשים	משרעת יער מעורב	5	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	183.9
	13.3							יער מעורב בינוני	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	4	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער, טיפול ומניעת צומח פולשני.	183.9
	13.4							יער מעורב גבוה	יער מעורב גבוה	משרעת יער מעורב	4	3	פתיחת היער לתהליכי התחדשות, טיפול ומניעת צומח פולשני.	423.4
14	14	מרכז הוקרה פארק ארה"ב	בינונית	מורשת ותצורות נוף יחודיות	נופש וטיילות	נדרשת הכנת תכנית מתכללת לאתר.	טיפוח נוף גבוה ומצל בהתבסס על יער האורנים הקיים.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	יער מעורב פזור-פתוח	2	2	חידוש היער בשטח קליטת הקהל, הפחתת איום משריפות באזור קליטת קהל, טיפוח צומח גבוה בנקודות צל לקליטת קהל.	55.2
15	15.1	מורדות מחנה נוער נס הרים	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.	חורש בינוני	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	3	3	הפחתת איום משריפות סביב נס הרים, העלאת עדיפות הטיפול מאחר וחלק משטח היחידה גובל בשטח קליטת קהל.	150.6
	15.2							שיחיה גבוה	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	3	3	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער. העלאת עדיפות הטיפול מאחר וחלק משטח היחידה גובל בשטח קליטת קהל.	153.4
	15.3							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	3	3	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער. העלאת עדיפות הטיפול מאחר וחלק משטח היחידה גובל בשטח קליטת קהל.	544.1
	15.4							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	3	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	62.6
16	16	אזור חייץ נס הרים צפון	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	בהתאם להוראות אזורי חייץ סביב ישוב	יער מחטני פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	2	מבנה קו חייץ.	13
17	17	אזור חייץ מחנה נוער נס הרים	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	בהתאם להוראות אזורי חייץ סביב אתר.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	2	מבנה קו חייץ.	89.6

טבלה 4.2: יחידות הממשק														
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות לטיפול עדיפות ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם	
18	18	מחנה נוער נס הרים	גבוהה	נופש וטיילות		המשך פיתוח האתר כמוקד חינוכי סביבתי. ריכוז הפיתוח בתחום הקיים תוך מזעור השפעה סביבתית כגון: תאורה, תשתיות ועוד.	טיפול נוף גבוה ומצל בהתבסס על החורש הטבעי תוך שימור האורנים הוותיקים. שמירה וטיפול מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי. תכנון גינון בר קיימא. שמירה על שטח נקי מצומח פולש למניעת התבססות.	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	לא רלוונטי	68.7	
19	19	אזור חייץ נס הרים מזרח	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	בהתאם להוראות אזורי חייץ סביב ישוב.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	מבנה קו חייץ.	8.1	
20	20.1	רכס נס הרים מזרח	בינונית	יער רב תכליתי		טיפול שבילי הטיול ותצפיות הנוף הקיימים.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. שמירה על מיני החורש היחודיים הקיימים.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב גבוה	משרעת יער מעורב	3	דילול הכיסוי המחטני, עידוד וטיפול מיני חורש יחודיים, נקיטת פעולות למניעת שריפות.	63.4	
	20.2													התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.
21	21	אזור חייץ בר בהר	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים. יש לשקול פיתוח נוסף במידת הצורך בהתאם למגבלות.	בהתאם להוראות אזורי חייץ סביב אתר. יש לשקול בהתאם למגבלות אזורי נוף מצל.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	מבנה קו חייץ.	38.1	
22	22	חניוני נס הרים	גבוהה	נופש וטיילות		מכלול קליטת הקהל הראשי בפארק ומרכזי גם עבור הפארקים הסמוכים לו. פיתוח באופי יעירני המשתלב עם סביבתו. אזור ספיגת קהל גדול כולל לינת לילה. פוטנציאל לפיתוח נוסף. פיתוח קישוריות ונגישות.	טיפול נוף גבוה ומצל בהתבסס על החורש הטבעי ועל יער האורנים הוותיק. שימור מורשת יער האורנים הוותיק. פתיחת מבטים לנוף. שמירה וטיפול מיני חורש יחודיים: קטלב, אגס סורי שמירה על שטח נקי מצומח פולש למניעת התבססות.	יער מעורב בינוני	יער מעורב גבוה	יער מעורב גבוה	1	הפחתת איום משריפות באזור קליטת קהל, טיפוח צומח גבוה בנקודות צל לקליטת קהל. טיפוח מיני חורש יחודיים.	154.6	

טבלה 4.2: יחידות הממשק													
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונות לטיפול ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם
23	23	רכס נס הרים מערב	בינונית	יער רב תכליתי		טיפוח שבילי הטיול ותצפיות הנוף הקיימים.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. שמירה על מיני החורש היחודיים הקיימים.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	3	הפחתת איום משריפות באזור החניון, בקרבת הכביש ובקרבת הישוב.	301.3
24	24	אזור חייץ לולים נס הרים	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	בהתאם להנחיות אזורי חייץ ביער.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	מבנה קו חייץ.	6.1
25	25.1	מצוקי בית עיטאב	נקודתית	מורשת ותצורות נוף יחודיות		שימור ותחזוקת שביל הולכי רגל קיים ללא פיתוח נוסף.	שימור תצורות הצומח הקיימות בדגש על עידוד רחבי עלים ותצורות צומח נמוכות.	תצורות צומח נמוכות	חורש פזור פתוח	חורש פזור פתוח	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	215.6
	25.2							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	יער מעורב בינוני	4	התפתחות צומח ע"פ דינמיקה טבעית, שמירת חיוניות היער.	137.3
26	26	כביש 386	בינונית	נופש וטיילות	אזור חייץ	שימור האופי הנופי של הכביש והגדלת אפשרויות הקישוריות אל היער.	הקמת אזור מניעת שריפות לאורך הכביש הקמת פינות עצירה וצל במוקדים לאורך הכביש	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	2	נקיטת פעולות למניעת שריפות	42.8
27	27	רכס בר גיורא דרום	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפוח מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	3	הפחתת איום משריפות בקרבת הכביש.	136.7
28	28.1	אגן נחל און	נמוכה	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים		שימור וטיפוח מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	שימור בית הגידול באפיק הנחל, שמירה על תצורות צומח נמוכות קיימות.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	2	הפחתת איום שריפה בקרבה ליישוב ע"י צמצום כיסוי מחטני.	415.2
	28.2							בתה בינוני	בתה-שיחיה	משרעת תצורות צומח נמוכות	3	הורדת זריעי אורנים	216.8
	28.3							חורש פזור-פתוח	יער מעורב פתוח	משרעת חורש	3	הורדת זריעי אורנים	891.8

טבלה 4.2: יחידות הממשק														
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונות לטיפול	עדיפות לטיפול ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם
	28.4							יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת חורש	3	3	הורדת אורנים לצמצום הפצה אל השמורה	150.5
	28.5							בתה בינוני	מחטני פזור	בתה- שיחיה	3	3	הורדת אורנים לצמצום הפצה אל השמורה	117.1
	28.6							שיחיה פזור- פתוח	מחטני פזור	בתה- שיחיה	3	3	הורדת אורנים לצמצום הפצה אל השמורה	117.6
29	29.1	אגן נחל זנוח	נמוכה	ערכי טבע ובתי יחודיים	מורשת ותצורות נוף יחודיות	שמירת גבול המחצבה הקיים, מניעת התפשטות השפעותיה השליליות על השטח הפתוח ושימור אופי השטח הקיים. תחזוקת שביל הולכי רגל קיים ללא פיתוח נוסף. ביטול וחסמת דרך העפר העוברת בשטח אפיק הנחל.	שימור וטיפול הצומח הטבעי באזור גדות הנחלים, שימור מראה הרכס במצבו החשוף, שימור וטיפול תצורות צומח נמוכות קיימות ללא מחטניים ומניעת צומח פולשני	חורש פזור- פתוח	חורש פזור- פתוח	משרעת חורש	2	4	הקטנת איום שריפות בקרבה ליישוב. הסרת זריעי אורנים	105.8
	29.2							בתה בינוני	מחטני פזור	משרעת תצורות צומח נמוכות	3	4	הסרת זריעי אורנים	965.6
	29.3							חורש פזור- פתוח	חורש פתוח	משרעת חורש	2	4	הקטנת איום שריפות בקרבה ליישוב. הסרת זריעי אורנים	127.1
	29.4							יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת חורש	3	3	הורדת אורנים	81.6
	29.5							בתה בינוני	בתה- שיחיה	משרעת תצורות צומח נמוכות	3	4	הורדת אורנים	498.6
	29.6							חורש פזור- פתוח	חורש בינוני	חורש פזור פתוח	2	3	טיפול צומח גדות נחלים מקומי, הדברת צומח פולש, מניעת כניסת אורנים	72.5
	29.7							יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת חורש	2	3	טיפול צומח גדות נחלים מקומי, הדברת צומח פולש, מניעת כניסת אורנים	101.2
30	30	אזור חייץ מקורות- עג'ור 8	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.	יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	3	חיץ מתקנים	11.1

טבלה 4.2: יחידות הממשק														
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונית לטיפול	עדיפות לטיפול ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם
31	31.1	מדרון דרומי נחל זנוח	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות		שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח.	שימור תצורות הצומח הקיימות ומניעת צומח פולשני.	חורש פזור- פתוח	חורש בינוני	חורש פזור- פתוח	3	3	שמירת החורש הפתוח וטיפול במינים פולשים.	152.8
	31.2							יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	יער מעורב פזור- פתוח	3	3	שמירת תצורת הצומח הקיימת, פחת היער במידת הצורך וטיפול במינים פולשים.	53.7
32	32.1	רכס חנות	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.	יער מעורב פזור- פתוח	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	5	2	שטח המתחדש לאחר שריפה בחלקו המזרחי, מטופל חלקית בשאר השטח, ומכיל המון זריעים. יש לדלל זריעי אורנים בכל השטח	591
	32.2							יער מעורב פזור- פתוח	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	4	2	טיפול במינים פולשים, הקטנת איום שריפות על הכביש	203.5
	32.3							יער מעורב פזור- פתוח	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	3	2	טיפול במינים פולשים, הקטנת איום שריפות על הכביש	40.9
33	33	אזור חייץ ביער- רכס חנות	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת הדרך ברמת העבירות הקיימת, ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ ביער.	יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	2	תחזוקת קו חייץ ביער	208.7
34	34.1	רכס המזלג- מטע	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. נקיטת פעולות למניעת שריפות.	יער מעורב בינוני	יער מעורב בינוני	יער מעורב בינוני	3	2	הקטנת איום שריפות עם דגש בקרבה לישוב, למתקן, לחניון ולכביש	225.7
	34.2							יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	יער מעורב בינוני	3	2	הקטנת איום שריפות עם דגש בקרבה לישוב, למתקן, לחניון ולכביש	119.4
	34.3							יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	יער מעורב בינוני	3	2	הקטנת איום שריפות עם דגש בקרבה לישוב, למתקן, לחניון ולכביש	810.7
35	35	אזור חייץ מושב מטע	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת הדרך ברמת העבירות הקיימת, ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.	יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	2	חייץ ישוב	9.5

טבלה 4.2: יחידות הממשק														
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונות לטיפול	עדיפות לטיפול ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם
36	36	אזור חייץ ביער- דרך תוסיה כהן	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת הדרך ברמת העבירות הקיימת, ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ ביער.	יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	1	חייץ ישוב	129.2
37	37	אזור חייץ המכון הסיסמוגרפי	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.	יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	2	חייץ ישוב	12.3
38	38	חניון תוסיה כהן	בינונית/ גבוהה	נופש וטיילות	אזור חייץ	פוטנציאל לפיתוח נוסף ואפשרות כשימוש מבואה עתידית מכיוון מזרח. חיבור למערכת שבילים ונקודת יציאה לטיולים.	טיפוח נוף גבוה ומצל לשהיית קהל	יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	יער מעורב	1	2	טיפול נוף גבוה ומצל, פעולות מניעת שריפות באתר קהל.	49.5
39	39.1	כביש 375	בינונית	אזור חייץ	נופש וטיילות	שימור האופי הנופי של הכביש והגדלת אפשרויות הקישוריות אל היער.	הקמת אזור מניעת שריפות לאורך הכביש. הקמת פינות עצירה וצל במוקדים לאורך הכביש	יער מעורב פזור- פתוח	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	2	2	חייץ כבישים תוך התייחסות להיבט הנופי, לתצפיות, לנקודות צל באתרי קהל ולעצי מופת	260
	39.2							יער מעורב פזור- פתוח	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	2	2	חייץ כבישים תוך התייחסות להיבט הנופי, לתצפיות, לנקודות צל באתרי קהל ולעצי מופת	107.9
40	40	כיפת מטע	נקודתית	מורשת ותצורות נוף יחודיות	ערכי טבע ובתי גידול	שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח.	שימור מראה הנוף הפתוח והרכס החשוף, שימור וטיפוח תצורות הצומח הנמוכות קיימות ללא מחטניים ומניעת צומח פולשני, נקיטת פעולות למניעת שריפות.	שיחיה פזור- פתוח	חורש פתוח	משרעת תצורות צומח נמוכות	2	3	הסרת זרעיו אורנים וצומח פולש. הקטנת איום שריפות בקרבה לישוב ולכביש. רוב השטח לאחר שריפה (סביב 2014)	342
41	41	מכלול חנות	גבוהה	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף יחודיות	פוטנציאל פיתוח מצפון ומדרום לכביש, פוטנציאל שטח קליטת הקהל במקום. חיבור למערכת שבילים צפונית ודרומית	טיפוח נוף גבוה ומצל לשהיית קהל	יער מעורב פזור- פתוח	יער מעורב בינוני	יער מעורב בינוני	1	1	ע"פ תכנית ייעודית. שמירת נוף מצל ומניעת שריפות סביב האתר	242

טבלה 4.2: יחידות הממשק														
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונית לטיפול	עדיפות ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם
42	42	אזור חייץ לולים מטע	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת אזור החייץ הקיים ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.	יער מחטני פזור-פתוח	יער מחטני בינוני	אזור חייץ	1	2	חיץ מתקנים	39
43	43	שלוחת מטע דרום	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	4	3	פעולות הפחתת איום בצידי הכביש והלולים, מתן עדיפות לאורנים שאינם מפיצים זרעים אל השמורה	796
44	44.1	הר יערן	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות	ערכי טבע ובתי גידול	שימור ותחזוקת שבילי הולכי רגל קיימים ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפול ערכי הטבע ובתי הגידול הייחודיים הקיימים, שימור וטיפול הצומח הטבעי בדגש על עידוד רחבי עלים.	יער מעורב פזור-פתוח	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	2	4	פעולות הפחתת איום בצידי הכביש	264
	44.2							יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	3	4	מתן עדיפות לחורש	198	
	44.3							שיחיה בינוני	משרעת יער מעורב פזור-פתוח	משרעת שיחיה-חורש	3	4	הסרת אורנים	100
45	45.1	שלוחת יערן	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.	חורש גבוה	חורש גבוה	חורש גבוה	3	3	פעולות להפחתת איום שריפות בקרבת הכביש	120
	45.2							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב פתוח	משרעת יער מעורב	2	1	טיפול בטיחות בצידי שביל הקיסר, טיפולי הקטנת סכנת שריפות לאורך הכביש. דילול ליער המתבגר בחלק המערבי	1498
	45.3							חורש פזור-פתוח	חורש בינוני	משרעת חורש	4	5	מניעת כניסת אורנים	268
46	46.1	מורדות נחל סנסן מפנה דרומי	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות	ערכי טבע ובתי גידול	שימור אופי השטח הקיים. פיתוח שבילי טיילות למטיבי לכת.	שימור וטיפול הצומח הטבעי הקיים והתבססות על תהליכי היער הטבעיים.	חורש פזור פתוח	חורש פתוח	משרעת חורש	4	5	מניעת כניסת אורנים	840
	46.2							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	משרעת יער מעורב	2	4	שמירת החורבה פתוחה ללא צומח ככל הניתן, למעט פינוח צל	285
47	47	ערון נחל סנסן	נקודתית	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים	מורשת ותצורות נוף יחודיות	שימור ערוץ הנחל ללא פיתוח קליטת קהל.	הדגשת אפיק הנחל ע"י הסרת מחטניים, שימור תצורת החורש הצפוף הקיים בצורתו הטבעית.	חורש פזור-פתוח	חורש בינוני	משרעת חורש	3	4	הסרת מחטניים באפיק הנחל וגדותיו וטיפול בצומח פולש	190

טבלה 4.2: יחידות הממשק														
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונית לטיפול	עדיפות לטיפול ע"פ מצב היער	עקרונות ממשק	שטח בדונם
48	48	שלוחת בית איכא	נמוכה	מורשת ותצורות נוף יחודיות		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפול צומח נמוכות ומניעת צומח פולשני	חורש פזור-פתוח	חורש בינוני	משרעת חורש	3	4	הסרת מחטניים וטיפול בצומח פולש	389
49	49	שלוחה דרום מערבית סנסן	בינונית	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים	מורשת ותצורות נוף יחודיות	שימור אופי השטח הקיים, ללא פיתוח.	שימור וטיפול צומח נמוכות קיימות ומניעת צומח פולשני	בתה בינוני	בתה-שיחיה	משרעת תצורת צומח נמוכות	3	4	הסרת מחטניים וטיפול בצומח פולש	366
50	50.1	צפון אביעזר	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. נקיטת פעולות למניעת שריפות.	חורש פזור-פתוח	חורש בינוני	משרעת חורש	5	5	שמירה על תצורת צומח קיימת.	287
	50.2							יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	יער מעורב בינוני	4	4	מתן עדיפות לחורש	155
	50.3							חורש בינוני	חורש גבוה	משרעת חורש	3	4	טיפול הקטנת איום שריפות בקרבה לשוב ומניעת כניסת עצי מחט	106
	50.4							יער מעורב פזור-פתוח	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	4	5	שמירת אזור החורבות פתוח	284
51	51	אביעזר היקפי	גבוהה	אזור חייץ		שימור ותחזוקת הדרך ברמת העבירות הקיימת, ללא פיתוח נוסף.	לפי הנחיות אזורי חייץ סביב ישוב.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב בינוני	אזור חייץ	1	2	חיץ ישוב	16
52	52.1	יער קהילתי אביעזר	בינונית	יער קהילתי		פוטנציאל לפיתוח יער קהילתי בצמוד למושב אביעזר	טיפול יער גבוה ומצל על בסיס עצים רחבי עלים.	יער מעורב פזור-פתוח	יער מעורב פזור-פתוח	משרעת יער מעורב	2	4	טיפול עצים קיימים ופעולות להקטנת איום שריפות בקרבה לשוב ולכביש הגישה	90
	52.2							חורש פזור-פתוח	חורש פזור-פתוח	משרעת חורש	2	4	טיפול עצים קיימים ופעולות להקטנת איום שריפות בקרבה לשוב ולכביש הגישה	104
53	53	מורדות סנסן	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפול מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. נקיטת פעולות למניעת שריפות.	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	משרעת יער מעורב	4	4	פעולות מניעת שריפות עם דגש על הישוב ולאורך הדרך	1292

טבלה 4.2: יחידות הממשק													
יחידת יעוד שטח	יחידת ממשק	שם יחידת יעוד שטח	רמת התערבות	יעוד ראשי	יעוד משני	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית קיימת	תצורת צומח חזויה	תצורת צומח רצויה	עדיפות עקרונית לטיפול	עדיפות ע"פ מצב היער	שטח בדונם
54	54	ערוץ נחל עציונה	בינונית	ערכי טבע ובתי גידול יחודיים		שיקום ערוץ הנחל על ידי אחרים לאחר סיום עבודות תשתית וצמצום נזקים עתידיים בעקבותם ככל הניתן. החזרת הערוץ לתפקוד כאפיק פעיל בעל ערכיות טבעית.	שימור וטיפוח הצומח הטבעי באזור גדות הנחלים.	יער מעורב בינוני	יער מעורב בינוני	יער מעורב בינוני	3	4	307
55	55	מפנה צפוני נחל עציונה	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפוח מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן.	יער מעורב משרעת	יער מעורב משרעת	יער מעורב משרעת	4	4	1694
56	56	אנדרטת יהדות צרפת	גבוהה	נופש וטיילות		יש לשקול פיתוח נוסף במידת הצורך בהתאם למגבלות באזור האנדרטה.	יש לשקול בהתאם למגבלות אזורי נופ מצל באזור האנדרטה.	יער מחטני פזור-פתוח	יער מחטני פזור-פתוח	יער מחטני בינוני	2	2	52
57	57	גבעות חפורית	נקודתית	יער רב תכליתי		שימור וטיפוח מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. נקיטת פעולות למניעת שריפות.	משרעת תצורות צומח ברמות כיסוי שונות	מחטני פתוח	משרעת תצורות צומח ברמות כיסוי שונות	4	4	4387
58	58	יער גבעות עדן	נמוכה	יער רב תכליתי		שימור וטיפוח מצב קיים ללא פיתוח נוסף.	משרעת תצורות צומח והתבססות על תהליכי היער הטבעיים ככל הניתן. נקיטת פעולות למניעת שריפות.	יער מחטני פזור-פתוח	מחטני בינוני	מחטני פתוח	3	4	255

רשימת מקורות

- נוף ונופש בהרי יהודה – שלמה אהרונסון, הסוכנות היהודית, 1972.
- מתווה להכנת תוכנית אב וממשק ליער ע"פ עקרונות תורת ניהול היער – יער הקדושים כמודל – יהל פורת, חנוך צורף ויגיל אסם, קק"ל, 2013.
- תורת ניהול היער בישראל מדיניות והנחיות לתכנון ולממשק היער – יגיל אסם, דוד ברנד, ישראל טאובר, אבי פרבולוצקי וחנוך צורף, קק"ל, 2014.
- דרום מערב הרי ירושלים- עידן טלמון, איתן רומם ואחרים, סקר מכון דשא, 2018.
- יערות אגן נחל רפאים תכנית אב וממשק, שגיא אלוני, קק"ל, 2019.
- ההרים מצפון לירושלים תכנית אב וממשק צומח, שגיא אלוני, קק"ל, 2019.
- אגני נחל דולב ונחל המערה פארק עצמאות ארה"ב- עידן טלמון ואחרים, סקר מכון דש"א, 2020.